

BELGISCHE KAMER VAN
VOLKSVERTEGENWOORDIGERS

CHAMBRE DES REPRÉSENTANTS
DE BELGIQUE

INTEGRAAL VERSLAG
MET
VERTAALD BEKNOPT VERSLAG

COMPTE RENDU INTÉGRAL
AVEC
COMPTE RENDU ANALYTIQUE TRADUIT

Séance plénière

Plenumvergadering

Mercredi

21-12-2022

Après-midi

Woensdag

21-12-2022

Namiddag

N-VA	Nieuw-Vlaamse Alliantie
Ecolo-Groen	Ecologistes Confédérés pour l'organisation de luttes originales – Groen
PS	Parti Socialiste
VB	Vlaams Belang
MR	Mouvement Réformateur
cd&v	Christen-Democratisch en Vlaams
PVDA-PTB	Partij van de Arbeid van België – Parti du Travail de Belgique
Open Vld	Open Vlaamse Liberalen en Democraten
Vooruit	Vooruit
Les Engagés	Les Engagés
DéFI	Démocrate Fédéraliste Indépendant
INDEP-ONAFH	Indépendant - Onafhankelijk

Afkortingen bij de nummering van de publicaties :		Abréviations dans la numérotation des publications :	
DOC 55 0000/000	Parlementair stuk van de 55 ^e zittingsperiode + basisnummer en volgnummer	DOC 55 0000/000	Document parlementaire de la 55 ^e législature, suivi du n° de base et du n° consécutif
QRVA	Schriftelijke Vragen en Antwoorden	QRVA	Questions et Réponses écrites
CRIV	Voorlopige versie van het Integraal Verslag	CRIV	Version provisoire du Compte Rendu Intégral
CRABV	Beknopt Verslag	CRABV	Compte Rendu Analytique
CRIV	Integraal Verslag, met links het definitieve integraal verslag en rechts het vertaalde beknopt verslag van de toespraken (met de bijlagen)	CRIV	Compte Rendu Intégral, avec, à gauche, le compte rendu intégral définitif et, à droite, le compte rendu analytique traduit des interventions (avec les annexes)
PLEN	Plenum	PLEN	Séance plénière
COM	Commissievergadering	COM	Réunion de commission
MOT	Moties tot besluit van interpellaties (op beigeleurig papier)	MOT	Motions déposées en conclusion d'interpellations (papier beige)

Officiële publicaties, uitgegeven door de Kamer van volksvertegenwoordigers	Publications officielles éditées par la Chambre des représentants
Bestellingen :	Commandes :
Natieplein 2	Place de la Nation 2
1008 Brussel	1008 Bruxelles
Tel. : 02/549 81 60	Tél. : 02/549 81 60
www.dekamer.be	www.lachambre.be
e-mail : publicaties@dekamer.be	e-mail : publications@lachambre.be

SOMMAIRE

INHOUD

Ordre du jour	1	Agenda	1
PROJETS ET PROPOSITIONS DE LOI	1	WETSONTWERPEN EN -VOORSTELLEN	1
Projet de loi modifiant diverses dispositions concernant les relations collectives de travail (3019/1-3)	1	Wetsontwerp tot wijziging van verschillende bepalingen inzake de collectieve arbeidsbetrekkingen (3019/1-3)	1
<i>Discussion générale</i>	1	<i>Algemene bespreking</i>	1
<i>Discussion des articles</i>	2	<i>Bespreking van de artikelen</i>	2
Ordre des travaux <i>Orateurs: Hans Verreyt, Jean-Marc Delizée</i>	2	Regeling van de werkzaamheden <i>Sprekers: Hans Verreyt, Jean-Marc Delizée</i>	2
Proposition de loi visant à neutraliser l'article 1.7 du livre 1er du Code civil en ce qui concerne le droit du travail et la sécurité sociale et l'assistance sociale (3039/1-3)	2	Wetsvoorstel houdende de neutralisatie van artikel 1.7 van boek 1 van het Burgerlijk Wetboek wat betreft het arbeidsrecht en de sociale zekerheid en sociale bijstand (3039/1-3)	2
<i>Discussion générale</i> <i>Orateur: Jean-Marc Delizée</i>	2	<i>Algemene bespreking</i> <i>Spreker: Jean-Marc Delizée</i>	2
<i>Discussion des articles</i>	3	<i>Bespreking van de artikelen</i>	3
Projet de loi modifiant diverses lois du droit du travail (2986/1-3+5)	4	Wetsontwerp tot aanpassing van diverse arbeidsrechtelijke wetten (2986/1-3+5)	4
<i>Discussion générale</i> <i>Orateurs: Hans Verreyt, Maggie De Block, présidente du groupe Open Vld, Bert Wollants</i>	4	<i>Algemene bespreking</i> <i>Sprekers: Hans Verreyt, Maggie De Block, voorzitter van de Open Vld-fractie, Bert Wollants</i>	4
<i>Discussion des articles</i>	6	<i>Bespreking van de artikelen</i>	6
Projet de loi instaurant le "Trajet Retour Au Travail" sous la coordination du "Coordinateur Retour Au Travail" dans l'assurance indemnités des travailleurs indépendants et des conjoints aidants (3027/1-5)	6	Wetsontwerp tot invoering van het "Terug Naar Werk-traject" onder de coördinatie van de "Terug Naar Werk-coördinator" in de uitkeringsverzekering voor zelfstandigen en meewerkende echtgenoten (3027/1-5)	6
<i>Discussion générale</i> <i>Orateurs: Cécile Cornet, rapporteur, Hans Verreyt, Florence Reuter, Gaby Colebunders, Anja Vanrobaeys, Tania De Jonge, David Clarinval, vice-premier ministre et ministre des Classes moyennes, des Indépendants, des PME et de l'Agriculture, des Réformes institutionnelles et du Renouveau démocratique</i>	6	<i>Algemene bespreking</i> <i>Sprekers: Cécile Cornet, rapporteur, Hans Verreyt, Florence Reuter, Gaby Colebunders, Anja Vanrobaeys, Tania De Jonge, David Clarinval, vice-eersteminister en minister van Middenstand, Zelfstandigen, KMO's en Landbouw, Institutionele Hervormingen en Democratische Vernieuwing</i>	6
<i>Discussion des articles</i>	13	<i>Bespreking van de artikelen</i>	13
Projet de loi modifiant la loi du 15 mai 2014 portant exécution du pacte de compétitivité, d'emploi et de relance, relatif à la seconde prolongation de la période d'application des zones d'aide et introduisant une dispense de versement de	13	Wetsontwerp tot wijziging van de wet van 15 mei 2014 houdende uitvoering van het pact voor competitiviteit, werkgelegenheid en relance, betreffende de tweede verlenging van de toepassingsperiode van de steunzones en tot	13

précompte professionnel pour les employeurs touchés par une calamité naturelle (3018/1-3)		invoering van een vrijstelling van doorstorting van bedrijfsvoorheffing voor werkgevers die getroffen worden door een natuurramp (3018/1-3)	
<i>Discussion générale</i>	13	<i>Algemene bespreking</i>	13
<i>Discussion des articles</i>	14	<i>Bespreking van de artikelen</i>	14
Projet de loi relatif à la mention des voies de recours et portant dispositions diverses en matière judiciaire (3046/1-4)	14	Wetsontwerp betreffende de vermelding van de rechtsmiddelen en houdende diverse bepalingen in gerechtelijke zaken (3046/1-4)	14
<i>Discussion générale</i> <i>Orateurs: Marijke Dillen, Vincent Van Quickenborne, vice-premier ministre et ministre de la Justice et de la Mer du Nord</i>	14	<i>Algemene bespreking</i> <i>Sprekers: Marijke Dillen, Vincent Van Quickenborne, vice-eersteminister en minister van Justitie en Noordzee</i>	14
<i>Discussion des articles</i>	17	<i>Bespreking van de artikelen</i>	17
Projet de loi portant des dispositions diverses en matière d'organisation judiciaire II (2978/1-10)	17	Wetsontwerp houdende diverse bepalingen inzake rechterlijke organisatie II (2978/1-10)	17
<i>Discussion générale</i> <i>Orateurs: Katja Gabriëls, rapporteur, Marijke Dillen, Georges Dallemagne, Sophie Rohonyi, Vincent Van Quickenborne, vice-premier ministre et ministre de la Justice et de la Mer du Nord</i>	17	<i>Algemene bespreking</i> <i>Sprekers: Katja Gabriëls, rapporteur, Marijke Dillen, Georges Dallemagne, Sophie Rohonyi, Vincent Van Quickenborne, vice-eersteminister en minister van Justitie en Noordzee</i>	17
<i>Discussion des articles</i>	26	<i>Bespreking van de artikelen</i>	26
Projet de loi portant réforme du statut des huissiers de justice et autres dispositions diverses (2994/1-9)	27	Wetsontwerp tot hervorming van het statuut van de gerechtsdeurwaarders en andere diverse bepalingen (2994/1-9)	27
- Proposition de loi modifiant le Code judiciaire en ce qui concerne la mise à la retraite des huissiers de justice (1685/1)	27	- Wetsvoorstel tot wijziging van het Gerechtelijk Wetboek betreffende de opruststelling van gerechtsdeurwaarders (1685/1)	27
<i>Discussion générale</i> <i>Orateurs: Stefaan Van Hecke, rapporteur, Christoph D'Haese, Marijke Dillen, Vincent Van Quickenborne, vice-premier ministre et ministre de la Justice et de la Mer du Nord</i>	27	<i>Algemene bespreking</i> <i>Sprekers: Stefaan Van Hecke, rapporteur, Christoph D'Haese, Marijke Dillen, Vincent Van Quickenborne, vice-eersteminister en minister van Justitie en Noordzee</i>	27
<i>Discussion des articles</i>	35	<i>Bespreking van de artikelen</i>	35
Projet de loi modifiant diverses dispositions en vue de renforcer la transparence dans le cadre du deuxième pilier de pension (2942/1-4)	36	Wetsontwerp tot wijziging van verscheidene bepalingen ter versterking van de transparantie in het kader van de tweede pensioenpijler (2942/1-4)	36
<i>Discussion générale</i> <i>Orateur: Maggie De Block, rapporteur</i>	36	<i>Algemene bespreking</i> <i>Spreker: Maggie De Block, rapporteur</i>	36
<i>Discussion des articles</i>	36	<i>Bespreking van de artikelen</i>	36
Projet de loi portant assentiment à l'Avenant, fait à Luxembourg le 31 août 2021, à la Convention entre le Royaume de Belgique et le Grand-Duché de Luxembourg en vue d'éviter les doubles impositions et de régler certaines autres questions en matière d'impôts sur le revenu et sur la fortune, et le protocole final y relatif, signés à Luxembourg	37	Wetsontwerp houdende instemming met het Avenant, gedaan te Luxemburg op 31 augustus 2021, bij de Overeenkomst tussen het Koninkrijk België en het Groothertogdom Luxemburg tot het vermijden van dubbele belasting en tot regeling van sommige andere aangelegenheden inzake belastingen naar het	37

le 17 septembre 1970, tels que modifiés par les Avenants du 11 décembre 2002, du 16 juillet 2009 et du 5 décembre 2017 (3055/1-3)

inkomen en naar het vermogen, en het desbetreffende slotprotocol, ondertekend te Luxemburg op 17 september 1970, zoals gewijzigd door de Avenanten van 11 december 2002, van 16 juli 2009 en van 5 december 2017 (3055/1-3)

Discussion générale

Orateurs: **Michel De Maegd**, rapporteur, **Benoît Piedboeuf**, président du groupe MR, **Kris Verduyckt**, **Josy Arens**, **Alexia Bertrand**, secrétaire d'État au Budget et à la Protection des consommateurs, adjointe au ministre de la Justice et de la Mer du Nord

37

Algemene bespreking

Sprekers: **Michel De Maegd**, rapporteur, **Benoît Piedboeuf**, voorzitter van de MR-fractie, **Kris Verduyckt**, **Josy Arens**, **Alexia Bertrand**, staatssecretaris voor Begroting en Consumentenbescherming, toegevoegd aan de minister van Justitie en Noordzee

37

Discussion des articles

42

Bespreking van de artikelen

42

Proposition de loi modifiant la loi du 21 mars 1991 portant réforme de certaines entreprises publiques économiques en vue de protéger le principe de neutralité dans le chef des membres du personnel (2936/1-2)

Orateur: **Frank Troosters**

43

Wetsvoorstel tot wijziging van de wet van 21 maart 1991 betreffende de hervorming van sommige economische overheidsbedrijven, ter bescherming van het neutraliteitsbeginsel in hoofde van personeelsleden (2936/1-2)

Spreker: **Frank Troosters**

43

BUDGETS ET COMPTES DE LA CHAMBRE ET DES INSTITUTIONS FINANÇÉES PAR UNE DOTATION

44

BEGROTINGEN EN REKENINGEN VAN DE KAMER EN VAN DE DOTATIEGERECHTIGDE INSTELLINGEN

44

Chambre des représentants et financement des partis politiques – Ajustement budgétaire 2022 – Budget 2023 (3049/1-2)

44

Kamer van volksvertegenwoordigers en financiering van de politieke partijen – Begrotingsaanpassing 2022 – Begroting 2023 (3049/1-2)

44

Discussion

Orateurs: **Sofie Merckx**, présidente du groupe PVDA-PTB, **Barbara Pas**, présidente du groupe VB, **Steven De Vuyst**

44

Bespreking

Sprekers: **Sofie Merckx**, voorzitter van de PVDA-PTB-fractie, **Barbara Pas**, voorzitter van de VB-fractie, **Steven De Vuyst**

44

Cour des comptes, Cour constitutionnelle, Conseil supérieur de la Justice, Comité permanent de contrôle des services de police, Comité permanent de contrôle des services de renseignement et de sécurité, Médiateurs fédéraux, Autorité de protection des données, Commissions de nomination pour le notariat, Commission BIM, Organe de contrôle de l'information policière, Commission fédérale de déontologie, Conseil central de surveillance pénitentiaire, Institut fédéral des droits humains – Comptes 2021 – Ajustements budgétaires 2022 – Budget 2023 (3050/1-3)

46

Rekenhof, Grondwettelijk hof, Hoge Raad voor de Justitie, Vast comité van toezicht op de politiediensten, Vast comité van toezicht op de inlichtingen- en veiligheidsdiensten, Federale ombudsmannen, Gegevensbeschermingsautoriteit, Benoemingscommissies voor het notariaat, BIM-Commissie, Controleorgaan op de politionele informatie, Federale Deontologische Commissie, Centrale Toezichtsraad voor het Gevangeniswezen, Mensenrechteninstituut – Rekeningen 2021 – Begrotingsaanpassingen 2022 – Begroting 2023 (3050/1-3)

47

Discussion

Orateurs: **André Flahaut**, rapporteur, **Sofie Merckx**, présidente du groupe PVDA-PTB

47

Bespreking

Sprekers: **André Flahaut**, rapporteur, **Sofie Merckx**, voorzitter van de PVDA-PTB-fractie

47

Ce compte rendu n'a pas d'annexe.

Dit verslag heeft geen bijlage.

SÉANCE PLÉNIÈRE

du

MERCREDI 21 DECEMBRE 2022

Après-midi

PLENUMVERGADERING

van

WOENSDAG 21 DECEMBER 2022

Namiddag

La séance est ouverte à 14 h 34 et présidée par Mme Eliane Tillieux, présidente.

De vergadering wordt geopend om 14.34 uur en voorgezeten door mevrouw Eliane Tillieux, voorzitter.

La **présidente**: La séance est ouverte.

De vergadering is geopend.

Ministres du gouvernement fédéral présents lors de l'ouverture de la séance:

Aanwezig bij de opening van de vergadering zijn de ministers van de federale regering:
aucun/geen.

01 **Ordre du jour****01** **Agenda**

Conformément à l'avis de la Conférence des présidents du 20 décembre 2022, vous avez reçu un ordre du jour pour les séances d'aujourd'hui et de demain.

Overeenkomstig het advies van de Conferentie van voorzitters van 20 december 2022 heeft u een agenda voor de vergaderingen van vandaag en morgen ontvangen.

Néanmoins, je vous propose que le rapport de la commission des Poursuites, n° 3066/1, soit examiné demain avant les votes nominatifs.

In afwijking hiervan stel ik u voor het verslag van de commissie voor de Vervolgingen, nr. 3066/1 morgen vóór de naamstemmingen te behandelen.

Y a-t-il une observation à ce sujet? (*Non*)

Zijn er dienaangaande opmerkingen? (*Nee*)

En conséquence, l'ordre du jour est adopté.

Bijgevolg is de agenda aangenomen.

Projets et propositions de loi**Wetsontwerpen en -voorstellen**

02 **Projet de loi modifiant diverses dispositions concernant les relations collectives de travail (3019/1-3)**

02 **Wetsontwerp tot wijziging van verschillende bepalingen inzake de collectieve arbeidsbetrekkingen (3019/1-3)**

Discussion générale**Algemene bespreking**

La discussion générale est ouverte.

De algemene bespreking is geopend.

Quelqu'un demande-t-il la parole? (*Non*)

Vraagt iemand het woord? (Nee)

La discussion générale est close.
De algemene bespreking is gesloten.

Discussion des articles
Bespreking van de artikelen

Nous passons à la discussion des articles. Le texte adopté par la commission sert de base à la discussion.
(Rgt 85, 4) **(3019/1)**

Wij vatten de bespreking van de artikelen aan. De door de commissie aangenomen tekst geldt als basis voor de bespreking. (Rgt 85, 4) **(3019/1)**

Le projet de loi compte 8 articles.
Het wetsontwerp telt 8 artikelen.

Aucun amendement n'a été déposé.
Er werden geen amendementen ingediend.

Les articles 1 à 8 sont adoptés article par article.
De artikelen 1 tot 8 worden artikel per artikel aangenomen.

La discussion des articles est close. Le vote sur l'ensemble aura lieu ultérieurement.
De bespreking van de artikelen is gesloten. De stemming over het geheel zal later plaatsvinden.

03 **Ordre des travaux**
03 **Regeling van de werkzaamheden**

Aan de orde is de bespreking van het wetsontwerp tot aanpassing van diverse arbeidsrechtelijke wetten (nr. 2986).

03.01 **Hans Verreyt** (VB): Mevrouw de voorzitter, waar is de minister?

La **présidente**: Le ministre Dermagne est encore en réunion de kern. Je viens de l'avoir au téléphone. Normalement, c'est Mme de Moor qui devrait représenter le gouvernement. Elle serait en route.

03.02 **Jean-Marc Delizée** (PS): Je suggère que nous passions au point 3 en attendant. Il s'agit d'une proposition de loi pour laquelle il y a peu d'orateurs inscrits.

La **présidente**: Très bien, nous reviendrons plus tard au point 2 (n° 2986).

04 **Proposition de loi visant à neutraliser l'article 1.7 du livre 1er du Code civil en ce qui concerne le droit du travail et la sécurité sociale et l'assistance sociale (3039/1-3)**

04 **Wetsvoorstel houdende de neutralisatie van artikel 1.7 van boek 1 van het Burgerlijk Wetboek wat betreft het arbeidsrecht en de sociale zekerheid en sociale bijstand (3039/1-3)**

Proposition déposée par:

Voorstel ingediend door:

Jean-Marc Delizée, Florence Reuter, Cécile Cornet, Nahima Lanjri, Tania De Jonge, Anja Vanrobaeys, Kristof Calvo.

Discussion générale
Algemene bespreking

La discussion générale est ouverte.
De algemene bespreking is geopend.

Mme Samyn, rapporteur, renvoie au rapport écrit.

Mevrouw Samyn, rapporteur, verwijst naar het schriftelijk verslag.

04.01 Jean-Marc Delizée (PS): Madame la présidente, chers collègues, je vais être très bref mais je pense qu'il est utile de donner quelques mots d'explication en séance plénière sur ce texte. Le nouvel article 1.7 du livre 1er du Code civil tel qu'inséré dans la loi du 28 avril 2022, sous le titre, livre 1er "Dispositions générales", définit les jours ouvrables comme étant les jours autres que les jours fériés légaux, dimanches et samedis. Cette disposition entre en vigueur le 1er janvier 2023.

Toutefois, en droit du travail et dans les différentes branches de la sécurité sociale et de l'assistance sociale, le samedi est en principe un jour considéré comme un jour ouvrable ou travaillable. Par conséquent, cette nouvelle définition des jours ouvrables dans le Code civil aurait des conséquences importantes dans ces différentes matières.

Cette révision du Code civil que nous avons votée collectivement n'a pas tenu compte des conséquences de cette nouvelle disposition de l'article 1.7 pour le droit du travail et le droit de la sécurité sociale.

Il faut reconnaître qu'il y a eu une erreur collective. Reconnaissons-la, ayons cette humilité! Personne ne l'avait vu avant le vote.

Cela dit, les partenaires sociaux se sont manifestés par la suite et ils ont remis un avis unanime du Conseil National du Travail – l'avis 2.325 du 16 novembre 2022 – lorsqu'ils ont pris connaissance de cette loi adoptée par notre Assemblée. Cet avis demande que l'article 1.7 du livre 1er du Code civil soit neutralisé afin de maintenir le système actuel en matière de droit du travail, de droit de la sécurité sociale et de l'assistance sociale.

J'insiste sur le fait qu'il s'agit d'un avis unanime parce que c'est tellement rare que cela mérite d'être souligné.

Il s'agit d'une loi réparatrice mais il est important qu'elle s'applique au 1er janvier prochain, sinon il y aura des difficultés dans ce domaine.

Avec cette proposition de loi, les dispositions actuelles du droit du travail et du droit de la sécurité sociale pourront rester intégralement d'application pour l'ensemble des secteurs et des niveaux de pouvoir.

Nous en avons parlé en commission. Les différentes exceptions qui existaient concernaient les travailleurs salariés. L'application est claire et il n'y a pas de problème d'interprétation. La commission des Affaires sociales a donc approuvé ce texte et nous vous proposons de suivre l'avis des partenaires sociaux et d'effectuer cette "réparation".

La **présidente**: Quelqu'un demande-t-il encore la parole? (*Non*)
Vraagt nog iemand het woord? (*Nee*)

La discussion générale est close.
De algemene bespreking is gesloten.

Discussion des articles
Bespreking van de artikelen

04.01 Jean-Marc Delizée (PS): In de wet van 28 april 2022 worden werkdagen gedefinieerd als andere dagen dan wettelijke feestdagen, zondagen en zaterdagen. In het arbeidsrecht en in de verschillende takken van sociale zekerheid en sociale bijstand wordt zaterdag echter als een werkdag beschouwd. Bij de door ons goedgekeurde herziening van het Burgerlijk Wetboek werd er geen rekening gehouden met de gevolgen van die nieuwe bepaling voor het arbeidsrecht en de sociale zekerheid. We moeten onze collectieve fout erkennen!

De NAR eist in een eensluidend advies dat dit artikel van het Burgerlijk Wetboek geneutraliseerd wordt om de huidige regeling uit het arbeidsrecht, het socialezekerheidsrecht en het socialebijstandsrecht te behouden. Om problemen te voorkomen moet die herstellwet op 1 januari 2023 in werking treden.

Nous passons à la discussion des articles. Le texte adopté par la commission sert de base à la discussion. (Rgt 85, 4) **(3039/1)**

Wij vatten de bespreking van de artikelen aan. De door de commissie aangenomen tekst geldt als basis voor de bespreking. (Rgt 85, 4) **(3039/1)**

La proposition de loi compte 3 articles.
Het wetsvoorstel telt 3 artikelen.

Aucun amendement n'a été déposé.
Er werden geen amendementen ingediend.

Les articles 1 à 3 sont adoptés article par article.
De artikelen 1 tot 3 worden artikel per artikel aangenomen.

La discussion des articles est close. Le vote sur l'ensemble aura lieu ultérieurement.
De bespreking van de artikelen is gesloten. De stemming over het geheel zal later plaatsvinden.

La ministre est en route, me dit-on. Nous allons suspendre la séance cinq minutes dans l'attente d'un représentant du gouvernement.

La séance est suspendue.
De vergadering is geschorst.

La séance est suspendue à 14 h 41.
De vergadering wordt geschorst om 14.41 uur.

La séance est reprise à 14 h 48.
De vergadering wordt hervat om 14.48 uur.

La séance est reprise.
De vergadering is hervat.

05 **Projet de loi modifiant diverses lois du droit du travail (2986/1-3+5)**

05 **Wetsontwerp tot aanpassing van diverse arbeidsrechtelijke wetten (2986/1-3+5)**

Discussion générale **Algemene bespreking**

La discussion générale est ouverte.
De algemene bespreking is geopend.

Le rapporteur, Mme Thémont, renvoie à son rapport écrit.

Mevrouw Thémont, rapporteur, verwijst naar het schriftelijk verslag.

05.01 Hans Verreyt (VB): Mevrouw de voorzitter, collega's, met het wetsontwerp zoals het besproken is in de commissie voor Sociale Zaken hebben we geen enkel probleem. We hebben echter wel een probleem met de machinaties van de voorbije uren en dagen. Dat er aan het onschuldige wetsontwerp, dat unaniem werd goedgekeurd in de commissie, via amendementen andere wetsontwerpen of wetsvoorstellen toegevoegd zijn vanuit de meerderheid valt te betreuren. Zo wil men natuurlijk een deftige bespreking van de inhoud en de adviezen in de commissie vermijden.

05.01 Hans Verreyt (VB): Nous n'avons aucun problème avec le projet de loi examiné en commission des Affaires sociales, mais bien avec les agissements de ces dernières heures. Le fait que la majorité ajoute à un projet de loi anodin, voté unanimement en commission, d'autres projets de loi par le biais d'amendements, est regrettable.

(...): (...)

05.02 Hans Verreyt (VB): Het enige bericht dat we gekregen hebben,

05.02 Hans Verreyt (VB): Nous

is dat twee van de vier amendementen ingetrokken zijn. Als die amendementen straks worden goedgekeurd, hoop ik dat we het geheel, en ook het tweede ontwerp dat er de facto aan toegevoegd is, in januari opnieuw kunnen bespreken.

avons néanmoins appris que deux des quatre amendements avaient été retirés.

Het is geen mooi theater zoals het nu gebeurt. Ik hoop dat dit niet elke keer zal gebeuren. In de commissie voor Sociale Zaken zijn we jammer genoeg al enkele malen geconfronteerd met deze gang van zaken. Vlak voor het kerst- of zomerreces worden plots allerlei nieuwe wetsontwerpen toegevoegd in de vorm van amendementen.

05.03 Maggie De Block (Open Vld): Mijnheer Verreyt, volgens u zijn er nog twee amendementen ingediend, maar in de Conferentie van voorzitters was beslist dat die nu niet behandeld zouden worden.

05.03 Maggie De Block (Open Vld): D'après M. Verreyt, il resterait deux amendements. Toutefois, il a été décidé à la Conférence des présidents que ces amendements ne seraient pas traités maintenant.

05.04 Hans Verreyt (VB): (...)

05.05 Maggie De Block (Open Vld): Mijnheer Verreyt, dan gaat dat naar de volgende commissievergadering of wordt het een apart voorstel, neem ik aan.

05.05 Maggie De Block (Open Vld): Ils sont donc renvoyés en commission.

05.06 Hans Verreyt (VB): Mevrouw De Block, wij hebben ze ontvangen. Een deel ervan is ingetrokken. Dat bericht hebben we ook gekregen. Ik ga ervan uit dat de rest wel nog op de agenda staat en dat daarover zal worden gestemd.

05.07 Maggie De Block (Open Vld): Mijnheer Verreyt, dat is nu onmogelijk, want het moet eerst in de commissie worden behandeld.

05.08 Hans Verreyt (VB): Mevrouw De Block, in de plenaire vergadering kunnen altijd amendementen worden ingediend en daarover kan worden gestemd, net zoals amendementen van oppositiepartijen voorgesteld kunnen worden ter stemming. Er zijn amendementen ingediend, een deel daarvan is ingetrokken. Dat betekent dat de rest nog altijd ter stemming voorligt.

(...): (...)

05.09 Hans Verreyt (VB): Ik hoor nu evenwel dat de indieners ze ook intrekken, zodat er gewoon kan worden gestemd. Dat bericht kwam hier blijkbaar zonet binnen. Het wordt natuurlijk zeer lastig als er amendementen worden ingetrokken terwijl we aan het woord zijn in de plenaire vergadering. Ik raadpleeg mijn mailbox niet zo nauwgezet dat ik dat kan volgen.

De **voorzitster**: We hebben inderdaad net een mail gekregen met de vraag om deze amendementen in te trekken.

La **présidente**: Nous avons reçu un courriel annonçant le retrait de ces amendements.

05.10 Bert Wollants (N-VA): Mevrouw de voorzitster, ik had de indruk dat er een groeiende consensus was dat alle amendementen zouden worden ingetrokken en die is bewaarheid geworden. Het is dus opgelost.

05.10 Bert Wollants (N-VA): J'avais l'impression qu'il y avait un consensus croissant en faveur du retrait de tous les amendements, ce qui est désormais confirmé. Le problème est donc résolu.

La **présidente**: Quelqu'un demande-t-il encore la parole? (*Non*)
 Vraagt nog iemand het woord? (*Nee*)

La discussion générale est close.
 De algemene bespreking is gesloten.

Discussion des articles
Bespreking van de artikelen

Nous passons à la discussion des articles. Le texte adopté par la commission sert de base à la discussion.
 (Rgt 85, 4) **(2986/1)**

Wij vatten de bespreking van de artikelen aan. De door de commissie aangenomen tekst geldt als basis voor de bespreking. (Rgt 85, 4) **(2986/1)**

Le projet de loi compte 11 articles.
 Het wetsontwerp telt 11 artikelen.

Aucun amendement n'a été déposé.
 Er werden geen amendementen ingediend.

Les articles 1 à 11 sont adoptés article par article.
De artikelen 1 tot 11 worden artikel per artikel aangenomen.

La discussion des articles est close. Le vote sur l'ensemble aura lieu ultérieurement.
 De bespreking van de artikelen is gesloten. De stemming over het geheel zal later plaatsvinden.

06 **Projet de loi instaurant le "Trajet Retour Au Travail" sous la coordination du "Coordinateur Retour Au Travail" dans l'assurance indemnités des travailleurs indépendants et des conjoints aidants (3027/1-5)**

06 **Wetsontwerp tot invoering van het "Terug Naar Werk-traject" onder de coördinatie van de "Terug Naar Werk-coördinator" in de uitkeringsverzekering voor zelfstandigen en meewerkende echtgenoten (3027/1-5)**

Discussion générale
Algemene bespreking

La discussion générale est ouverte.
 De algemene bespreking is geopend.

06.01 Cécile Cornet, rapporteur: Madame la présidente, le rapport oral portera uniquement sur la deuxième lecture puisque le rapport sur la première lecture est disponible en version écrite. Lors de la deuxième lecture, le 19, il y a eu différentes prises de parole et principalement celle du PTB par la voix de M. Colebunders qui a regretté ne pas disposer de l'avis de l'APD ni des arrêtés royaux et qui aurait voulu contrôler si les avis avaient été suivis. Le ministre a affirmé prendre bonne note de la demande et a rappelé que les arrêtés royaux étaient en cours de rédaction et pas encore envoyés au Conseil d'État. Le ministre a signalé qu'il était donc prématuré de les transmettre mais qu'ils le seraient prochainement.

Le résultat du vote de cette deuxième lecture a été un vote positif exprimé par les groupes N-VA, Ecolo-Groen, PS, MR, cd&v, Vooruit et Open Vld, un vote négatif du PTB et une abstention du Vlaams Belang.

06.02 Hans Verreyt (VB): Mevrouw de voorzitter, ik wil kort verklaren waarom wij ons zullen onthouden bij de stemming over het voorliggende

06.01 Cécile Cornet, rapporteur: Voor de eerste lezing verwijs ik naar het schriftelijk verslag.

Tijdens de tweede lezing betreurde de heer Colebunders (PVDA) dat hij geen inzage gekregen had in het advies van de GBA en van de koninklijke besluiten. De N-VA, Ecolo-Groen, de PS, de MR, cd&v, Vooruit en Open Vld hebben de tekst goedgekeurd, de PVDA stemde tegen en het Vlaams Belang onthield zich.

06.02 Hans Verreyt (VB): Nous nous abstiendrons lors du vote sur

wetsontwerp. Er zijn drie opmerkingen bij te maken.

Een eerste opmerking is dat het ontwerp voor een stuk op het terrein van de gewesten en de gemeenschappen komt. Het neigt voor een stuk naar arbeidsbemiddeling, wat een bevoegdheid van de regio's is, zeker als wij spreken over de gedeeltelijke hervatting van arbeid in dienstverband. De memorie van toelichting betwist dat, maar toch is het op het randje of er, in mijn ogen, net over, zeker omdat er ook een vorm van responsabilisering is inbegrepen in het wetsontwerp. Wellicht toont het ontwerp echter vooral aan hoe slecht de inrichting van de Belgische Staat is. Homogene bevoegdheden aangepast aan de sociaal-economische realiteit van de regio kunnen daarvoor een oplossing bieden, maar dan moet er natuurlijk werk worden gemaakt van een doorgedreven asymmetrisch beleid, waar wij het enkele uren geleden nog over hadden.

Een tweede opmerking bij het ontwerp is een bezwaar bij de rol van de ziekenfondsen. Die zijn in dezen geen neutrale, maar een belanghebbende partij en dat is geen goede zaak. Dat stukje in het wetsontwerp zit dus niet goed.

Een laatste opmerking gaat over de zeer ruime delegatie voor de Koning. Die gaat in onze ogen echt te ver. De wetgevende macht ligt in het Parlement en beslissingen moeten hier worden genomen, in het volle licht van de transparantie en de democratie.

Daarom zal de Vlaams Belangfractie zich straks onthouden bij de stemming.

06.03 Florence Reuter (MR): Madame la présidente, je ne m'étendrai pas, bien que cette Assemblée ait l'habitude de longs, longs et trop longs débats.

J'aime intervenir sur des réformes concrètes qui répondent aux questions, aux attentes, aux incompréhensions exprimées en général sur le terrain par ses acteurs: concitoyens, entreprises, PME et indépendants. En Belgique, 500 000 personnes dont 30 000 indépendants sont actuellement éloignés du travail pour cause de maladie de longue durée.

Ces dix dernières années, le nombre de personnes concernées a simplement doublé. À la suite de crises successives que nous traversons, inutile de préciser que la tendance ne sera malheureusement pas à la baisse. Nous n'avons donc pas d'autre choix pour atteindre les 80 % de taux d'emploi que de tout faire pour faciliter, améliorer, accompagner le retour au travail de ceux qui en sont éloignés.

Si des mesures existent pour des salariés, rien n'existe pour les indépendants jusqu'à aujourd'hui: rien pour ceux qui créent leur propre emploi et qui génèrent leurs propres sources de revenus.

Il n'est pas question ici pour nous d'opposer les salariés aux indépendants, mais bien d'aider tout le monde. Il faut donc bien reconnaître la relation particulière qui lie généralement un indépendant à son entreprise, à son activité et la difficulté supplémentaire pour lui d'accepter de devoir s'arrêter de travailler même s'il est malade.

En conséquence, il est souvent bien trop tard quand il se rend chez le médecin et la ligne rouge risque alors d'être véritablement franchie.

ce projet de loi pour trois raisons. D'abord, il touche aux régions et aux communautés, car il tend en partie vers le placement, qui est une compétence des régions, d'autant plus que ce projet de loi comprend également un élément de responsabilisation. Ensuite, les mutuelles ne sont pas une partie neutre, mais une partie intéressée, ce qui est préjudiciable. Enfin, la très large délégation au Roi va vraiment trop loin pour nous. Le pouvoir législatif appartient au Parlement.

06.03 Florence Reuter (MR): Van de 500.000 langdurig zieke werknemers zijn er 30.000 zelfstandige. Dit cijfer is de afgelopen tien jaar verdubbeld en de crisissen zullen de situatie niet verbeteren.

Om een werkgelegenheidsgraad van 80 % te bereiken moet de terugkeer naar het werk verbeterd worden. In tegenstelling tot de werknemers waren er tot nu toe geen maatregelen om de zelfstandigen te helpen. Hun bijzondere band met hun activiteit of onderneming weerhoudt hen ervan te stoppen met werken en doet hen vaak in geval van ziekte te ver gaan. In dit ontwerp stelt minister Clarinval voor om dezelfde begeleiding in te voeren voor alle zieke werknemers en hen in staat te stellen onder de best mogelijke omstandigheden weer aan het werk te gaan.

Si j'interviens aujourd'hui, c'est pour saluer aussi la volonté du ministre Clarinval d'introduire, par le biais de ce projet de loi, un accompagnement identique des travailleurs indépendants en incapacité de travail à celui instauré dans les autres régimes.

Non seulement, il s'agit de garantir l'équité de tous les travailleurs face à la maladie, mais aussi de soulager plus rapidement ceux qui souffrent pour leur permettre de revenir au travail dans les meilleures conditions.

Pour ce projet de loi, le gouvernement a pris ses responsabilités: celles de s'occuper de tous les travailleurs. J'espère que nous pourrions aller encore plus de l'avant en apportant, par exemple, un soutien financier aux indépendants. Mais j' imagine que cela fera l'objet d'un autre débat bien plus long.

C'est donc une réforme positive que je tenais à souligner: un réel soutien aux indépendants. C'est haut et fort que nous soutenons cette mesure.

06.04 Gaby Colebunders (PVDA-PTB): Mevrouw de voorzitster, ik heb eerst een vraag voor u. Vorig weekend ben ik lang blijven doorzakken met mijn kameraden en ik kwam redelijk laat thuis. Omdat ik wist dat er een tirade van mijn vrouw zou volgen, had ik mijn beste kameraad gevraagd om 's morgens aan de keukentafel plaats te nemen om die tirade van mijn vrouw in ontvangst te nemen. Ik dacht dat daarmee alles opgelost zou zijn, maar dat bleek niet het geval te zijn. Het enige argument dat ik kon aanvoeren was: "Maar jawel, schat, dat kan ook in het halfroond. Wij moeten ook over wetsontwerpen discussiëren met een minister die er vaak niets mee te maken heeft." Wel, mevrouw de voorzitster, het heeft niet mogen baten. Ik zal u zo meteen het nummer van mijn vrouw geven in de hoop dat u haar kunt overtuigen, want mij lukt het niet.

Mevrouw de minister, ik zal het met u moeten stellen, niet dat ik dat niet wil, maar het was wel uw collega-minister die dat wetsontwerp erg snel heeft binnengebracht. Er is eigenlijk weinig mogelijkheid tot discussie hierover geweest, waardoor we hier weer staan, terwijl dat niet had moeten. Het wetsontwerp is niet nieuw, want er wordt al anderhalf jaar gediscussieerd over zieke werknemers. Nu valt dit plots uit het niets uit het gebinte en daar moeten we het mee doen. Dit is in alle stilte doorgevoerd, terwijl het gedeelte over de werknemers uitgebreid bediscussieerd werd en meermaals in de media is gekomen. Dit deel wou men echter stilzwijgend doorvoeren.

Ik stel me de vraag waarom een liberale minister zo'n wetsontwerp, dat de kleine zelfstandige wil straffen, verdedigt. Ik snap het niet. Een vorige keer heb ik dat meegemaakt met Vandenbroucke, die als socialistische minister de werknemers wou straffen. Nu willen de liberalen de kleine zelfstandigen straffen. Het is net de omgekeerde wereld. U kunt misschien van stoel wisselen, zodat ik nog kan volgen.

Ik kan mij niet van de gedachte ontdoen dat dit gebruikt werd als pas-munt, gelet op het feit dat dit uit het niets kwam, om toch maar het sanctioneren van de werknemers te kunnen doorvoeren, zodat men kan zeggen dat hetzelfde voor de zelfstandigen geldt.

06.04 Gaby Colebunders (PVDA-PTB): Ce projet de loi n'est pas nouveau, puisque les travailleurs malades font l'objet de discussions depuis un an et demi. Or, voilà qu'aujourd'hui, ce volet nous est brusquement soumis. On a voulu le faire passer en catimini. Je ne peux pas me débarrasser de l'idée que ce dispositif a été utilisé comme monnaie d'échange pour pouvoir sanctionner les salariés, de sorte que l'on puisse dire que la même chose s'applique aux indépendants.

Le ministre a parlé en commission d'une approche positive, centrée sur la personne, et d'un choix volontaire, mais dans ce cas, aucune sanction ne devrait y être associée.

Curieusement, nous sommes le seul parti dans cet hémicycle qui s'oppose aux sanctions pour les travailleurs malades, et qui prenne aussi la défense des indépendants. Punir les travailleurs en leur imposant des amendes de 40 euros par mois n'aidera vraiment pas. Comme ancien petit indépendant, je sais qu'une telle démarche est absurde. Après des années de travail acharné, ces personnes doivent soudainement mettre leur entreprise en veilleuse pour cause de maladie. Cependant, les factures pour l'entreprise continuent à arriver. Les travailleurs indépendants

De minister zei in de commissie dat het om een positieve, persoonsgerichte aanpak ging en om een vrijwillige keuze ging. Als het vrijwillig is, lijkt het me dat er geen sanctie aan verbonden zou moeten zijn.

Het rare is dat wij hier de enige partij zijn die tegen de sancties voor zieke werknemers waren, maar ook voor zieke zelfstandigen. Stel u voor. Mensen verplichten en bestraffen met boetes van 40 euro per maand zal echt niet helpen.

De meesten onder u weten niet dat ik na de sluiting van Ford een tijdje zelfstandige geweest ben. Ik was een kleine zelfstandige natuurlijk, geen multinational. Ik weet waarover ik spreek als ik u zeg dat het absurd is om zelfstandigen financieel te straffen. Na jaren hard werken, moeten ze plots door een ziekte hun zaak on hold zetten. Ze voelen dit vanzelfsprekend al in hun portemonnee. De facturen voor de zaak, zoals leasingcontracten, blijven immers doorlopen.

Men krijgt mij niet overtuigd van het feit dat de zelfstandige die langdurig ziek is eigenlijk een profiteur is die we met boetes zo snel mogelijk weer aan het werk moeten krijgen. Weet u wat het omgekeerde van het verhaal is? Deze mensen blijven meestal veel te lang doorwerken, precies omdat de rekeningen betaald moeten worden en ze heel weinig vangnet hebben. Dat is de realiteit.

Vorige week sprak ik nog met een ex-collega marktkramer van me. Hij vertelde me dat hij woensdag een hartoperatie had ondergaan en de volgende vrijdag alweer op de markt stond. Vinden we dit verantwoord? In liberale ogen zou dat het ideale scenario zijn, namelijk iedereen zo vlug mogelijk weer aan het werk. De realiteit is echter anders. Die man moet uitzieken, dat is de realiteit. Wat jullie willen doen, is deze mensen nog bijkomend gaan straffen.

We komen uit een heel moeilijke periode. Tijdens de coronaperiode heeft iedereen het moeilijk gehad, zowel werknemers als zelfstandigen. Er was inderdaad een overbruggingsrecht, maar vele rekeningen, zoals de huur, bleven gewoon doorlopen. Deze mensen ploeterden om eruit te raken. Op dat moment kwam de volgende crisis eraan, namelijk de energiecrisis.

Ik moet u niet vertellen hoe jullie dit aan het aanpakken zijn voor de kleine zelfstandigen, maar ik kan u zeggen dat het zeker niet genoeg is. Op het moment dat het water hun aan de lippen staat, doen jullie er nog een schepje bovenop. Dit is immers gewoon puur pestgedrag. Niemand vraagt om dat wetsontwerp. Dat was ook het geval voor het deel over de werknemers. De vakbonden hebben er niet om gevraagd, jullie en het RIZIV ook niet. Toch zegt u: "We gaan hier een rondje pesten".

Het is duidelijk dat wij de oorzaken moeten aanpakken die mensen ziek kunnen maken.

06.05 Anja Vanrobaeys (Vooruit): Mijnheer Colebunders, u doet het voor als puur pestgedrag. Wij hebben al meerdere keren de discussie daarover gehad. Voor ons gaat het om mensen ondersteunen die van het kastje naar de muur worden gestuurd.

Gisteren is in het algemeen begrotingsdebat naar voren gekomen dat de maatregel nog niet van kracht is, maar niettemin al een enorm succes is. Al 88.000 mensen tonen zich vrijwillig bereid, zonder dat de

continuent généralement à travailler trop longtemps, précisément parce que les factures doivent être payées et qu'ils n'ont guère de filet de sécurité. La crise du coronavirus a été une période très difficile et malgré le droit passerelle, de nombreuses factures ont continué à s'accumuler. Aujourd'hui, une crise énergétique s'y ajoute. À l'heure où ces personnes se retrouvent déjà au bord du gouffre, on veut en remettre une couche. Ce n'est rien d'autre que du harcèlement. Nous devons nous attaquer aux causes qui peuvent rendre les travailleurs malades.

06.05 Anja Vanrobaeys (Vooruit): Il s'agit de soutenir des personnes qui sont ballottées d'un endroit à l'autre. La mesure n'est pas encore entrée en vigueur, mais elle rencontre déjà un énorme succès. 88 000 personnes se sont déjà volontairement déclarées disposées à

maatregel er al is, om naar de terug-naar-werkcoördinatoren te stappen om zich door hen te laten begeleiden.

Vindt u dat niet vrij contradictoir met het verhaal dat u brengt? U ziet het allemaal negatief, hoewel uit de cijfers blijkt dat een pak mensen, zelfs nu de regel nog niet in werking is, toch de stap naar de terug-naar-werkcoördinatoren zetten, omdat zij van oordeel zijn dat zij te veel van het kastje naar de muur worden gestuurd en iemand nodig hebben die hen begeleidt in hun zoektocht. Zij willen ondanks hun ziekte terug aan het werk, omdat het voor hen zo niet langer kan.

06.06 Gaby Colebunders (PVDA-PTB): Mevrouw Vanrobaeys, het woord vrijwillig is natuurlijk anders in uw ogen dan in de mijne.

se faire accompagner par des coordinateurs du retour au travail. Il ne s'agit pas d'une mesure vexatoire.

06.06 Gaby Colebunders (PVDA-PTB): Je pense que nous n'avons pas la même interprétation du terme "volontairement".

06.07 Tania De Jonge (Open Vld): Mijnheer Colebunders, ik wil mevrouw Vanrobaeys bijtreden. U maakt er een karikatuur van. U beweert steeds dat wij met die terug-naar-werktrajecten de werknemers, in dit geval de zelfstandigen, willen pesten. Dat klopt echter niet. Wij willen de mensen gewoon niet loslaten.

06.07 Tania De Jonge (Open Vld): J'adhère aux propos tenus par Mme Vanrobaeys. M. Colebunders en fait une caricature. Nous ne voulons harceler personne, nous voulons simplement ne pas abandonner ces personnes. Un accompagnement est nécessaire. Les trajets de retour au travail sont très importants pour le bien-être mental des salariés et des indépendants.

Mensen kunnen deelnemen aan een terug-naar-werktraject. Wanneer zij op die manier terug aan de slag kunnen, wat zij voor alle duidelijkheid zo snel mogelijk willen, is dat een goede zaak. Ik ken zelfstandigen die vragen wat zij moeten doen om opnieuw hun job in hun zelfstandige activiteit te kunnen hervatten. Er is dus nood aan begeleiding. De terug-naar-werktrajecten, zowel voor werknemers die graag opnieuw aan de slag willen als voor zelfstandigen, zijn heel belangrijk, ook voor hun mentaal welzijn.

Het klopt dat er 500.000 langdurig zieken zijn in ons land. U beweert dat wij hen pesten met die trajecten. Dat klopt niet. Wij laten die mensen niet los. Dat is een groot verschil.

06.08 Florence Reuter (MR): Je voulais juste ajouter un mot. Je remercie déjà mes collègues d'être intervenus. M. Colebunders réagit notamment à mon intervention. C'est la question de voir le verre à moitié vide ou à moitié plein. Nous amenons du soutien au travailleur indépendant qui souhaite reprendre le travail et qui se sent seul. C'est d'ailleurs souvent l'un des soucis du travailleur indépendant: il se sent seul.

06.08 Florence Reuter (MR): Wij ondersteunen de zelfstandigen die opnieuw aan de slag willen, maar de indruk hebben dat ze er alleen voor staan, maar u, bij de PVDA, beschouwt dat louter als pesterijen, controle en bestraffing. U hebt er niets van begrepen!

Ici, on accompagne, on aide, on soutien. Là où on apporte du soutien, vous, le PTB, vous voyez du harcèlement, du contrôle, de la sanction. Effectivement, c'est le monde à l'envers. Vous n'avez rien compris!

06.09 Gaby Colebunders (PVDA-PTB): Wat hebben we niet begrepen? Vrijwillig. Als iedereen zo blij is om daar vrijwillig in te stappen, waarom dan die sancties? Haal ze eruit. Wij zijn voor vrijwilligheid, ik heb daar geen probleem mee. Als mensen dat willen, hoera! U bent lang genoeg in de vakbond en de bedrijfswereld geweest. Vrijwillig, geloof me. Als één iemand weet wat vrijwillig betekent in het bedrijfsleven, denk ik dat ik dat wel ben, na 30 jaar in het bedrijfsleven.

06.09 Gaby Colebunders (PVDA-PTB): Si tout le monde est si heureux de participer volontairement au trajet, pourquoi des sanctions sont-elles nécessaires? Je n'ai aucun problème avec un trajet volontaire, mais dans ce cas, supprimez les sanctions. Je sais à quel point tout ceci est vraiment volontaire. Les personnes bénéficiant d'indemnités de maladie sont culpabilisées. Elles tombent malades à cause de leur

Weet u hoe vrijwillig het gaat? U weet toch hoe het gaat? Men is op ziekte-uitkering en krijgt een brief en wordt eigenlijk al geculpabiliseerd. Men is een profiteur en men is ziek. Wat kan men nog? Ofwel neemt de baas u binnen en moet die een oplossing zoeken voor u. Maar als er

een oplossing was, was u niet ziek geworden. Laat dat even duidelijk zijn. Als die oplossingen er waren voor mijn ziekmakend werk, was ik niet ziek geworden. Dan krijgt men het mes op de keel. Wat gaat die baas doen als ik dat niet doe? Die gaat mij afdanken. Wat krijgt men dan, opzeg? Nee, het is gratis afdanken. Dan staat men in het beste geval op werkloosheid. Zo vrijwillig vind ik dat dus niet, met de straffen die daaraan vasthangen. Dat is het mes op de keel zetten. Om dan te spreken over 85.000 mensen... U hebt die het mes op de keel gezet, logisch dat die het doen. Er zullen er vrijwillig bij zijn, maar vrijwillig wil zeggen: niet sanctioneren. Zo duidelijk is dat.

Als we dan naar de andere kant van de medaille kijken, naar de oorzaken van alles, zowel bij de werknemers als bij de zelfstandigen waar het moeilijker is, want die zijn hun eigen baas, dan wordt dat niet aangepakt en quasi niet gesanctioneerd. Ik heb het daar al duizend keer over gehad, de cijfers spreken voor zich. We moeten de oorzaken aanpakken indien mensen ziek worden. Daar moet men in begeleid worden, ook de kleine zelfstandige. Er zijn zelfstandigen in grote bedrijven en die hebben geluk. Zij hebben een arbeidsgeneesheer die helpt in bepaalde omstandigheden. Maar een zelfstandige dakwerker of iemand die in loondienst werkt aan een dak, heeft even ongezond werk. Als die mensen het na een tijd moeilijk hebben, dan hebben die het recht om een ziekte-uitkering te trekken en op een normale manier te kunnen herstellen, zonder onder druk gezet te worden met boetes. Een preventiebeleid is nodig.

We moeten de ziekmakende arbeid aanpakken. Dat is duidelijk. Er mogen ook geen sancties zijn. We moeten vooral investeren in voorkomingsbeleid. De ziekmakende jobs moeten weg, ook bij de zelfstandigen die het al zo moeilijk hebben.

Zowel minister Vandenbroucke als de liberale minister Clarinval hebben weer niet geluisterd naar het standpunt van de zelfstandigenorganisaties. Dat zijn niet de PTB'ers, maar bijvoorbeeld de NAR. Zij zijn, zoals alle andere sociale partners, tegen de sancties. In zijn advies van september 2019 zei het algemeen beheerscomité van de sociale zekerheid van de zelfstandigen dat er meer in begeleiding moet worden voorzien en niet in sancties.

De PVDA wil dus preventie en begeleiding zonder sancties. Daarom komen wij als enige partij in dit halfroond nog op voor de kleine zelfstandige.

06.10 Tania De Jonge (Open Vld): Ik zal de wetsvoorstellen met betrekking tot de zelfstandigen van deze regering niet opsommen. Het is dan ook niet correct om te stellen dat liberalen niet opkomen voor zelfstandigen, want dat is niet zo.

Ik heb al meermaals aangegeven dat wij het beleid rond de re-integratietrajecten, ook voor werknemers, toejuichen. Die zijn van toepassing en het is inderdaad zeker niet de bedoeling om hier vandaag het debat opnieuw te openen. Ik heb dat al dikwijls gezegd. Het systeem is in de vorige legislatuur opgestart door mijn collega Maggie De Block. Toen was er ook koudwatervrees bij sommige partijen. We zien uiteindelijk dat er resultaten mee geboekt worden, dus we mogen daarmee tevreden zijn.

Het moet wel worden gezegd dat het niet eenvoudig is, wanneer een

travail mais doivent quand même y retourner. On leur met le couteau sous la gorge. Si elles n'acceptent pas l'offre, elles sont licenciées sans préavis. On ne s'attaque pas non plus aux causes des nombreuses maladies de longue durée. Les personnes qui tombent malades à cause de leur travail ont le droit de réclamer des indemnités de maladie et de pouvoir se rétablir normalement, sans subir la pression des amendes.

Il faut une politique de prévention et s'attaquer au travail qui rend malade. Les ministres n'ont pas écouté le point de vue des organisations représentatives des travailleurs indépendants. Elles aussi s'opposent aux sanctions et demandent plus d'accompagnement. Apparemment, le PTB est le seul parti à défendre encore les intérêts des petits indépendants.

06.10 Tania De Jonge (Open Vld): Ce n'est évidemment pas le cas. Le gouvernement a déjà fait beaucoup pour les indépendants. Nous saluons les trajets de réintégration. Pour les travailleurs salariés, ces trajets avaient été initiés au cours de la législature précédente et malgré une certaine frilosité, nous obtenons des résultats au final. Lorsqu'un indépendant tombe malade, cela a un impact important sur son entreprise. Nous ne pouvons pas non plus abandonner les travailleurs indépendants à leur sort. Il faut une

zelfstandige ziek wordt. Dat heeft immers ook een grote impact op zijn zelfstandige zaak. Soms zijn er ook zware gevolgen. Het is dan ook belangrijk dat de man of vrouw weet waar hij of zij terecht kan. We mogen de zelfstandigen ook niet loslaten. Als zij dus kunnen worden begeleid door een terug-naar-werkcoördinator om hun zelfstandige activiteit terug te hervatten, is dat voor ons heel belangrijk.

Dat vergt – en dat heeft de minister ook gezegd – een aanpak op maat. Dat kan wanneer de zelfstandige in een terug-naar-werktraject stapt en zo ook begeleid wordt. Wij staan daar vast en zeker positief tegenover en steunen dat ook.

Wat de heer Colebunders daarnet heeft gezegd, is correct. Er is ook een preventief luik. Dat is ook heel belangrijk. Men moet kunnen voorkomen dat mensen ziek worden. Daar is een belangrijke rol weggelegd. We hebben elke keer in de uiteenzettingen gezegd dat preventie even belangrijk is als sanctie. Dat is heel belangrijk om te vermijden dat werknemers uitvallen of dat zelfstandigen uitvallen.

De Open Vld zal dit wetsontwerp zeker ondersteunen. We staan ook wel achter de visie van de heer Vandenbroucke en de heer Clarinval. Wij hopen dat ze dit werk voortzetten. De re-integratie is immers belangrijk, zowel voor werknemers als voor zelfstandigen. Wij zullen dit wetsontwerp dus met volle overtuiging ondersteunen.

06.11 Minister **David Clarinval**: Madame la présidente, excusez mon arrivée tardive, mais j'étais en kern et n'ai pas pu vous rejoindre plus tôt.

Je remercie évidemment l'ensemble des députés qui ont soutenu ce texte en commission et ici lors de leurs interventions. J'ai pris note à distance de deux questions, la première étant celle de M. Verreyt.

De bevoegdheidsoverschrijding was al een vraag in de commissie. Ik kan dezelfde antwoorden geven. De coördinatoren zullen enkel verwijzen naar de juiste begeleiding.

Il n'y a pas d'usurpation de compétences, puisque des accords de coopération seront à chaque fois passés avec les différentes instances régionales - VDAB, Forem, etc. - pour la mise en place de ces coordinations. Ce sont des accords de coopération entre entités, chacune dans leurs compétences, qui seront prises ou sont en cours de discussion. Il n'y a pas d'usurpation de compétences.

En ce qui concerne la question de M. Colebunders sur la chasse aux indépendants, ou en tout cas sur le fait que ce soit une pression à l'égard des indépendants, la politique du Terug-naar-werktraject a été décidée pour l'ensemble des travailleurs de ce pays, qu'ils soient salariés ou indépendants. Il est donc normal qu'il y ait, vis-à-vis de la politique Terug-naar-werktraject des salariés, une politique de Terug-naar-werktraject des indépendants. On sait évidemment que la situation des travailleurs indépendants est différente, par nature et par leur statut, des travailleurs salariés. Ainsi, les procédures seront adaptées et évidemment, on espère qu'elles auront un effet similaire à celui qui est attendu pour les salariés. Je ne vais pas rappeler les spécificités du statut des indépendants.

Monsieur Colebunders, vous avez aussi parlé de la prévention, qui était

approche sur mesure pour eux.

La prévention est également importante. Nous devons éviter que les gens tombent malades.

Mon groupe soutiendra ce projet de loi. Nous espérons que les ministres Vandenbroucke et Clarinval poursuivront leur travail.

06.11 **David Clarinval**, ministre: Le dépassement de compétences a déjà été soulevé en commission. Les coordinateurs se limiteront à renvoyer aux services appropriés et respecteront les compétences.

Er is geen sprake van een bevoegdheidsoverschrijding. Met de gewestelijke instanties zullen er samenwerkingssakkoorden gesloten worden.

De beleidsbeslissingen inzake het terug-naar-werktraject gelden voor alle werknemers, ongeacht of ze loontrekker of zelfstandige zijn. Aangezien de situatie voor de zelfstandigen anders is, zullen de procedures aangepast worden. We hopen dat ze een gelijkaardig effect zullen sorteren.

Preventie is inderdaad belangrijk, mijnheer Colebunders. Dit jaar heb ik drie projecten in de steigers gezet met de bedoeling een burn-out bij zelfstandigen snel op te sporen, via

très importante. Je partage votre préoccupation en matière de prévention. Je vous rappelle que j'ai mis en place, dans le courant de cette année-ci, trois projets de mesures qui visent à détecter les problématiques du burn-out le plus rapidement possible via des caisses soutenues financièrement pour mettre en place des mesures préventives à l'égard du burn-out chez les indépendants. Nous aurons ces résultats l'année prochaine. Ce sont des projets soutenus de manière importante, tant financièrement qu'administrativement.

socialeverzekeringsfondsen die daarvoor subsidies ontvangen. We zullen volgend jaar over de resultaten beschikken.

Je ne vais pas répéter les divers éléments donnés en commission ou sur le plan technique, mais voilà quelques éléments, madame la présidente, pour répondre aux deux questions de nos deux députés.

La **présidente**: Quelqu'un demande-t-il encore la parole? (*Non*)
Vraagt nog iemand het woord? (*Nee*)

La discussion générale est close.
De algemene bespreking is gesloten.

Discussion des articles **Bespreking van de artikelen**

Nous passons à la discussion des articles. Le texte adopté par la commission sert de base à la discussion. (Rgt 85, 4) **(3027/1)**
Wij vatten de bespreking van de artikelen aan. De door de commissie aangenomen tekst geldt als basis voor de bespreking. (Rgt 85, 4) **(3027/1)**

Le projet de loi compte 6 articles.
Het wetsontwerp telt 6 artikelen.

Aucun amendement n'a été déposé.
Er werden geen amendementen ingediend.

Les articles 1 à 6 sont adoptés article par article.
De artikelen 1 tot 6 worden artikel per artikel aangenomen.

La discussion des articles est close. Le vote sur l'ensemble aura lieu ultérieurement.
De bespreking van de artikelen is gesloten. De stemming over het geheel zal later plaatsvinden.

07 **Projet de loi modifiant la loi du 15 mai 2014 portant exécution du pacte de compétitivité, d'emploi et de relance, relatif à la seconde prolongation de la période d'application des zones d'aide et introduisant une dispense de versement de précompte professionnel pour les employeurs touchés par une calamité naturelle (3018/1-3)**

07 **Wetsontwerp tot wijziging van de wet van 15 mei 2014 houdende uitvoering van het pact voor competitiviteit, werkgelegenheid en relance, betreffende de tweede verlenging van de toepassingsperiode van de steunzones en tot invoering van een vrijstelling van doorstorting van bedrijfsvoorheffing voor werkgevers die getroffen worden door een natuurramp (3018/1-3)**

Discussion générale **Algemene bespreking**

La discussion générale est ouverte.
De algemene bespreking is geopend.

M. Hugues Bayet, rapporteur, se réfère à son rapport écrit.

De heer Bayet, rapporteur, verwijst naar het schriftelijk verslag.

Quelqu'un demande-t-il la parole? (*Non*)

Vraagt iemand het woord? (Nee)

La discussion générale est close.
De algemene bespreking is gesloten.

Discussion des articles
Bespreking van de artikelen

Nous passons à la discussion des articles. Le texte adopté par la commission sert de base à la discussion.
(Rgt 85, 4) **(3018/1)**

Wij vatten de bespreking van de artikelen aan. De door de commissie aangenomen tekst geldt als basis voor de bespreking. (Rgt 85, 4) **(3018/1)**

Le projet de loi compte 10 articles.
Het wetsontwerp telt 10 artikelen.

Aucun amendement n'a été déposé.
Er werden geen amendementen ingediend.

Les articles 1 à 10 sont adoptés article par article.
De artikelen 1 tot 10 worden artikel per artikel aangenomen.

La discussion des articles est close. Le vote sur l'ensemble aura lieu ultérieurement.
De bespreking van de artikelen is gesloten. De stemming over het geheel zal later plaatsvinden.

Nous devons passer en vidéoconférence pour entamer les projets qui concernent le ministre de la Justice. We moeten overgaan tot een videovergadering voor de behandeling van de wetsontwerpen die de bevoegdheden van de minister van Justitie betreffen.

[08] Projet de loi relatif à la mention des voies de recours et portant dispositions diverses en matière judiciaire (3046/1-4)

[08] Wetsontwerp betreffende de vermelding van de rechtsmiddelen en houdende diverse bepalingen in gerechtelijke zaken (3046/1-4)

Discussion générale
Algemene bespreking

La discussion générale est ouverte.
De algemene bespreking is geopend.

De rapporteur, mevrouw Dillen, verwijst naar het schriftelijk verslag.

Mme Dillen, rapporteur, renvoie au rapport écrit.

[08.01] Marijke Dillen (VB): Mijnheer de minister, los van het feit dat we vraagtekens plaatsen bij de hoogdringendheid van de bepalingen hierin, op enkele uitzonderingen na, ben ik wel tevreden dat u via een amendement een belangrijk item eruit hebt uitgelicht, zodat we de gelegenheid krijgen om dat grondig te bespreken.

In grote lijnen kan onze fractie het wetsontwerp goedkeuren. Het is ook positief dat u voor heel wat bepalingen het advies van de Raad van State en dat van andere instanties hebt gevolgd, wat u niet vaak doet.

Toch wil ik kort enkele bedenkingen maken. De implementatie van een veralgemeende informatieverplichting tegenover de rechtszoekende is

[08.01] Marijke Dillen (VB): Je me réjouis que le ministre ait mis en évidence un point important par le biais d'un amendement. Nous pourrions mener une discussion de fond à ce sujet ultérieurement. Nous pouvons adhérer aux grandes lignes de ce projet de loi. Les avis du Conseil d'État ont été suivis dans une large mesure. L'instauration d'une obligation d'information généralisée des justiciables est positive. Le ministre a agi rapidement à la suite de deux

positief. U zult een verplichting tot betere informatieverstrekking in burgerlijke zaken in het gemeen procesrecht inschrijven. Dat kunnen we alleen maar onderschrijven. Het is inderdaad positief dat de rechtszoekende op een correcte en expliciete wijze beter wordt beschermd. U doet dat ingevolge twee vrij recente arresten van het Grondwettelijk Hof, van 10 februari en 30 juni 2022, wat bewijst dat u echt snel kan handelen, als u dat wilt. Ik wil er dan ook op aandringen dat u dat ook in andere dossiers zou doen. Denk maar aan de invoering van het snelrecht of de wettekst betreffende het geweld tegen de politie- en andere hulpdiensten, waar we het vannacht over hebben gehad.

Ik vind het wel een spijtige zaak dat u het advies van de Raad van State, die daarenboven zelf verwezen heeft naar het College van procureurs-generaal, om de eerste dag van de termijn niet mee te nemen in de informatieverplichting, niet hebt gevolgd. Ik begrijp dat niet en uw antwoord kan mij niet overtuigen. Uw argument is dat de deurwaarders bereid zijn die verplichting op zich te nemen en hun verantwoordelijkheid te nemen, maar dat is eigenlijk geen antwoord op de vraag waarom die eerste dag toch wordt opgenomen.

Ten tweede vinden wij het jammer dat de algemene informatieverplichting niet wordt doorgetrokken naar het strafrecht. Oorspronkelijk was daar wel in voorzien, maar de uitgebreide verplichting werd geschrapt, omdat de arresten van het Grondwettelijk Hof enkel van toepassing zouden zijn in burgerrechtelijk contentieux. Dat kan misschien wel zo zijn, maar een algemene informatieverplichting kan toch ook nuttig zijn in het strafrecht. Het is zeker wenselijk om hierover na te denken en te onderzoeken of in de toekomst een dergelijk initiatief kan worden genomen.

Wij delen uw bekommernis dat een rechtsmiddel niet mag worden aangewend met kennelijk verdragende of onrechtmatige doeleinden, wat vandaag in de praktijk al te vaak gebeurt. Het informatieblad moet dat vermelden met de uitdrukkelijke waarschuwing dat de schending van die bepaling met een geldboete gepaard gaat, ongeacht de schadevergoeding die kan worden gevorderd, en de betaling van de rechtsplegingvergoeding. U wilt terecht het misbruik van het procesrecht sanctioneren, maar het blijft onduidelijk op welke wettelijke basis dat kan en wat de omvang van de geldboete zal zijn. Ik hoop in elk geval dat de geldboete voldoende hoog zal zijn om afschrikkend te werken, want anders heeft ze geen enkele zin. Hoe verhoudt de bepaling zich trouwens tot de bestaande mogelijkheid tot een vordering wegens tergend en roekeloos hoger beroep?

Het model van het informatieblad zal via een KB worden geregeld. Daarop hebben wij geen opmerkingen, maar ik begrijp niet goed waarom aan de gerechten ook de mogelijkheid wordt gegeven om bijkomende modellen te ontwikkelen als een werkinstrument in de praktische organisatie. De vraag die hierbij rijst, is of het wel wenselijk is om in bijkomende modellen te voorzien. Ik durf ter zake toch te pleiten voor uniformiteit.

Dan kom ik tot mijn punt over de personeelsformatie bij de arbeidshoven, waarbij bestaande kaders zullen worden gewijzigd. Ik heb daar inhoudelijk geen enkel probleem mee, zeker niet omdat u in de bespreking in de commissie hebt bevestigd dat de betrokken arbeidshoven daarmee zelf akkoord gaan, maar u doet dat op basis van de eerste resultaten van de werklasmeting door het College van hoven en rechtbanken, met de bedoeling om de werklast op het terrein evenwichtiger

arrêts récents de la Cour constitutionnelle. Comme quoi c'est possible. J'insiste sur un traitement tout aussi rapide d'autres dossiers, comme l'instauration de la procédure pénale accélérée ou les mesures de lutte contre la violence à l'égard des policiers et des secouristes.

Il est regrettable que l'avis du Conseil d'État qui suggère de ne pas inclure le premier jour du délai dans l'obligation d'information n'ait pas été suivi. Le ministre a répondu que les huissiers sont prêts à assumer cette obligation et à prendre leurs responsabilités. Mais cela ne répond pas à la question de savoir pourquoi le premier jour est quand même inclus.

Nous trouvons également dommage que l'obligation générale d'information ne soit pas étendue au droit pénal. Ce n'est pas parce que l'arrêt de la Cour constitutionnelle s'applique uniquement au contentieux civil que ce n'est pas tout aussi utile pour le droit pénal.

Nous partageons la même préoccupation, à savoir qu'une voie de recours ne soit pas utilisée à des fins dilatoires ou illicites. Cette violation est sanctionnée par une amende. Il est positif qu'une sanction soit prévue en cas d'utilisation abusive de la procédure, mais la base légale n'est pas claire. Si l'amende n'est pas suffisamment élevée, cela n'a aucun sens. Comment se positionne cette disposition par rapport à l'action existante d'appel téméraire et vexatoire?

Le modèle de la fiche d'information est régi par arrêté royal. Pour quelles raisons les tribunaux ont-ils la possibilité de mettre en place d'autres modèles en guise d'instrument de travail? Ne serait-il pas préférable de viser l'uniformité?

La formation du personnel des cours du travail est modifiée sur la base des premiers résultats de la mesure de la charge de travail par

te verdelen.

Ik geef geen kritiek op de werklasmetering, integendeel, maar waarom wordt er niet op de volledige resultaten van de werklasmetering gewacht? Het kan toch niet uw bedoeling zijn om de personeelsformatie, iedere keer als er gedeeltelijke resultaten bekend zijn, telkens te wijzigen in een wet houdende diverse bepalingen. Dat is allesbehalve wenselijk.

Tot daar mijn bedenkingen. Onze fractie zal het wetsontwerp steunen.

08.02 Minister **Vincent Van Quickenborne**: Mevrouw de voorzitter, ik zal het kort houden gelet op de besprekingen in commissie.

Vooreerst bied ik nogmaals mijn excuses aan voor het feit dat wij inzake het urgentieverzoek misschien iets te voortvarend zijn geweest. Om die reden hebben wij inderdaad het artikel 2 uit het wetsontwerp gelicht. Ik denk dat dat een goede zaak is. In de toekomst zullen wij diligenter omspringen met verzoeken tot hoogdringende behandeling. Uw opmerking in dat verband heb ik goed gehoord, mevrouw Dillen.

Daarnet stelde u een precieze vraag betreffende de veralgemeende informatieverplichting. Oorspronkelijk zouden wij de informatieverplichting ook voor strafrechtelijke zaken invoeren, maar de Raad van State heeft ons erop gewezen dat in de artikelen 163 en 195 van het Wetboek van strafvordering wordt voorgeschreven wat een vonnis in strafzaken precies moet bevatten. Dientengevolge hebben wij de verwijzing naar strafzaken uit het wetsontwerp gehaald. Ook de verwijzing naar de eerste dag is om die reden vervallen.

U hebt ook een vraag gesteld in verband met het rechtsmiddel en de verdragende doeleinden. Daarvoor kan ik verwijzen naar artikel 780bis van het Gerechtelijk Wetboek, dat de bepaling bevat betreffende het tergend en roekeloos geding, gekoppeld aan voldoende hoge boetes om dat tegen te kunnen gaan.

Wat uw kritiek over de verschillende modellen betreft, is er wel degelijk uniformiteit; alleen zullen de gerechten de modellen kunnen aanpassen in bijzondere rechtshandelingen waar bijzondere voorwaarden bestaan voor de inleiding van de rechtsmiddelen.

Aangaande de arbeidshoven vraagt u waarom ik niet gewacht heb op de volledige resultaten van de werklasmetering. Welnu, wij wachten daar al heel lang op. De eerste resultaten zijn nu bekend en werden ook aan de Kamer voorgesteld in de commissie voor Justitie. Wij willen natuurlijk vooruitgang boeken door al onmiddellijk te reageren op de eerste bekende bijzondere noden. De vaststelling is dat het arbeidshof te Brussel op het ogenblik kampt met een grote achterstand, die wij onmiddellijk willen aanpakken, niet pas op het moment dat de werklasmetering geheel is afgewerkt, want dat kan nog een tijdje op zich laten wachten. Vandaar hebben wij beslist om nu al verschuivingen toe te staan, met instemming van de arbeidshoven die wat minder mensen zullen tellen.

Uiteraard is het de bedoeling om na de tweede en definitieve werklasmetering nog voorstellen tot aanpassing van de kaders te formuleren, maar dat zal dan gebeuren in de loop van volgend jaar of uiterlijk in 2024. Dat is onze ambitie.

le Collège des cours et tribunaux. Pourquoi n'attend-on pas l'intégralité des résultats de la mesure de la charge de travail?

En dépit de ces observations, nous soutenons le projet de loi.

08.02 **Vincent Van Quickenborne**, ministre: Je voudrais encore présenter mes excuses par rapport au fait que nous avons été un peu vite en besogne par rapport à la demande d'urgence. C'est la raison pour laquelle nous avons retiré l'article 2 du texte.

Au départ, nous souhaitions également introduire l'obligation d'information pour les affaires pénales. Le Conseil d'État nous a fait remarquer que les articles 163 et 195 du Code d'instruction criminelle précisait quels éléments précis un verdict en matière pénale devait contenir. C'est la raison pour laquelle nous avons retiré du projet la référence aux affaires pénales. La référence au premier jour a été supprimée pour la même raison.

En ce qui concerne les voies de recours à des fins dilatoires, je me réfère à l'article 780bis du Code judiciaire relatif au procès téméraire et vexatoire, qui prévoit également des amendes suffisamment élevées pour éviter ce genre de manœuvre.

Les modèles seront uniformes, mais les juridictions pourront les adapter dans des actes juridiques particuliers impliquant des conditions particulières pour l'introduction des voies de recours.

Nous attendons la mesure de la charge de travail depuis longtemps. Aujourd'hui, les premiers résultats sont là. Nous voulons avancer et répondre immédiatement aux besoins, notamment pour la cour du travail de Bruxelles. La finalisation de la mesure de la charge de travail globale peut prendre encore un certain temps. Dès que ces résultats

seront disponibles, nous ferons d'autres propositions d'ajustement, l'année prochaine ou en 2024.

La **présidente**: Quelqu'un demande-t-il encore la parole? (*Non*)
Vraagt nog iemand het woord? (*Nee*)

La discussion générale est close.
De algemene bespreking is gesloten.

Discussion des articles ***Bespreking van de artikelen***

Nous passons à la discussion des articles. Le texte adopté par la commission sert de base à la discussion.
(Rgt 85, 4) **(3046/4)**
Wij vatten de bespreking van de artikelen aan. De door de commissie aangenomen tekst geldt als basis voor de bespreking. (Rgt 85, 4) **(3046/4)**

Le projet de loi compte 19 articles.
Het wetsontwerp telt 19 artikelen.

Aucun amendement n'a été déposé.
Er werden geen amendementen ingediend.

Les articles 1 à 19 sont adoptés article par article.
De artikelen 1 tot 19 worden artikel per artikel aangenomen.

La discussion des articles est close. Le vote sur l'ensemble aura lieu ultérieurement.
De bespreking van de artikelen is gesloten. De stemming over het geheel zal later plaatsvinden.

[09] *Projet de loi portant des dispositions diverses en matière d'organisation judiciaire II (2978/1-10)* **[09] *Wetsontwerp houdende diverse bepalingen inzake rechterlijke organisatie II (2978/1-10)***

Discussion générale ***Algemene bespreking***

La discussion générale est ouverte.
De algemene bespreking is geopend.

[09.01] Katja Gabriëls, rapporteur: Voor het wetsontwerp dat net werd goedgekeurd door mevrouw de voorzitter bestaat er een schriftelijk verslag van de eerste lezing. Tijdens onze vergadering heeft de commissie voor Justitie op 19 december, dus afgelopen maandag, dit wetsontwerp aan een tweede lezing onderworpen. We hebben tijdens onze vergadering dus ook kennisgenomen van de wetgevingstechnische nota van de juridische dienst over de in de eerste lezing aangenomen artikelen. De heer Van Quickenborne en de commissie hebben ingestemd met alle opmerkingen van die wetgevingstechnische nota. Daarnaast hebben ook mevrouw Rohonyi en mevrouw Matz nog amendementen ingediend. Ook de N-VA-fractie heeft, via mevrouw Van Vaerenbergh en de heer D'Haese, amendementen ingediend. Ook de regering heeft uiteraard amendementen ingediend. Die werden besproken. Het amendement van de N-VA-fractie en ook de amendementen van de regering werden aangenomen. Het gaat over de amendementen nrs. 10 tot en met 20. Het geheel van het wetsontwerp, zoals het werd geamendeerd en wetgevingstechnisch verbeterd, werd nadien bij naamstemming dan ook aangenomen met 12 stemmen en 1 onthouding. De onthouding kwam van de Vlaams Belangfractie.

[09.01] Katja Gabriëls, rapporteur: Il existe un rapport écrit de la première lecture du projet de loi.

Lors de sa réunion du 19 décembre 2022, la commission de la Justice a procédé à une deuxième lecture du projet de loi. Il a pris note de la note légistique du service juridique concernant les articles adoptés en première lecture. Le ministre Van Quickenborne et la commission ont accepté toutes les observations reprises dans cette note.

Mme Rohonyi, Mme Matz et le groupe N-VA ont déposé d'autres amendements, tout comme le gouvernement. L'amendement du

groupe N-VA ainsi que les amendements du gouvernement ont été adoptés. L'ensemble du projet de loi modifié et amélioré sur le plan légistique a ensuite été adopté par 12 voix et 1 abstention, celle du Vlaams Belang.

09.02 Marijke Dillen (VB): Mevrouw de voorzitter, mijnheer de minister, ook dit wetsontwerp moet op een drafje door het Parlement worden gejaagd. We hebben hier wel de gelegenheid gehad om hoorzittingen te organiseren, maar daarbij mogen we niet uit het oog verliezen dat veel sprekers tijdens die hoorzitting zeer kritisch waren en een aantal fundamentele vragen hebben gesteld. Zij vonden het wetsontwerp niet voldoende voldragen.

Mijnheer de minister, er zitten zeker een aantal positieve punten in dit wetsontwerp. Vooral het College van hoven en rechtbanken was positief. Het sprak over "een moedig ontwerp, dat perspectieven opent voor de verbetering van de werking van Justitie" en dat "interessante opportuniteiten" biedt, met "een verdere professionalisering". Dat zijn allemaal belangrijke zaken. Ook de sterkere centralisering van afdelingen binnen rechtbanken die zeer gespecialiseerde materies behandelen, vinden wij zeker een positieve zaak. Daarbij worden bepaalde materies gegroepeerd. Denken we bijvoorbeeld aan fiscale dossiers of milieudossiers. Dat zijn zaken waarbij de rechtzoekende burger zijn of haar belangen niet zelf verdedigt, maar een beroep doet – of zelfs moet doen – op advocaten, door de ingewikkeldheid van die materie.

Het is bijzonder belangrijk om te werken aan meer rationalisering en efficiëntie, maar dat mag niet gebeuren ten koste van alles. Procureur-generaal Vandenbruwaene wees erop dat de flexibele kaders slechts een tijdelijk systeem zouden zijn, dat later zal worden vervangen door een werklasmeting. De vraag is dan waarom dat niet al wordt ingeschreven in dit wetsontwerp. Het College van hoven en rechtbanken stelde duidelijk dat het voorliggende ontwerp slechts een eerste stap is en dat te veel elementen nog geparkeerd blijven. Op die opmerkingen heb ik tijdens de bespreking in de commissie onvoldoende antwoord gekregen.

Nogmaals, niet iedereen liet tijdens de hoorzitting in de commissie een positief geluid weerklinken. Een van de grootste knelpunten blijkt het zaakverdelingsreglement. Verschillende sprekers waren daar radicaal tegen. Zij vinden dat een slechte zaak en maken zich ernstige zorgen over de geplande reorganisatie van het gerechtelijk landschap, in het bijzonder over de dreigende verdwijning van een aantal afdelingen.

Argumenten die telkens opnieuw terugkeerden, waren de bereikbaarheid voor de rechtzoekenden, te verre verplaatsingen, en een vlotte en laagdrempelige toegang van de rechtzoekenden tot het juridische apparaat, ter vrijwaring van hun rechten.

Mijnheer de minister, hiermee moet echt rekening worden gehouden. De nabijheid moet een van de kernwaarden van Justitie blijven. Nabijheid staat immers voor vertrouwen en vertrouwdheid. Dat moet behouden blijven, zeker voor die rechtbanken waarmee de gewone burger het meest rechtstreeks in contact komt, waar fysieke aanwezigheid een centraal element blijft in de afdwingbaarheid van de rechten van de

09.02 Marijke Dillen (VB): Voilà encore un projet de loi qui doit passer à la va-vite au Parlement. De nombreuses personnes auditionnées se sont montrées très critiques. Elles ont jugé que le projet de loi n'était pas assez abouti.

Il contient certainement des points positifs. Il ouvre des perspectives d'amélioration du fonctionnement de la justice. La centralisation renforcée des divisions qui traitent de matières très spécialisées est également un point très positif.

Une plus grande rationalisation et une plus grande efficacité ne justifient cependant pas tout. Le procureur général Vandenbruwaene a relevé que les cadres flexibles ne seraient qu'un système temporaire, qui sera remplacé plus tard par une mesure de la charge de travail. Pourquoi ce point n'est-il pas d'ores et déjà inscrit dans ce projet de loi?

Il s'avère que le règlement de répartition des affaires constitue l'une des plus grandes difficultés. Différents orateurs ont fait part de leurs inquiétudes quant à la réorganisation prévue du paysage judiciaire, en particulier par rapport à la menace de disparition d'une série de divisions, ce qui aurait des conséquences sur l'accessibilité, entre autres. La proximité doit rester l'une des valeurs clés, en particulier pour les tribunaux de la famille et de la jeunesse.

Le Conseil supérieur de la Justice avait également formulé d'importantes objections à la réorganisation prévue des greffes. Dans les zones étendues en particulier, des problèmes peuvent survenir. La réorganisation est également négative pour le personnel.

rechtszoekende, van het individu.

Afdelingen die niet kunnen worden gecentraliseerd, moeten op hun huidige plaats blijven. Hier moeten voldoende waarborgen wettelijk worden verankerd. Ik geef twee voorbeelden: de familierechtbank en de jeugdrechtbank. Daar is nabijheid bijzonder belangrijk. Ik hoop dat u dat niet over het hoofd zult zien.

De Hoge Raad voor de Justitie had ook grote bezwaren tegen de voorgenomen reorganisatie van de griffies. Eén griffie kan worden toegekend aan verschillende afdelingen. De Raad waarschuwde ervoor dat dit negatief is voor de rechtsonderhorigen, gezien de geografische afstand. Hier kunnen toch wel problemen rijzen, zeker in geografisch uitgestrekte gebieden. Dat is ook negatief voor het personeel.

Het College was wel positief over de reorganisatie van de griffies, maar wat de toegankelijkheid betreft – toch wel een belangrijk punt – werd er niet verwezen naar de fysieke toegankelijkheid, maar naar de digitale toegankelijkheid. De digitale evolutie is heel positief. Gelukkig zit nu ook Justitie in een stroomversnelling. Het heeft lange tijd te wensen overgelaten. Deze legislatuur is er inderdaad veel in positieve zin veranderd. Het is niet voldoende, daarover hebben wij het vannacht al uitgebreid gehad, maar dat is een ander verhaal. Helaas zijn nog steeds niet alle rechtszoekenden en zelfs niet alle advocaten volledig digitaal onderlegd. Ik heb u daar al een paar keer op gewezen. Er moet dus zeker rekening worden gehouden met die mensen.

Dan kom ik aan een ander knelpunt dat een aantal keren terugkwam tijdens de hoorzittingen. Het is gekoppeld aan dit wetsontwerp. Er is de vrees dat, als afdelingen van rechtbanken verdwijnen, de kans groot is dat de rechtshulp ook zal verdwijnen. Ik denk bijvoorbeeld aan advocaten. Velen zullen niet geneigd zijn om hun kantoor te vestigen ver van de zittingsplaats van de rechtbank.

Bestaat het risico dan niet dat die afstand met dit wetsontwerp opnieuw vergroot wordt en dat de toegang tot de rechtbanken opnieuw wordt bemoeilijkt? Dat is volgens mij een terechte vraag, mijnheer de minister, die tijdens de hoorzittingen aan bod is gekomen. We weten allemaal dat rechtszoekenden behoefte hebben aan een toegankelijke en nabije justitie. Dat was de rode draad door de verschillende kritische stemmen heen.

De vertegenwoordigers van de Orde van Vlaamse Balies hebben naast hun kritiek ook terecht een pleidooi gehouden voor eenheidsrechtbanken, waarbij ondernemingsrechtbanken en arbeidsrechtbanken mee georganiseerd worden op het niveau van de rechtbanken van eerste aanleg. Zo kunnen magistraten inwisselbaar zijn, wat ongetwijfeld zal leiden tot meer efficiëntie. Ik heb u de vraag gesteld, maar onvoldoende antwoord gekregen. Bent u bereid hierover na te denken?

Ik wil eindigen met een open vraag. U wilt met dit wetsontwerp een grote operatie op het terrein doorvoeren. Als u eerlijk bent, moet u evenwel inzien dat het probleem ook elders ligt, namelijk bij het feit dat de kaders niet ingevuld geraken. Zou dezelfde oefening ook gemaakt worden, zoals in dit wetsontwerp bepaald is, indien alle kaders volledig waren ingevuld? Dat blijft een open vraag. Ik heb er mijn twijfels over.

De grote lijnen van dit wetsontwerp kunnen wij steunen, laat daarover

Des progrès sont réalisés au niveau de la numérisation, mais ce n'est pas suffisant. Malheureusement, tous les justiciables et même tous les avocats ne sont pas encore totalement familiarisés avec le numérique. Il faut impérativement tenir compte de ces personnes.

On craint que, lorsque des sections de tribunaux disparaissent, l'aide juridique ne disparaisse également. Les avocats ne seront pas enclins à installer leurs bureaux loin du lieu d'audience du tribunal.

Les représentants de l'Orde van Vlaamse Balies ont plaidé à juste titre en faveur des tribunaux uniques. Le ministre est-il prêt à envisager cette possibilité?

Avec ce projet de loi, le ministre veut mener une grande opération sur le terrain, mais le vrai problème est que l'on n'arrive pas à remplir le cadre. Je doute que la même opération ait eu lieu si ces cadres avaient bien été complets.

Nous pouvons soutenir ce projet de loi dans ses grandes lignes, mais les points qui ont soulevé des critiques n'ont pas été fondamentalement clarifiés. C'est pourquoi nous nous abstiendrons lors du vote.

geen twijfel bestaan, maar gelet op de ernstige kritiek en bezwaren die tijdens de hoorzittingen werden geformuleerd, waarbij we wegens tijdsgebrek en de door u gevraagde hoogdringendheid niet de gelegenheid gekregen hebben om dit ten gronde uit te klaren, zal onze fractie zich onthouden.

Wij betreuren dat die punten van kritiek niet fundamenteel zijn uitgeklaard. Dat had een en ander uiteraard kunnen veranderen en een ander licht kunnen werpen op dit wetsontwerp. Gelet op die ernstige bezwaren zullen wij ons onthouden.

09.03 Georges Dallemagne (Les Engagés): Madame la présidente, monsieur le ministre, chers collègues, je me fais le porte-parole de ma collègue, Vanessa Matz, qui a suivi ce texte en commission et qui n'a malheureusement pas pu nous rejoindre.

Monsieur le ministre, ce projet de loi porte sur diverses dispositions destinées à garantir un meilleur fonctionnement de l'ordre judiciaire et à promouvoir l'attractivité de la magistrature et du personnel des tribunaux. Il modifie principalement plusieurs dispositions du Code judiciaire, mais également un certain nombre de lois directement liées au système judiciaire.

Garantir un meilleur fonctionnement de la justice est évidemment un objectif louable, mais la manière dont vous le faites nous paraît inacceptable parce qu'elle ne garantit pas un accès à la justice pour tous les justiciables. Vous modifiez les dispositions relatives au règlement de répartition des affaires en ce sens que la répartition en divisions peut avoir lieu au niveau des arrondissements pour les tribunaux et au niveau du ressort pour les cours d'appel. Cela veut dire – et vous en parlez comme tel – que des lieux d'audience peuvent être supprimés, excepté dans les tribunaux de police.

À notre sens, vous fragilisez encore plus l'accès à la justice aux personnes précarisées qui connaissent déjà des difficultés à accéder à la justice par manque de moyens, même si le plancher de l'accession à l'aide juridique de deuxième ligne est remonté, par la difficulté de compréhension du langage juridique, de la langue, de la procédure, par l'éloignement – c'est déjà le cas à l'heure actuelle – de certains lieux de justice, par la difficulté d'accéder en transports en commun à certains lieux de justice, transports qui sont parfois insuffisants, voire inexistantes.

Par cette loi, vous permettez aux présidents des cours et tribunaux de centraliser certaines matières, procédures ou phases de procédure dans certains lieux – je vous cite – "afin de rendre plus efficace la justice et d'harmoniser la jurisprudence".

Comment cela pourrait-il se passer? Pour prendre un exemple, dans l'arrondissement judiciaire de Liège, le chef de corps pourrait décider de n'avoir plus de juges d'instruction qu'à Liège, de chambres du conseil qu'à Huy, et que le tribunal correctionnel serait situé à Verviers ou encore que tout le pénal se déroulerait à Liège, le civil à Huy et qu'il n'y aurait rien à Verviers. Ce sont aujourd'hui des exemples fictifs, mais pas improbables. Cette répartition des affaires devrait faire l'objet d'un accord, certes du gouvernement, mais celui-ci ne pourrait décider à la place du chef de corps.

Bien entendu, on se doute que les chefs de corps ne prendraient pas

09.03 Georges Dallemagne (Les Engagés): Ik spreek namens mijn collega Matz, die niet aanwezig kan zijn.

Een betere werking van de rechterlijke orde willen waarborgen is een lovenswaardig voornemen, maar de manier waarop dit gebeurt, lijkt ons onaanvaardbaar, omdat die geen toegang tot justitie voor iedereen garandeert.

Met dit ontwerp zou het mogelijk worden zittingsplaatsen af te schaffen, behalve bij de politierechtbanken. Dit zou de toegang tot justitie nog meer bemoeilijken voor kwetsbare mensen, die sowieso moeilijkheden ondervinden om bij gebrek aan middelen toegang tot justitie te krijgen, om de juridische taal te begrijpen of om zich met het openbaar vervoer naar de zittingsplaats te begeben.

U staat de voorzitters van de hoven en rechtbanken toe bepaalde zaken of procedures op bepaalde zittingsplaatsen te centraliseren. In het gerechtelijk arrondissement Luik zou de korpschef bijvoorbeeld kunnen beslissen dat alle strafprocedures in Luik en de burgerlijke procedures in Hoei moeten plaatsvinden en dat er niets meer in Verviers plaatsvindt. Gelet op de huidige situatie bij Justitie is er geen reden om aan te nemen dat deze beslissingen niet uit opportunisme zouden worden genomen, als gevolg van het tekort aan magistraten.

U hebt al gezegd dat de zittingsplaatsen lang geleden vastgelegd werden, toen men zich nog te paard verplaatste. Het openbaar vervoer

leurs décisions à la légère. Mais dans l'état actuel de la justice, rien ne permet de dire que ces décisions ne seraient pas prises par opportunité en raison du manque de magistrats. On a déjà vu cela pour ce qui concerne la présence du ministère public dans les tribunaux de la famille et du travail. Cette présence qui était obligatoire ne l'est plus depuis les fameux pots-pourris. Les procureurs ont applaudi cette mesure pour faire face à une charge de travail écrasante.

Vous nous répondrez, comme vous l'avez fait en commission à ma collègue Vanessa Matz, que les lieux d'audience ont été décidés, il y a bien longtemps, quand les trajets se faisaient à cheval dans certaines régions du pays. Cependant, vous n'ignorez pas que les transports en commun sont très déficients et que rejoindre une audience peut relever du parcours du combattant.

Vous tablez sur la digitalisation qui, enfin – c'est une bonne chose –, fait son chemin dans le milieu judiciaire. Mais, vous le savez, il y a toujours des personnes, souvent les personnes les plus âgées et les plus fragilisées socialement, qui n'ont pas d'ordinateur ni de connexion internet et dont la fracture numérique est totale. Ce sont ces personnes qui seront une fois de plus coupées de la justice, parfois condamnées par défaut, qui ne feront pas appel à l'aide juridique parce que trop loin de chez elles.

La commission de la Justice a organisé des auditions. Vous avez refusé d'entendre les syndicats de la magistrature qui demandaient à être auditionnés et qui voulaient exprimer ce même mécontentement que nous exprimons à l'instant. Le Conseil supérieur de la Justice s'est aussi exprimé dans le même sens.

Vous avancez malgré tout sans entendre les voix qui s'élèvent contre ces modifications. Vous reniez ce qui avait été promis par la ministre de votre parti, Mme Turtelboom qui avait accepté en 2013, lors de la loi réformant le paysage judiciaire, d'introduire dans le Code judiciaire que les lieux de justice ne seraient pas supprimés. Actuellement, vous limitez cette interdiction aux tribunaux de police et aux justices de paix. Celles-ci ont été largement diminuées lors de la précédente législature. Et tout le reste, les tribunaux de la famille et de la jeunesse, les tribunaux du travail pour le règlement collectif de dettes ou les problèmes de sécurité sociale, les tribunaux correctionnels, les chambres de protection sociale pour les personnes internées pourront être délocalisés. Pour tous ces tribunaux, le justiciable se déplace en personne, dans bien des cas pour ne pas devoir payer des frais d'avocat. Nous ne pouvons accepter que ces tribunaux soient délocalisés et que des déserts de justice soient installés légalement.

Nous redéposons des amendements avec nos collègues de DéFI qui ont été rejetés en commission et qui permettraient de revenir à l'ancienne solution, celle de 2013 – ce n'est pas si loin – ou d'aller plus positivement dans votre sens en excluant certaines matières de cette répartition des affaires (affaires familiales, correctionnelles, règlements collectifs de dettes, droit de la sécurité sociale, internements). Par ailleurs, nous nous opposons à ce que les cadres légaux dont nous rapplons qu'ils ne sont toujours pas respectés soient modifiés par arrêté royal alors qu'ils sont fixés actuellement par la loi. De même, la fusion des greffes est, elle aussi, très problématique.

is momenteel echter erbarmelijk en naar een terechtzitting gaan kan zich tot een helletocht ontpoppen.

U rekent op de digitalisering, maar de kwetsbare personen zijn vaak het slachtoffer van de digitale kloof en zullen geen beroep kunnen doen op juridische bijstand als deze zich te ver van hun woonplaats bevindt. In de commissie hebt u geweigerd om te luisteren naar de vakbonden van de magistratuur die hun ontevredenheid geuit hebben. De Hoge Raad voor de Justitie heeft zich in dezelfde zin uitgelaten.

U onttrekt zich aan de in 2013 door minister Turtelboom gedane belofte dat er geen gerechtsgebouwen gesloten zouden worden. U beperkt dat tot de politierechtbanken en de vrederegerechten, waarop er eerder al bezuinigd was. De andere hoven en rechtbanken, waar de rechtzoekende persoonlijk naartoe zal gaan om geen advocatenkosten te moeten betalen, zullen wel kunnen worden gedelokaliseerd.

We dienen opnieuw amendementen in teneinde terug te komen tot de oplossing van 2013 of om bepaalde zaken uit het zaakverdelingsreglement te schrappen. We willen niet dat de thans bij wet vastgestelde wettelijke formaties bij koninklijk besluit gewijzigd worden. We zijn voorstander van een flexibele formatie ter versterking van de wettelijke formatie om de gerechtelijke achterstand weg te werken, maar verschuivingen van magistraten of fusies van griffies kunnen we niet aanvaarden. De werklastmaatregel zou in de toekomst kunnen bijdragen tot een objectivering van die aspecten en tot een snellere werking van de justitie.

Om die redenen zullen we tegen uw wetsontwerp stemmen.

Qu'il y ait un cadre flexible qui vienne renforcer le cadre légal pour contrer le fléau de l'arriéré judiciaire, nous y sommes favorables. Mais nous ne pouvons pas accepter l'approche de ce projet de loi sous forme de vases communicants. On enlève un magistrat ici pour le mettre là-bas. On fusionne des greffes. La mesure de la charge de travail, si elle est faite dans le respect du travail différencié de la justice, pourra un jour objectiver et clarifier ces aspects et permettre une justice plus rapide.

Notre position est claire. Nous nous opposons à votre projet de loi et voterons contre celui-ci.

09.04 Sophie Rohonyi (DéFI): Madame la présidente, monsieur le ministre, tout d'abord, je tiens à profiter de l'occasion pour vous féliciter pour la nouvelle que vous avez diffusée sur vos réseaux sociaux. J'ose espérer que cette nouvelle sera à même d'alléger la situation difficile dans laquelle vous vous trouvez aujourd'hui et qui fait que, malheureusement, nous ne pouvons pas avoir cette discussion en votre présence physique. *(Applaudissements)*

J'en viens maintenant à ce qui nous occupe, à savoir votre projet de loi. Malheureusement, monsieur le ministre, votre projet de loi m'a fait penser à l'un des maux de cette Vivaldi, à savoir cette tendance à déposer des textes sans tenir compte de leur impact auprès des premiers concernés. C'était le cas de la loi-programme que nous avons évoquée tout à l'heure et de sa réforme des droits d'auteur, pour ne citer que celle-là.

En l'occurrence, nous sommes face à un projet de loi sur lequel n'existe objectivement aucun consensus ni même un semblant de majorité de soutien au sein de l'ordre judiciaire. Ce texte est au contraire furieusement décrié par toute une série d'acteurs qui seront profondément impactés par cette réforme. Ils nous l'ont d'ailleurs fait savoir de manière assez criante durant nos auditions. Je pense notamment aux associations de magistrats vent debout contre votre projet, aux ordres communitaires ou encore au Conseil supérieur de la Justice.

Nous avons tout fait – vous pouvez en témoigner, monsieur le ministre – pour vous faire entendre leurs inquiétudes mais il semblerait que le Collège des cours et tribunaux, seul acteur auditionné en commission à avoir soutenu votre projet, vous ait rendu sourd. Certes, le Collège est un partenaire essentiel avec lequel nous devons nécessairement composer, sauf qu'une réforme – on l'a toujours dit et je tiens encore à le marteler aujourd'hui – ne rencontre ses objectifs et n'est adaptée à la réalité que si et seulement si elle est concertée et soutenue par les acteurs qui devront l'appliquer ou s'y adapter. C'est un principe qui aurait dû s'appliquer à ce texte en particulier parce qu'il touche à des éléments fondamentaux du fonctionnement de notre justice tels que le règlement de la répartition des litiges, la répartition des greffes ou encore l'introduction des cadres flexibles. Or, ce qui est craint ici, et vous le savez très bien, c'est que demain, avec votre projet de loi, les justiciables soient tout simplement privés d'accès à la justice. C'est la raison pour laquelle le principal grief adressé à votre projet touche au règlement de répartition des litiges sans aucune limite imposée au chef de corps.

Autrement dit, le chef de corps pourra remodeler quasiment comme il l'entend son arrondissement judiciaire, que ce soit au civil ou au pénal, y compris la procédure. Comme on l'a dit, l'article 186 du Code judiciaire, qui prévoyait une liste d'affaires qui pouvaient faire l'objet d'une centralisation, est aujourd'hui purement et simplement supprimé – en

09.04 Sophie Rohonyi (DéFI): Ik bied u mijn gelukwensen aan naar aanleiding van het nieuws dat u via de sociale media verspreid hebt. Ik hoop dat uw moeilijke situatie zal verbeteren, zodat we face to face met elkaar in debat kunnen gaan. *(Applaus)*

Uw wetsontwerp belichaamt echter de neiging van de vivaldiregering om wetgevend op te treden zonder rekening te houden met de belanghebbenden. Hiervoor is er geen consensus of meerderheid in de rechterlijke orde. De verenigingen van magistraten, de balies en de Hoge Raad voor de Justitie hebben daarop gewezen tijdens de hoorzittingen. Het ontwerp kan alleen op de steun rekenen van het College van de hoven en rechtbanken. Een hervorming bereikt enkel haar doel als ze de steun geniet van de actoren die ze moeten toepassen. Deze tekst raakt aan fundamentele elementen van de werking van ons gerecht. Wij vrezen dat rechtzoekenden in de toekomst geen toegang meer zullen hebben tot de rechtsbedeling.

De korpschef zal zijn gerechtelijk arrondissement kunnen reorganiseren, zowel in burgerlijke als in strafzaken, met inbegrip van de procedure. Artikel 186 van het Gerechtelijk Wetboek wordt geschrapt. De neoliberale obsessie om te bezuinigen op openbare diensten zal ook ten koste gaan van de nabijheid van onze justitie.

Dat zal de ongelijkheid tussen rechtzoekenden vergroten en hun leven en dat van de justitiële actoren, die

tout cas, tel que libellé aujourd'hui dans votre projet. Cela entraîne, par conséquent, la disparition progressive de notre justice de proximité.

Ces deux premières années de Vivaldi nous ont d'ailleurs démontré son désamour pour les services de proximité, supprimant des guichets de gare ou encore des distributeurs de billets. Nous pensions naïvement, monsieur le ministre, que la justice serait épargnée par cette tendance plus qu'inquiétante. L'obsession néo-libérale de faire des économies sur les services publics aura finalement eu raison aussi de notre justice de proximité.

Cette rationalisation va inévitablement creuser les inégalités entre les justiciables en fonction de leur zone géographique ou de leur âge par exemple, et va aussi compliquer la vie des justiciables et de tous les acteurs de la justice – les magistrats, les avocats ou encore les greffiers.

Je ne comprends pas comment un ministre de la Justice peut ainsi mener une réforme qui se fera aux dépens des acteurs qu'il est pourtant censé protéger et aider. Demain, les justiciables, les avocats, les juges et les greffiers pourraient devoir parcourir de très longues distances pour se rendre dans les bâtiments de la justice où tout serait donc centralisé.

D'ailleurs, vous ne vous en cachez pas. L'exposé des motifs de votre projet de loi est en effet clair. Il cite notamment l'exemple de la centralisation de toute la chaîne pénale de la division de Dinant vers le nouveau Palais de Justice de Namur, pourtant situé à plus de 30 kilomètres. Cette rationalisation engendrera donc une perte de temps, d'argent et d'énergie considérable pour tout le monde. Elle réduira également, de manière significative, la clarté des procédures. Elle engendrera des réglementations différentes en fonction de l'arrondissement judiciaire où l'on se trouve.

Monsieur le ministre, je n'ai toujours pas entendu de réponse claire de votre part en vue de nous rassurer par rapport aux craintes qui ont notamment été exprimées par l'Orde van Vlaamse Balies (OVb) quant à l'impact de ces nouvelles modalités de règlement des affaires sur les réseaux locaux d'aide et d'assistance juridique.

Pour toutes ces raisons, nous déposons à nouveau avec Mme Matz, comme l'a très justement dit M. Dallemagne, notre amendement visant soit à exclure toute suppression des lieux d'audience, soit à instaurer au moins une liste limitative des affaires qui ne peuvent pas être centralisées.

Je pense notamment aux matières familiales ou aux règlements collectifs de dettes, matières qui concernent des justiciables déjà fortement fragilisés et qui ne doivent pas l'être davantage en devant parcourir des dizaines de kilomètres, voire plus, pour faire valoir leurs droits.

Sur la question de la rationalisation des greffes, comme je l'ai aussi souligné en commission, il y a toujours des craintes quant à l'exécution des nouvelles modalités prévues. Vous n'y avez toujours pas répondu et j'ose espérer obtenir réponse ici, dans l'hémicycle.

Un régime transitoire pour le personnel des greffes qui inclurait le remboursement des frais de déplacement ou davantage de possibilités de

mogelijk grote afstanden moeten afleggen, bemoeilijken. U vindt er in de memorie van toelichting geen doekjes om en haalt de centralisatie van de strafrechtketen van Dinant in het nieuwe gerechtshof te Namen aan. Die rationalisatie zal leiden tot heel wat tijdverlies en zal procedures minder duidelijk maken door de verschillende regelingen in de gerechtelijke arrondissementen.

Aangezien u niet geantwoord hebt op de vraag naar de gevolgen van de nieuwe modaliteiten inzake zaakverdelingsreglementen voor de lokale netwerken die juridische hulp of rechtsbijstand aanbieden, dienen wij ons amendement opnieuw in om de schrapping van zittingsplaatsen uit te sluiten of om op zijn minst een limitatieve lijst in te voeren van zaken die niet kunnen worden gecentraliseerd.

Ik hoop dat u zult ingaan op mijn vragen over de rationalisering van de griffies en op de vrees die hier geuit werd. Zullen de verplaatsingskosten vergoed worden en kunnen personeelsleden overgeplaatst worden?

In de commissie zei u dat u de rationalisering van de griffies vormgaf op basis van de rationalisering van de vrederechten, ook al werd die nooit geëvalueerd. Wij zullen ook een amendement indienen zodat de bevoegde stafhouder geraadpleegd kan worden.

Flexibiliteit kan u niet ontslaan van uw verantwoordelijkheid om de wetelijke personeelsformaties te vervullen en de werkdruk van de hoven en rechtbanken te evalueren.

Ik betreur de oververtegenwoordiging van de hoven van beroep in het College van de hoven en rechtbanken, ten nadele van de vrederechten en de politierechtbanken. Ik begrijp niet waarom er in de definitieve versie van het ontwerp geen sprake meer is van de twee vertegenwoordigers voor de vrederechten en politierechtbanken!

mutations est-il prévu? C'est une vraie question car c'est une inquiétude qui émane du Collège des cours et tribunaux, raison pour laquelle j'ose espérer que cette fois vous y serez sensible.

Sur le même sujet, pas plus tard que ce lundi en commission, vous évoquiez le fait que la procédure de rationalisation des greffes était calquée sur celle des juges de paix, et ce, alors même que la rationalisation des sièges des justices de paix n'a jamais été évaluée au regard de son impact sur la justice de proximité.

Par ailleurs, je ne vois pas en quoi cette procédure empêcherait la consultation du bâtonnier compétent, raison pour laquelle nous déposerons un nouvel amendement en ce sens.

S'agissant des cadres flexibles, cette flexibilité ne peut en aucun cas vous dédouaner de votre responsabilité légale de remplir les cadres légaux et d'évaluer la charge de travail des cours et tribunaux. C'est sur la base de l'évaluation de leur charge de travail que les cadres pourraient évoluer un jour.

Enfin, en ce qui concerne la composition et le fonctionnement du Collège, je me dois de regretter la sur-représentativité des cours d'appel au détriment des justices de paix et des tribunaux de police, alors même qu'ils représentent à eux seuls près de 400 magistrats du siège.

À cet égard en commission, vous annonciez ne pas être opposé à une révision du fragile équilibre au sein du Collège qui a pu être atteint en 2014. Je m'en satisfais même si j'eusse préféré que vous le prévoyiez dans le texte de votre projet de loi.

J'ai d'ailleurs toujours des difficultés à comprendre pourquoi, comme le rapporte le Conseil supérieur de la Justice, la version initiale du projet prévoyait deux représentants pour les justices de paix et les tribunaux de police et soudainement, sa version finale ne les prévoit plus!

C'est la raison pour laquelle nous déposons là aussi un amendement commun avec Mme Matz pour assurer la représentativité réelle des différentes juridictions au sein du Collège.

Pour toutes ces raisons, mon groupe ne sera pas en mesure de soutenir votre projet de loi.

09.05 Vincent Van Quickenborne, ministre: Chers collègues, merci pour vos interventions. C'est un projet de loi important pour notre organisation judiciaire.

Het uitgangspunt van het wetsontwerp is natuurlijk dat wij meer vertrouwen en autonomie willen geven aan de magistratuur om zichzelf te organiseren, waarbij er rekening wordt gehouden met de specifieke context van elk arrondissement. Dat is de essentie. Zo hoort een moderne rechtsstaat trouwens ook te werken. Het doel is duidelijk, wij mikken op specialisatie en een betere dienstverlening. De bedoeling van de oefening is niet om tot een kostenbesparing over te gaan. Dat blijkt ook uit het feit dat wij heel veel investeren in Justitie. Het budget van Justitie gaat van 2 miljard euro naar 2,5 miljard euro en in 2024 zal het nog hoger worden. De bedoeling is niet om te besparen op Justitie, maar wel om de mensen en de middelen beter en efficiënter in te zetten.

Wij dienen samen met mevrouw Matz een amendement in dat ertoe strekt de daadwerkelijke representativiteit van de verschillende rechtscolleges bij het College van de hoven en rechtbanken te garanderen.

DéFi zal uw wetsontwerp niet kunnen steunen.

09.05 Vincent Van Quickenborne, ministre: Le point de départ du projet de loi est notre volonté de donner plus d'autonomie à la magistrature, comme il se doit dans un État de droit moderne. Nous visons la spécialisation et un meilleur service, pas une réduction des coûts. Le budget de la Justice passe de 2 à 2,5 milliards d'euros et augmentera encore en 2024. La possibilité de supprimer des lieux d'audience est en effet créée, mais il ne s'agit pas d'un automatisme ni d'une obligation. La décision revient non pas

De mogelijkheid wordt inderdaad gecreëerd om eventueel zittingsplaatsen af te schaffen, maar dat is geen automatisme of verplichting. Het is ook geen beslissing die de wetgever zal nemen, maar een beslissing die de gerechtelijke organisatie zelf toekomt.

Il convient également de tenir compte, chers collègues, de l'évolution. M. Dallemagne avait dit que je parlerai de l'année 1795, (antérieure à Napoléon) au cours de laquelle on a fixé les lieux de justice. Mais depuis lors, je pense que les temps ont quand même changé.

Laat ons ook rekening houden met de digitalisering. Nu vrijdag staat op de ministerraad ons wetsontwerp over videozittingen op de agenda, waardoor wij het mogelijk zullen maken dat, uiteraard op basis van vrijwilligheid, advocaten en partijen zittingen volgen vanop afstand en daaraan kunnen participeren.

Le professeur Allemeersch a bien indiqué lors de nos auditions organisées en commission:

Ons land telt het grootste aantal rechtbanken per inwoner. Er zijn maar drie landen die er nog meer hebben, namelijk Spanje, Griekenland en Slovenië, maar die landen hebben een veel lagere bevolkingsdichtheid. Als men al die elementen samen neemt, blijkt dat wij in ons land – niet alleen bij Justitie, maar op vele domeinen – veel te veel gebouwen hebben en doordat wij zodanig veel gebouwen hebben, zijn wij helaas ook nauwelijks in staat om ze allemaal goed te onderhouden.

Mevrouw Dillen, u verwijst naar het debat over de eenheidsrechtbanken. Ik sta daarvoor open, maar dat debat is meer dan tien jaar geleden al eens gevoerd in het Parlement en de regering, maar er is daaruit toen geen besluit gevolgd. Ik denk dat wij dat debat niet meer in deze legislatuur kunnen beslechten, maar na een goede reorganisatie van Justitie lijkt het mij een goede zaak dat wij ook werk zouden maken van eenheidsrechtbanken. Nogmaals, dat zal echter niet voor deze legislatuur zijn, want er staan al heel wat andere hervormingen op stapel.

Chers collègues, l'article 186, comme libellé dans cette loi, présente quand même beaucoup de garanties. Je fais référence à trois garanties.

Premièrement, de nombreux avis doivent être demandés auprès de tous les acteurs sur le terrain. Les différents acteurs, comme le barreau, seront impliqués dans la création de ces règlements de répartition d'affaires.

Deuxièmement, des garanties spécifiques sont également prévues pour les tribunaux de proximité. Comme vous le savez, aucun lieu d'audience ne peut être supprimé pour les tribunaux de paix et les tribunaux de police. Pour les tribunaux d'entreprise, les tribunaux de travail, au moins un siège doit être maintenu par arrondissement judiciaire.

Troisièmement, le règlement de répartition des affaires sera déterminé par le roi, par un arrêté royal délibéré en Conseil des ministres. Cela signifie que finalement, le pouvoir exécutif veillera à ce que l'accessibilité puisse être garantie aux justiciables.

au gouvernement mais à l'organisation judiciaire elle-même.

Men moet ook rekening houden met de evolutie. Sinds 1795, toen men de gerechtswaarden vastgelegd heeft, zijn de tijden veranderd.

Nous prenons aussi en compte la numérisation. Notre projet de loi sur les audiences vidéo est inscrit à l'ordre du jour du Conseil des ministres de ce vendredi. Les avocats et les parties dans le procès pourront participer aux audiences à distance, sur une base volontaire.

Seuls trois États membres de l'UE ont plus de tribunaux par habitant et ces pays ont une densité de population beaucoup plus faible. Nous avons trop de bâtiments – également dans des domaines autres que la justice – pour pouvoir les entretenir comme il se doit. Je suis ouvert à un débat sur les tribunaux uniques, mais il y a 10 ans, le débat à ce sujet au Parlement et au gouvernement n'a pas été concluant. Nous ne pourrions plus régler cette discussion au cours de cette législature, mais je pense qu'il sera utile de la rouvrir lorsque la réorganisation de la justice sera achevée.

Artikel 186 biedt garanties, met name de talrijke adviezen die ingewonnen moeten worden. De verschillende actoren, zoals de balie, zullen betrokken worden bij de opmaak van de zaakverdelingsreglementen. Er zullen specifieke garanties geboden worden voor de nabijheidsrechtbanken: geen enkele zittingsplaats kan afgeschaft worden voor de vrederechten of de politierechtbanken; er moet minstens een zetel per gerechtelijk arrondissement behouden blijven voor de ondernemings- en de arbeidsrechtbanken. Tot slot zal het zaakverdelingsreglement bij een in Minister-

raad overlegd koninklijk besluit bepaald worden.

Mevrouw Dillen, uiteraard zouden wij dezelfde oefening maken, mochten de kaders voor honderd procent zijn ingevuld, daar hoeft u geen seconde aan te twijfelen. Toegankelijkheid is echter ruimer dan enkel de fysieke toegankelijkheid. Het gaat ook over dienstverlening. Daarom investeren wij ook in de gemeenschappelijke onthalen, waarmee wij begonnen zijn in Antwerpen. Het multidisciplinaire onthaal is een zeer goed initiatief om specifiek de meest kwetsbaren te ondersteunen in hun contacten met de justitie.

Nous ferions évidemment le même exercice si le cadre du personnel était complet. Mais l'accessibilité va au-delà de l'accessibilité physique. Cela touche aussi au service offert. L'accueil pluridisciplinaire est une bonne initiative pour soutenir les personnes les plus vulnérables dans leurs démarches auprès de la justice. Aussi efficace que ce système puisse être, nous ne disposons pas des ressources nécessaires pour le mettre en œuvre dans tous les lieux d'audience.

Vandaag heb ik overigens het antwoord op uw schriftelijke vraag daarover kunnen finaliseren. Het aantal mensen dat effectief een beroep doet op een gemeenschappelijk onthaal, blijkt zeer hoog te liggen, wat wijst op de noodzaak van zo iets als een multidisciplinair onthaal. We hebben er eerlijk gezegd de middelen niet voor om dat in alle bestaande zittingsplaatsen te organiseren, dus dat zal niet lukken.

Pour les analphabètes numériques, nous avons mis à disposition des PC kiosques, qui seront d'ailleurs renouvelés. Dans certains cas, l'accès par voie papier reste encore possible; j'en veux pour exemple la situation spécifique de l'administration des biens.

Voor mensen die digitaal ongeletterd zijn, hebben wij op de verschillende plaatsen in kiosk-pc's voorzien, die overigens zullen worden vernieuwd. In bepaalde gevallen blijft een papieren toegang nog altijd mogelijk, waarvoor ik concreet verwijs naar de situatie van de bewindvoering.

Mevrouw de voorzitter, geachte leden, om al die redenen vraag ik om de amendementen te verwerpen.

Pour toutes ces raisons, je demande de rejeter les amendements.

La **présidente**: Quelqu'un demande-t-il encore la parole? (*Non*)
Vraagt nog iemand het woord? (*Nee*)

La discussion générale est close.
De algemene bespreking is gesloten.

Discussion des articles **Bespreking van de artikelen**

Nous passons à la discussion des articles. Le texte adopté par la commission sert de base à la discussion. (Rgt 85, 4) **(2978/9)**

Wij vatten de bespreking van de artikelen aan. De door de commissie aangenomen tekst geldt als basis voor de bespreking. (Rgt 85, 4) **(2978/9)**

Le projet de loi compte 93 articles.
Het wetsontwerp telt 93 artikelen.

* * * * *

Amendements déposés:
Ingediende amendementen:

Art. 4

- 21 – Sophie Rohonyi cs (2978/10)

Art. 9

- 22 – Sophie Rohonyi cs (2978/10)

Art. 13

- 23 – Sophie Rohonyi cs (2978/10)
- 24 – Sophie Rohonyi cs (2978/10)

* * * * *

Conclusion de la discussion des articles:
Besluit van de artikelsgewijze bespreking:

Réservés: les amendements et les articles 4, 9 et 13.
Aangehouden: de amendementen en de artikelen 4, 9 en 13.

Adoptés article par article: les articles 1 à 3, 5 à 8, 10 à 12 et 14 à 93.
Artikel per artikel aangenomen: de artikelen 1 tot 3, 5 tot 8, 10 tot 12 en 14 tot 93.
 * * * * *

La discussion des articles est close. Le vote sur les amendements et les articles réservés ainsi que sur l'ensemble aura lieu ultérieurement.
 De bespreking van de artikelen is gesloten. De stemming over de aangehouden amendementen, de aangehouden artikelen en over het geheel zal later plaatsvinden.

10 **Projet de loi portant réforme du statut des huissiers de justice et autres dispositions diverses (2994/1-9)**

- **Proposition de loi modifiant le Code judiciaire en ce qui concerne la mise à la retraite des huissiers de justice (1685/1)**

10 **Wetsontwerp tot hervorming van het statuut van de gerechtsdeurwaarders en andere diverse bepalingen (2994/1-9)**

- **Wetsvoorstel tot wijziging van het Gerechtelijk Wetboek betreffende de opruststelling van gerechtsdeurwaarders (1685/1)**

Proposition déposée par:
 Voorstel ingediend door:
 Katja Gabriëls, Egbert Lachaert.

Discussion générale **Algemene bespreking**

La discussion générale est ouverte.
 De algemene bespreking is geopend.

10.01 **Stefaan Van Hecke**, rapporteur: Mevrouw de voorzitter, er was een schriftelijk verslag van de eerste lezing, maar voor de tweede lezing is er dus een mondeling verslag.

Tijdens haar vergadering van 19 december 2022 heeft de commissie voor Justitie, met toepassing van artikel 83 van het Reglement, de artikelen van het huidige wetsontwerp, dat op 7 december 2022 in eerste lezing werd aangenomen, aan een tweede lezing onderworpen. Tijdens die vergadering heeft de commissie kennisgenomen van de wetgevingstechnische nota van de juridische dienst over de in eerste lezing aangenomen artikelen van dat wetsontwerp.

De minister van Justitie en de commissie hebben, met uitzondering van opmerking nr. 1, ingestemd met alle opmerkingen van de wetgevingstechnische nota. Mevrouw Gabriëls diende amendementen in die hieraan tegemoetkomen. De amendementen nrs. 5 tot en met 7 en de artikelen werden achtereenvolgens aangenomen. Het geheel van het wetsontwerp, aldus geamendeerd en wetgevingstechnisch verbeterd, werd bij naamstemming aangenomen met 10 stemmen voor en 3 onthoudingen. Bijgevolg vervalt het aan het wetsontwerp toegevoegde wetsvoorstel, document nr. 55-1685/001.

10.01 **Stefaan Van Hecke**, rapporteur: Pour la première lecture, je renvoie au rapport écrit. Concernant la deuxième lecture, je ferai un rapport oral.

Lors de sa réunion du 19 décembre 2022, la commission de la Justice a soumis les articles du projet de loi à une deuxième lecture. À cette occasion, la commission a pris connaissance d'une note légistique du service juridique. Le ministre et la commission ont souscrit à toutes les observations contenues dans la note, à l'exception de la première. Mme Gabriëls a déposé des amendements qui répondaient aux observations.

Les amendements n°s 5 à 7 et les articles ont été adoptés. L'ensemble du projet de loi, ainsi amendé et

De commissie stemde in met een mondeling verslag, dat u hierbij gekregen hebt, mevrouw de voorzitter.

amélioré sur le plan légistique, a été adopté par dix voix et trois abstentions. Par conséquent, la proposition de loi n° 1685, jointe au projet de loi, est devenue caduque.

10.02 Christoph D'Haese (N-VA): Mijnheer de minister, we hebben hierover een omstandige gedachtewisseling gehad in de commissie en ik zal die hier zeker niet overdoen. Een heel gevoelig punt blijft echter overeind in dit wetsontwerp en dat is de invoering van een leeftijdsgrens voor het ambt van gerechtsdeurwaarder, zoals bepaald in de artikelen 2, 3 en 9 van voorliggend wetsontwerp. Als dit wetsontwerp wet wordt, kan men niet langer gerechtsdeurwaarder zijn als men de leeftijd van 70 jaar bereikt. Er is één uitzondering. Wie op deze leeftijd het beroep nog geen 30 jaar uitoefent, kan blijven doorwerken tot 75 jaar.

10.02 Christoph D'Haese (N-VA): Si le projet de loi a l'examen est adopté, les huissiers de justice devraient cesser d'exercer leur fonction à 70 ans. Seuls ceux qui, à cet âge, n'auront pas encore 30 ans de carrière, pourront continuer à travailler jusqu'à 75 ans. Pourquoi a-t-on opté précisément pour l'âge de 70 ans? Ce critère est arbitraire. La liberté de commerce et de profession est un principe libéral sain, mais ce principe est, en l'occurrence, bafoué. Pourquoi chacun n'est-il pas libre de travailler plus longtemps que l'âge prévu?

Namens mijn fractie heb ik vier fundamentele opmerkingen waarop we nog geen afdoend antwoord hebben gekregen. Een eerste punt betreft de arbitraire bepaling van de leeftijdsgrens van 70 jaar. Waarom geen 68, 72 of 75 jaar? Dit is een absoluut arbitrair criterium dat in deze wet wordt ingeschreven.

Le ministre fait référence à des cas avérés d'abus et de fraude, par exemple d'anciens huissiers de justice qui vendent ou louent leur fonction à de grandes entreprises. Cela arrive peut-être, mais je doute que l'on puisse lutter contre ces abus en instaurant un âge limite. Ce n'est pas la bonne façon de lutter contre la fraude et la distorsion de concurrence.

Ten tweede, ik heb u tijdens de bespreking in de commissie gewezen op een gezond liberaal principe dat u huldigt, namelijk de vrijheid van handel, de vrijheid van beroep. We worden vriendelijk gevraagd om de vrijheid te hebben om langer te werken, maar dat wordt hier overboord gegoid.

Je suis tout à fait d'accord avec le ministre pour dire qu'il faut veiller à ce que suffisamment de jeunes puissent être nommés huissiers de justice, mais un autre problème se pose à cet égard. Il existe une liste de jeunes candidats huissiers qui ont satisfait aux conditions et ont présenté l'examen, mais ils attendent leur nomination depuis septembre. Pourquoi la procédure est-elle si lente?

Mijn derde punt is dat de reden die u daarvoor geeft niet de juiste is. U zegt dat er vastgestelde misbruiken zijn, fraude dus. Oudere gerechtsdeurwaarders zouden hun ambt verkopen of verhuren aan grote kantoren. De vaststelling dat dit op het terrein gebeurt is wellicht juist, maar de vraag is of men die feiten van naamlening wel kan bestrijden door het invoeren van een leeftijdsgrens. Wij vinden dat dit niet de juiste manier is om fraude aan te pakken of concurrentievervalsing te bestrijden.

Je redéposerai mon amendement à l'article 34. Tous les partis s'accordent à dire qu'il faut s'attaquer efficacement à l'industrie de la dette, de sorte que les frais de recouvrement restent dans des limites raisonnables. Il est dès lors positif que le fichier central des avis de saisie, de délégation, de cession, de règlement collectif de dettes et de

Ten vierde, u hebt gezegd dat we erop moeten toezien dat er voldoende jonge krachten als gerechtsdeurwaarder kunnen worden aangesteld. Ik ben het daarover helemaal eens met u. Het is heel belangrijk dat jonge krachten zo snel mogelijk kunnen instromen in het systeem, maar dan rijst een prangende vraag. Er is een lijst met jonge kandidaat-gerechtsdeurwaarders die aan de examenvereisten voldoen. Die lijst is vastgesteld door de bevoegde commissie en zij kunnen dus benoemd worden. Justitie wil sneller, menselijker en straffer worden, maar die mensen wachten al van september op hun concrete benoeming. Kunt u daar meer duidelijkheid over geven?

Het eerste deel van mijn uiteenzetting betreft dus de problematiek van de leeftijdsgrens van 70 jaar, die zeer arbitrair is als we alle argumenten in aanmerking nemen.

In de commissie heb ik ook het woord genomen bij de bespreking van artikel 34. Ik zal daarbij opnieuw een amendement indienen, omdat ik u tot de juiste inzichten wil brengen. Ik wil hier zeker niet pedant over doen, maar over alle partijen heen, vooral van de kant van Vooruit, bestaat er consensus in de commissie voor Justitie dat een efficiënte aanpak nodig is om de schuldindustrie aan te pakken, zodat de kosten die invorderingen met zich meebrengen niet uit de hand lopen. Het is een

heel goede zaak dat men het centraal bestand van berichten van beslag, delegatie, overdracht, collectieve schuldenregeling en protest moderniseert en aanvult. Wanneer een gerechtsdeurwaarder tot een invordering moet overgaan, moet hij dat register consulteren om geen nutteloze kosten te maken. In debatten duikt altijd weer de kwestie op dat men de schuldenaar niet nodeloos op kosten mag jagen. Hetzelfde geldt voor een schuldeiser, die er uiteindelijk voor moet opdraaien als de schuldenaar niet betaalt. Het is een legitieme verzuchting over de grenzen van de meerderheid en de oppositie heen dat er geen onnodige gerechtsdeurwaarderskosten worden gemaakt. De deurwaarders willen daaraan meewerken. Dan begrijp ik eigenlijk niet waarom men niet meer dan een paar woorden aan dat artikel 34, twaalfde lid, toevoegt.

In de huidige regeling moet men enkel bij een bevel tot betalen dat register consulteren. Het amendement dat wij indienen, heeft betrekking op de betekening van een bevel tot betalen, maar ook op de dagvaarding tot betaling van een geldsom. Het is een zeer legitieme verzuchting om dat ook in overweging te nemen. Ik vraag u om dit alsnog te willen aanpassen. Dit houdt geen risico's in op het vlak van de uitvoering.

Een ander aspect is dat dit niet alleen voor ondernemingen zou moeten gelden, maar ook voor particulieren. Daar zal ik het vandaag niet over hebben, uit respect voor uw argumentatie.

Hier heb ik het heel concreet over een kostenbesparende ingreep. We moeten de mensen in economisch moeilijke tijden niet op kosten jagen. Uw antwoord was dat u dat niet nu, maar later zou doen. Er is geen enkele reden om dit uit te stellen. Men kan dat op het moment van de stemming nog doen. Ik zie geen enkele legitieme reden waarom we dat zouden moeten uitstellen. Het zal er niet anders uitzien als het wordt uitgesteld, diezelfde bepaling zal terugkomen in identieke wetgeving. Als dat zo is, zullen we u daar uiteraard mee moeten confronteren. De partijen die zeggen dat ze tegen de expansie van de schuldindustrie zijn, moeten daar nu kleur in bekennen. Ik vraag u dan ook met vertrouwen het amendement te willen aanvaarden.

10.03 Marijke Dillen (VB): Mijnheer de minister, helaas val ik in herhaling. Ook hier heb ik weer bedenkingen bij de hoogdringendheid. Er is volgens mij geen enkele reden om hiervoor de urgentie te vragen. We hadden dit met de nodige spoed kunnen uitklaren in het begin van het nieuwe kalenderjaar. We hadden dat dan grondiger kunnen bekijken. We hadden in dat geval ook een hoorzitting kunnen organiseren met de beoogde doelgroep, de gerechtsdeurwaarders. Daar hebben we nu niet de gelegenheid voor gekregen, omdat de meerderheid zich hiertegen koste wat het kost heeft verzet. Nochtans was een hoorzitting nuttig geweest. Niet iedereen binnen deze beroepsgroep is namelijk even enthousiast over wat er hier voorligt.

Een aantal wijzigingen is positief, bijvoorbeeld de administratieve vereenvoudigingen. Ik denk bijvoorbeeld aan het systeem van plaatsvervangingen, waarvoor de aanvraag vandaag nog altijd in tweevoud op papier moet gebeuren. In de toekomst kan dat digitaal. Ook de digitalisering van het stageboekje is positief, net als de modernisering van de benoemingsprocedure, de wijziging inzake het centraal bestand van berichten van beslag enzovoort.

Ook tracht u, heel fragmentarisch, de schuldindustrie aan te pakken. Ik sta wat dat betreft volledig achter wat collega D'Haese heeft gezegd.

protêt soit modernisé et complété. Un huissier de justice chargé de procéder à un recouvrement est tenu de consulter ce registre afin d'éviter des frais inutiles. Il est légitime de vouloir éviter des frais inutiles, mais pourquoi le registre ne doit-il être consulté – selon l'article 34, 12° proposé – qu'en cas de commandement de payer? Mon amendement vise à rendre la consultation obligatoire également en cas d'assignation en paiement d'une somme d'argent. Ceci permettrait d'éviter que les frais s'accumulent pour les personnes confrontées à des difficultés économiques. Le ministre a répondu que cette modification serait apportée ultérieurement, mais je ne vois aucune raison légitime de la reporter. Les partis qui se disent opposés à l'expansion de l'industrie de la dette doivent à présent jouer franc jeu et donc accepter mon amendement.

10.03 Marijke Dillen (VB): Une fois de plus, j'émet des réserves quant à l'urgence. Si nous avons pu examiner ce projet après les vacances de Noël, nous aurions pu procéder de manière beaucoup plus approfondie et organiser des auditions avec les huissiers de justice. En effet, tous les huissiers ne font pas preuve du même degré d'enthousiasme.

Nous nous réjouissons de certaines modifications, comme la simplification administrative. À l'avenir, la suppléance pourra être réglée de manière numérique et le carnet de stage sera également digitalisé. La procédure de nomination sera modernisée et le fichier central des avis de saisie sera amélioré.

Ook de gerechtsdeurwaarders zijn bereid hier een bijdrage aan te leveren. Iedereen beseft dat er maatschappelijk gezien iets moet gebeuren. Ik betreur echter dat dit altijd heel fragmentarisch gebeurt, nu met een klein artikeltje, net zoals in het verleden in andere wetsontwerpen met kleine artikels. Ik dring er werkelijk op aan, mijnheer de minister, dat u bij hoogdringendheid werk maakt van een grondige aanpak van de schuldindustrie. Dat moet niet altijd in stukjes gebeuren.

In het wetsontwerp zitten ook nog grote knelpunten. Het legt bijvoorbeeld op arbitraire wijze de leeftijdsgrens voor gerechtsdeurwaarders vast. Zij zullen in de toekomst mogen werken tot de leeftijd van 70 jaar, met een aantal overgangsbepalingen.

Ik benadruk dat ook jonge kandidaat-gerechtsdeurwaarders alle kansen moeten krijgen, uiteraard op voorwaarde dat ze geschikt bevonden zijn. Zoals de heer D'Haese al heeft vermeld, laten de benoemingen vandaag veel te lang op zich wachten. U moet daar werk van maken. Het geven van kansen aan jonge kandidaat-gerechtsdeurwaarders mag echter niet ten koste gaan van de leeftijdsgrens die u in dit wetsontwerp arbitrair oplegt.

Ik betreur ook dat u bij uw motivatie vertrekt van een heel negatieve ingesteldheid. Ik citeer: "Een van de vastgestelde misbruiken bestaat erin dat oudere gerechtsdeurwaarders hun ambt verkopen of verhuren niet meer actief zijn. Dat allemaal vervalst de concurrentie." Dat is een zeer zware beschuldiging aan het adres van oudere gerechtsdeurwaarders. Als die bewering zou kloppen – ik veronderstel dat u daarover gegevens hebt gekregen van de Nationale Kamer van Gerechtsdeurwaarders –, moet die problematiek op zich worden aangepakt, niet via de invoering van een leeftijdsgrens.

De motivatie voor de invoering van een leeftijdsgrens zonder onderbouwd bewijsmateriaal is bijzonder ongelukkig. De benadering is veel te negatief en klopt niet met de realiteit.

Ik heb mijn oor te luisteren gelegd op het terrein en dit wordt uitdrukkelijk tegengesproken. De gerechtsdeurwaarders zelf zijn geen vragende partij, maar hebben helaas niet de kans gekregen om dat te verduidelijken tijdens een hoorzitting, omdat de meerderheid die heeft geweigerd.

Indien u echt respect hebt voor deze bijzonder belangrijke partner binnen Justitie, zou het wenselijk zijn om een positieve motivering te verstrekken, veeleer dan te verwijzen naar misbruiken. Dat kan evenwel niet, omdat u eenvoudigweg geen positieve motivering hebt voor dit wetsontwerp.

U plaatst iedere gerechtsdeurwaarder voor een voldongen feit, zonder mogelijkheid tot discussie of inspraak. Het moet er komen, dat is uw enige drijfveer.

Mijnheer de minister, dit wetsontwerp heeft voor een grote groep gerechtsdeurwaarders zware negatieve gevolgen, zeker voor de zestigplussers. Voor hen is de carrièrebeëindiging wel heel kort dag, zonder overgangsmaatregelen, op één uitzondering na. Deze mensen hebben zich binnen hun kantoor geëngageerd, ze hebben leningen lopen, vaak langer dan hun zeventigste, ze hebben een sociaal passief. Dit is dus werkelijk discriminerend.

Un effort est fait pour s'attaquer à l'industrie de la dette. Les huissiers de justice sont également disposés à y contribuer. Je regrette que cela se fasse toujours de manière très fragmentaire, avec à chaque fois de petits articles dans différents projets de loi. En tout état de cause, il faut s'attaquer de manière fondamentale au phénomène de l'industrie de la dette.

Le projet de loi fixe arbitrairement la limite d'âge des huissiers de justice. Offrir des opportunités aux jeunes candidats huissiers de justice ne peut se faire au détriment des huissiers plus âgés. Il est particulièrement malheureux que l'introduction d'une limite d'âge soit motivée par le fait – non prouvé – que les huissiers de justice plus âgés loueraient ou vendraient leur fonction. L'approche de ce projet de loi est beaucoup trop négative et ne correspond pas à la réalité.

Ce projet de loi a des conséquences désastreuses pour les huissiers de justice plus âgés. Ils devront terminer leur carrière sans mesures transitoires. C'est discriminatoire. Il est également vrai que les notaires doivent également prendre leur retraite à 70 ans, mais ils auront la possibilité de vendre leur notariat et les huissiers de justice n'ont pas cette possibilité. Les huissiers de justice actuels comptaient sur la nomination à vie lorsqu'ils ont choisi leur profession et ils devraient pouvoir conserver ce droit.

Il existe une discrimination, non seulement à l'égard des notaires, mais aussi à l'égard d'autres professions libérales. Les avocats, les médecins et les architectes peuvent, quant à eux, continuer à travailler sans limite. L'âge d'entrée dans la profession d'huissier de justice est de 44 ans. Nous ne devons pas l'oublier. Alors que tout le monde doit travailler plus longtemps aujourd'hui, ces personnes sont écartées à l'âge de 70 ans. En raison de cette disposition, le capital d'un cabinet ne peut être valorisé. Si

U verwijst naar het notariaat. Er zou een gelijkschakeling komen tussen gerechtsdeurwaarders en notarissen. Dan moet u de vergelijking over de hele lijn doorvoeren, maar dat doet u niet. Wat hier voorligt, is geen correcte vergelijking. U werkt niet aan een echte gelijkschakeling van beide groepen. Het klopt dat notarissen moeten stoppen op hun zeventigste, maar er is een belangrijk verschil. Zij krijgen op dat ogenblik namelijk de gelegenheid om hun notariaat te verkopen aan hun opvolgers tegen een ruime vergoeding. Gerechtsdeurwaarders hebben die mogelijkheid niet.

Om alle misverstanden te vermijden, ik spreek mij absoluut niet uit over de wenselijkheid van de invoering van venaliteit voor de gerechtsdeurwaarders. Binnen de beroepsgroep bestaat daar ook geen eensgezindheid over, er zijn voor- en tegenstanders. Het is moeilijk om daarin een evenwicht te vinden, maar dat is een totaal andere discussie. Als u echter een vergelijking maakt, moet die correct zijn en moet u kijken naar het hele dossier.

Ik wil u er ook op wijzen dat er in het verleden reeds wijzigingen zijn aangebracht aan het statuut van de gerechtsdeurwaarders. Die dateren intussen van enkele jaren geleden. Toen is er ook over een leeftijdsgrens en over venaliteit gesproken, maar die zijn toen geweigerd. Er is wel een compromis uit de bus gekomen en de levenslange benoeming werd gegarandeerd. Dat moet blijven gelden voor de huidige gerechtsdeurwaarders, die hiermee rekening hebben gehouden bij hun beroepskeuze.

Mijnheer de minister, in de toelichting heb ik gelezen dat u stelt dat een benoeming voor het leven niet meer van deze tijd is, dat is uw uitgangspunt. In uw zeer beperkte toelichting daarbij vind ik echter geen echte argumenten die uw stelling motiveren.

In dit wetsontwerp is er op verschillende plaatsen sprake van discriminatie. Ik heb de vergelijking met de notarissen al gemaakt. Er is ook een discriminatie ten aanzien van andere vrije beroepen. Ik verwijs bijvoorbeeld naar advocaten, dokters en architecten, zij kunnen onbegrensd verder blijven werken, zonder leeftijdslimiet. Voor alle duidelijkheid, dat is volledig terecht. Ik houd hier dus geen pleidooi om ook voor hen een leeftijdslimiet in te bouwen, want voor we het weten, collega D'Haese, staan we hier voor voldongen feiten.

Mijnheer de minister, vergeet niet dat gerechtsdeurwaarders voor dit beroep hebben gekozen op basis van de voorwaarden die van toepassing waren op het ogenblik van de benoeming. Zij hebben gekozen om als zelfstandige in volle vrijheid te werken, rekening houdend met de beroepsverplichtingen die aan het beroep verbonden zijn, maar dat geldt ook voor de andere vrije beroepen. Zij hebben ervoor gekozen om, indien zij dat willen, levenslang te kunnen werken en niet te stoppen met hun beroep op zeventigjarige leeftijd.

Maar ook binnen de beroepsgroep van de gerechtsdeurwaarders creëert dit wetsontwerp discriminatie, zeker voor de gerechtsdeurwaarders die ouder zijn dan 60 jaar. Mijnheer de minister, we mogen niet vergeten – en dat wil ik toch even benadrukken, collega's – dat de instapleeftijd van een gerechtsdeurwaarder vrij hoog ligt, op 44 jaar. Pas dan kunnen ze de uitbouw van hun beroepsloopbaan aanvangen, wat voor andere vrije beroepen niet het geval is. De gemiddelde leeftijd is hier 44 jaar.

l'âge de la pension était porté à 75 ans, cela ferait déjà une très grande différence. Il serait encore mieux que cette disposition ne s'applique qu'aux nouvelles nominations.

Ce projet de loi contient certains points positifs, mais la limite d'âge est inacceptable. La discrimination peut donner lieu à des procédures devant la Cour constitutionnelle. Monsieur le ministre, vous devez reporter ces points et trouver une solution avec les huissiers de justice, car ils jouent un rôle important dans notre système judiciaire.

Wat de discriminatie betreft, mijnheer de minister, heb ik tijdens de bespreking in de commissie verschillende voorbeelden gegeven. Ik zal die niet herhalen. Ik verwijs daarvoor naar het schriftelijk verslag. In elk geval wil ik uitdrukkelijk vermelden dat dit zeer opmerkelijk is. Vandaag moet iedereen langer werken. We horen dat pleidooi in zoveel andere dossiers. Op 70 jaar is iemand absoluut nog niet afgeschreven, maar met dit ontwerp doet u dat wel.

Mijnheer de minister, deze regeling heeft ook zeer verregaande financiële gevolgen. Ik wil hierbij beklemtonen dat de titel van gerechtsdeurwaarder kapitaal is van het kantoor. Door deze regeling kan dat echter financieel niet worden gehonoreerd.

We mogen toch ook niet vergeten dat oudere gerechtsdeurwaarders met een hoge anciënniteit in het verleden zelf hun kantoor hebben moeten opbouwen en zelf cliënteel hebben moeten zoeken, cliënteel dat dan vasthangt aan de naam van het kantoor. Dat is vandaag voor de nieuwe gerechtsdeurwaarders veel minder het geval. In bijna alle gevallen stappen zij immers in een associatie. De oudere gerechtsdeurwaarders zijn echter werkelijk van nul moeten beginnen en hebben heel zware financiële inspanningen moeten leveren om hun kantoor op te bouwen. Het is dan ook niet correct dat zij ineens op 70 jaar moet stoppen. Velen onder hen hebben namelijk op dit ogenblik nog financiële verplichtingen die moeten worden nageleefd. Ik hoop dat u daar ook eens aan denkt en rekening mee houdt, mijnheer de minister.

Probeer te zoeken naar oplossingen voor deze problematiek. Ik denk dat deze oplossingen bereikt hadden kunnen worden als wij de gelegenheid gekregen hadden om in discussie te gaan met de beroepsgroep.

Waarom trekt u de leeftijd bijvoorbeeld niet op naar 75 jaar? Dat zou al een heel groot verschil zijn. Er is mij gezegd dat dit kan helpen om een oplossing te vinden. Het zou natuurlijk nog beter zijn – en dat is een pleidooi dat ik wil houden – om deze regeling alleen voor alle nieuwe benoemingen te laten gelden. Dat zou pas echt correct zijn, want zo weet iedereen wat de spelregels zijn vanaf het ogenblik van de benoeming en worden de spelregels niet en cours de route gewijzigd.

Mijnheer de minister, ik zal afronden. Tijdens de bespreking in de commissie hebben we ook uitgebreid van gedachten kunnen wisselen over de vervangingsregeling. Ik verwijs daarvoor dan ook naar het verslag. We hebben ook gesproken over de regeling betreffende de parameters voor de overname, net als over een aantal artikelen. Ik zal daar niet meer op terugkomen en verwijs daarvoor eveneens naar het verslag.

Ik besluit, mevrouw de voorzitter, er staan een aantal positieve punten in dit wetsontwerp, maar de leeftijdsgrens zoals die hier voorzien is voor zij die vandaag in het beroep staan, is niet aanvaardbaar. Daarmee kunnen wij niet akkoord gaan.

Ik heb u duidelijk gewaarschuwd dat er op verschillende plaatsen sprake is van discriminatie, wat aanleiding kan geven tot procedures voor het Grondwettelijk Hof. U kunt dit vermijden, vandaar opnieuw mijn pleidooi: waarom stelt u dit wetsontwerp niet uit op korte termijn om alle knelpunten uit te klaren, of minstens de artikelen 2, 3 en 9, die betrekking hebben op die leeftijdsbegrenzing, om zo te zien of er geen akkoord kan worden bereikt met de gerechtsdeurwaarders?

Zij zullen u dankbaar zijn. Vergeet hierbij niet dat zij werkelijk een belangrijke actor zijn binnen de justitie – ik denk dat we dat allemaal onderschrijven –, op wie iedereen een beroep moet kunnen doen in volle vertrouwen. De gerechtsdeurwaarders verdienen dan ook een respectvolle behandeling.

10.04 Minister **Vincent Van Quickenborne**: Collega's, bedankt voor uw opmerkingen in de plenaire vergadering.

Het betreft hier inderdaad en belangrijke hervorming van het statuut van gerechtsdeurwaarders. Waarom hervormen wij dat statuut? Gerechtsdeurwaarder is uiteraard een nobel beroep, maar een gerechtsdeurwaarder heeft ook een bijzondere functie. Hij heeft een monopolie op de uitvoering van vonnissen en arresten. Er is ook een maximumaantal gerechtsdeurwaarders bepaald voor het grondgebied van ons land. Een gerechtsdeurwaarder is dus niet zomaar een vrije beroeper zoals een klassieke handelaar.

Wij hebben nu, net zoals we al deden voor notarissen en voor magistraten, een maximumleeftijd bepaald, namelijk 70 jaar, wat ook de maximumleeftijd is voor het beroep van notaris en magistraat. We doen dat, omdat we willen zorgen voor voldoende doorstroming en kansen voor jonge mensen die zich voor het beroep kandidaat stellen. Collega's, wij gaan daarbij niet over een nacht ijs. We voegen daar namelijk het criterium aan toe van de maximale duurtijd van 30 jaar voor de carrière van de gerechtsdeurwaarder, tot de maximumleeftijd van 75 jaar, mevrouw Dillen. Waarom doen wij dat? Dat doen we omdat de gemiddelde leeftijd waarop een deurwaarder benoemd wordt, hoger is dan die van notarissen. Door een carrière van 30 jaar te combineren met de maximumleeftijd tot 75 jaar, laten wij een redelijke duur van de carrière toe en bieden we de deurwaarders de kans de investering die zij gedaan hebben, terug te verdienen.

Bovendien voorzien wij in een duidelijke overgangsperiode. De wet zal inderdaad in werking treden op 1 januari 2023, vandaar de urgentie voor het wetsontwerp, mevrouw Dillen. Er wordt evenwel in een overgangsperiode van drie jaar voorzien voor degenen die binnen de voorwaarden vallen om te stoppen, dus tot 1 januari 2026, waardoor zij de tijd hebben om zich voor te bereiden.

Al die bepalingen werden met de representatieve organen van de deurwaarders besproken, zowel de Nationale Kamer van de Gerechtsdeurwaarders als de SAM-TES. Beide organisaties hebben zich uitdrukkelijk akkoord verklaard met de wijziging.

Collega D'Haese, u hebt een vraag gesteld over de lijst van jonge kandidaat-gerechtsdeurwaarders. Inderdaad, de procedure om tot kandidaat-gerechtsdeurwaarder benoemd te worden, neemt tijd in beslag. Dat heeft te maken met het feit dat alle kandidaten moeten worden vergeleken met elkaar om de meest competente kandidaat eruit te halen, en met het feit dat er allerhande adviezen moeten worden ingewonnen.

Ik kan u wel meedelen dat de benoemingsbesluiten voor de kandidaat-gerechtsdeurwaarders intussen door mij zijn getekend en dat we erop aandringen om ze zo snel mogelijk in het *Belgisch Staatsblad* te publiceren.

10.04 **Vincent Van Quickenborne**, ministre: Il s'agit d'une réforme importante du statut des huissiers de justice, qui détiennent un monopole en matière d'exécution des jugements et arrêts, et pour lesquels un nombre maximum a été fixé. Nous fixons désormais une limite d'âge maximale de 70 ans afin de garantir une rotation et un nombre suffisant de places pour les jeunes. Nous fixons également la durée maximale de la carrière à 30 ans, et ce jusqu'à l'âge maximum de 75 ans. Nous le faisons car nous constatons que l'âge moyen auquel un huissier est nommé est plus élevé que celui des notaires. En combinant une carrière de 30 ans avec un âge maximum s'élevant à 75 ans, nous permettons une carrière raisonnable.

La loi entrera effectivement en vigueur le 1er janvier 2023, mais une période de transition de trois ans, jusqu'au 1er janvier 2026, est prévue pour permettre aux personnes éligibles de prendre leur retraite.

Ces dispositions ont été discutées avec les organes représentatifs des huissiers, qui ont expressément marqué leur accord sur cette modification.

Quant à la liste des jeunes candidats huissiers de justice, la procédure pour être nommé candidat huissier de justice prend en effet du temps en raison de la comparaison des candidats. En outre, il y a de multiples avis à recueillir, ce qui prend du temps. Entre-temps, j'ai signé les arrêtés de nomination des candidats huissiers de justice et nous comptons les publier au *Moniteur belge* dans les plus brefs délais.

L'amendement de M. D'Haese à

Mijnheer D'Haese, u komt ook terug op uw amendement op artikel 34 van het wetsontwerp. U hebt gezien dat we in andere wetsontwerpen, onder meer het wetsontwerp met betrekking tot de gerechtelijke organisatie, dat we daarnet hebben behandeld, wel degelijk bereid zijn om goede amendementen van uw hand of van uw fractie te aanvaarden. Ik heb het amendement nog eens goed laten analyseren na de commissievergadering en ik kan vaststellen dat er twee problemen zijn.

Ten eerste, uw amendement is te breed, omdat het niet alleen de consumenten viseert maar ook de ondernemingen. Voor de ondernemingen moeten andere wegen worden bewandeld.

Ten tweede, uw amendement houdt geen rekening met de gevolgen van de vaststelling van de aanwezigheid van een persoon of een entiteit in de centrale databank. Wij willen daar wel een gevolg aan koppelen. Wij willen namelijk in een moratorium van een bepaald aantal maanden voorzien om de betrokkenen de kans te geven om een schuldbemiddeling of een collectieve schuldenregeling te krijgen. Dat gevolg voorziet u niet in uw amendement.

Nogmaals, wij zullen rekening houden met uw suggesties bij de hervorming van de schuldindustrie, die we ook volop aan het voorbereiden zijn.

10.05 Marijke Dillen (VB): Mijnheer de minister, ik dank u voor uw repliek. Wij zullen elkaar niet kunnen overtuigen wat de artikelen 2, 3 en 9 betreft. Voor het overige kent u ons standpunt en gaan wij akkoord met u.

Voor alle duidelijkheid, dat het wetsontwerp op 1 januari 2023 in werking treedt, is echt geen argument voor de urgentie. Het zou niet de eerste keer zijn dat de meerderheid of u met een amendement komt aandraven tijdens de bespreking van een bepaald wetsontwerp om de datum van inwerkingtreding uit te stellen. Een en ander had dus perfect kunnen worden geregeld met een amendement, waarbij de datum zes maanden wordt uitgesteld.

Ik heb erop gewezen dat het niet de bedoeling is om alles op de lange baan te schuiven, maar om enkele bepalingen met zes maanden uit te stellen. Helaas bent u daartoe niet bereid, ook al had dat ons de gelegenheid geboden om het dossier beter en ten gronde te bespreken.

Mevrouw de voorzitter, ik kondig nu al aan dat onze fractie voor de artikelen 2, 3 en 9 een afzonderlijke stemming zal vragen.

10.06 Christoph D'Haese (N-VA): Mijnheer de minister, ik dank u voor uw antwoord, waaruit ik twee punten onthoud.

Ten eerste, voor de jonge gerechtsdeurwaarders die de examens en proeven met succes hebben doorlopen, hebt u besluiten getekend. Zij moeten de goede raad krijgen om elke dag naar het *Belgisch Staatsblad* te kijken. Dat moeten zij trouwens als gerechtsdeurwaarder voor de rest van hun carrière doen, indien zij performant willen zijn. Wij zullen hun dus de raad geven naar het *Belgisch Staatsblad* te kijken.

Ten tweede, ik bedank u voor uw eerste opmerking, maar ik deel uw analyse met betrekking tot mijn amendement niet. U stelt dat mijn amen-

l'article 34 a une portée trop large car il vise non seulement les consommateurs, mais également les entreprises. En outre, cet amendement ne tient pas compte des conséquences de la présence d'une personne ou d'une entité dans la base de données centrale, alors que nous voulons prévoir un moratoire de quelques mois pour permettre aux personnes concernées de faire appel à la médiation de dettes ou au règlement collectif de dettes.

10.05 Marijke Dillen (VB): Nous ne pourrions pas nous convaincre mutuellement à propos des articles 2, 3 et 9. Pour le reste, nous sommes d'accord. Le fait que le projet de loi fixe l'entrée en vigueur au 1er janvier 2023 ne constitue vraiment pas un argument pour motiver l'urgence. La majorité a déjà souvent reporté cette entrée en vigueur à une date ultérieure au cours de la discussion d'un projet de loi en présentant un amendement. J'annonce d'ores et déjà que notre groupe demandera un vote distinct pour les articles 2, 3 et 9.

10.06 Christoph D'Haese (N-VA): Je retiens que le ministre a signé des arrêtés pour les jeunes huissiers de justice qui ont réussi les examens et les épreuves. Nous leur conseillerons donc de consulter le *Moniteur belge*.

S'agissant des observations relatives à mon amendement, il vise précisément à procéder à une détection précoce et à éviter ainsi des

dement te breed is en geen rekening houdt met een eventueel moratorium. Het amendement strekt er precies toe vroegdetectie te doen, ten einde nutteloze kosten te vermijden.

De reden die u geeft, namelijk dat bepaalde mensen onder schuldbemiddeling moeten kunnen komen, snijdt geen hout. De bedoeling is precies om aan vroegdetectie te doen. In de wet staat de term "voor bevel tot betaling". Dat geldt echter ook voor ondernemingen. U spreekt uzelf dus tegen.

coûts inutiles. L'argument selon lequel certaines personnes doivent pouvoir faire l'objet d'une médiation de dettes n'est pas pertinent. En outre, la loi contient l'expression "pour ordre de paiement", laquelle s'applique également aux entreprises.

Mijnheer de minister, kunt u op mijn opmerking antwoorden?

10.07 Minister **Vincent Van Quickenborne**: Mijnheer D'Haese, ik heb daarop geantwoord. Ik vind de strekking van uw argument wel goed – het is goed dat er vroeg en zo ruim mogelijk wordt gedetecteerd –, maar ik denk dat men een onderscheid moet maken tussen een consument en een onderneming. Als een onderneming niet in staat is om te betalen, moeten er andere wegen worden bewandeld. Daarnaast voorziet u niet in een gevolg. Als men aan vroegdetectie doet, wat een goede zaak is, dan moet men ook vaststellen welke gevolgen men daaraan zal geven. In de grotere hervorming van de schuldenindustrie, die wij aan het voorbereiden zijn, zullen wij daar rekening mee houden.

10.07 **Vincent Van Quickenborne**, ministre: Je suis sensible à l'argument avancé par M. D'Haese concernant la détection, mais il faut opérer la distinction entre les consommateurs et les entreprises. Si une entreprise n'est pas en mesure de payer, d'autres voies doivent être empruntées. En outre, M. D'Haese ne définit pas les suites en cas de détection précoce. Dans la réforme plus vaste du secteur de la dette que nous préparons actuellement, nous en tiendrons compte.

La **présidente**: Quelqu'un demande-t-il encore la parole? (*Non*)
Vraagt nog iemand het woord? (*Nee*)

La discussion générale est close.
De algemene bespreking is gesloten.

Discussion des articles **Bespreking van de artikelen**

Nous passons à la discussion des articles. Le texte adopté par la commission sert de base à la discussion. (Rgt 85, 4) **(2994/8)**
Wij vatten de bespreking van de artikelen aan. De door de commissie aangenomen tekst geldt als basis voor de bespreking. (Rgt 85, 4) **(2994/8)**

Le projet de loi compte 42 articles.
Het wetsontwerp telt 42 artikelen.

* * * * *

Amendement déposé:
Ingediend amendement:
Art. 34

- 8 - *Christoph D'Haese cs (2994/9)*

* * * * *

Conclusion de la discussion des articles:
Besluit van de artikelsgewijze bespreking:

Réservés: l'amendement et l'article 34, ainsi que les articles 2, 3 et 9.
Aangehouden: het amendement en het artikel 34, evenals de artikelen 2, 3 en 9.

Adoptés article par article: les articles 1, 4 à 8, 10 à 33 et 35 à 42.

Artikel per artikel aangenomen: de artikelen 1, 4 tot 8, 10 tot 33 en 35 tot 42.

* * * * *

Auront lieu ultérieurement:

- le vote sur l'amendement et l'article réservés;
- à la demande du groupe Vlaams Belang un vote divisé sur les articles 2, 3 et 9;
- le vote sur l'ensemble.

Zullen later plaatsvinden:

- de stemming over het aangehouden amendement en het aangehouden artikel;
- op verzoek van de Vlaams Belangfractie een gesplitste stemming over de artikelen 2, 3 en 9;
- de stemming over het geheel.

11 **Projet de loi modifiant diverses dispositions en vue de renforcer la transparence dans le cadre du deuxième pilier de pension (2942/1-4)**

11 **Wetsontwerp tot wijziging van verscheidene bepalingen ter versterking van de transparantie in het kader van de tweede pensioenpijler (2942/1-4)**

Discussion générale

Algemene bespreking

La discussion générale est ouverte.

De algemene bespreking is geopend.

11.01 **Maggie De Block**, rapporteur: Mevrouw de voorzitter, ik verwijfs naar het schriftelijke verslag.

11.01 **Maggie De Block**, rapporteur: Je me réfère au rapport écrit.

Ik wil over dit zeer lijvige ontwerp wel nog kort zeggen dat het door dit wetsontwerp mogelijk zal worden om ook als burger via *mypension.be* te bekijken hoeveel men heeft opgebouwd via de tweede pensioenpijler. Dat is een grote vooruitgang.

Au nom de mon groupe, je peux dire que ce projet de loi permettra aux citoyens de vérifier sur *mypension.be* quel montant ils se sont constitué grâce au deuxième pilier des pensions, et c'est un grand pas en avant.

La **présidente**: Quelqu'un demande-t-il encore la parole? (*Non*)
Vraagt nog iemand het woord? (*Nee*)

La discussion générale est close.

De algemene bespreking is gesloten.

Discussion des articles

Bespreking van de artikelen

Nous passons à la discussion des articles. Le texte adopté par la commission sert de base à la discussion. (Rgt 85, 4) **(2942/4)**

Wij vatten de bespreking van de artikelen aan. De door de commissie aangenomen tekst geldt als basis voor de bespreking. (Rgt 85, 4) **(2942/4)**

Le projet de loi compte 92 articles.

Het wetsontwerp telt 92 artikelen.

Aucun amendement n'a été déposé.

Er werden geen amendementen ingediend.

Les articles 1 à 92 sont adoptés article par article.

De artikelen 1 tot 92 worden artikel per artikel aangenomen.

La discussion des articles est close. Le vote sur l'ensemble aura lieu ultérieurement.

De bespreking van de artikelen is gesloten. De stemming over het geheel zal later plaatsvinden.

12 **Projet de loi portant assentiment à l'Avenant, fait à Luxembourg le 31 août 2021, à la Convention entre le Royaume de Belgique et le Grand-Duché de Luxembourg en vue d'éviter les doubles impositions et de régler certaines autres questions en matière d'impôts sur le revenu et sur la fortune, et le protocole final y relatif, signés à Luxembourg le 17 septembre 1970, tels que modifiés par les Avenants du 11 décembre 2002, du 16 juillet 2009 et du 5 décembre 2017 (3055/1-3)**

12 **Wetsontwerp houdende instemming met het Avenant, gedaan te Luxemburg op 31 augustus 2021, bij de Overeenkomst tussen het Koninkrijk België en het Groothertogdom Luxemburg tot het vermijden van dubbele belasting en tot regeling van sommige andere aangelegenheden inzake belastingen naar het inkomen en naar het vermogen, en het desbetreffende slotprotocol, ondertekend te Luxemburg op 17 september 1970, zoals gewijzigd door de Avenanten van 11 december 2002, van 16 juli 2009 en van 5 december 2017 (3055/1-3)**

Discussion générale **Algemene bespreking**

La discussion générale est ouverte.
De algemene bespreking is geopend.

12.01 **Michel De Maegd**, rapporteur: Madame la présidente, chers collègues, la ministre des Affaires étrangères, des Affaires européennes, du Commerce extérieur et des Institutions culturelles fédérales a exposé, ce lundi 19 décembre en commission des Relations extérieures, les lignes directrices du projet de loi dont nous discutons aujourd'hui.

Le 27 octobre 2021, Mme Wilmès avait présenté l'avenant qui avait été fait, à Bruxelles, le 5 décembre 2017, qui introduisait la règle de tolérance des 24 jours. Ce sont les documents 55 2158/001 et suivants.

Selon cette règle, un travailleur transfrontalier peut rester imposable dans son État de travail habituel, même s'il exerce une partie de ses activités professionnelles dans un autre État comme, par exemple, son État de résidence pendant un nombre maximum de 24 jours par an.

Cette règle de tolérance constitue une dérogation au principe de la présence physique préconisée par le modèle de convention de l'OCDE, selon lequel les revenus des professions dépendantes sont imposables dans l'État où l'activité professionnelle est exercée.

Ces dernières années, notamment en raison de la pandémie, nous avons pu assister à l'essor du télétravail. Nous constatons qu'un nombre non négligeable de travailleurs, dont les travailleurs transfrontaliers, pratiquent le télétravail régulièrement. Ils dépassent ainsi les 24 jours introduits par l'avenant du 5 décembre 2017.

Par conséquent, un nouvel avenant a été négocié en 2021 afin d'étendre cette règle de tolérance à 34 jours. Cela permet, par la même occasion, de diminuer les démarches administratives.

L'entrée en vigueur de l'avenant du 31 août 2021 est très attendu, notamment par les nombreux transfrontaliers belges travaillant au Grand-Duché de Luxembourg qui pourront dorénavant télétravailler 34 jours en Belgique tout en restant imposables au Luxembourg.

Dès son entrée en vigueur, l'avenant sera applicable aux périodes imposables prenant cours le 1er janvier 2022. Une rétroactivité est donc prévue.

12.01 **Michel De Maegd** (MR): De minister van Buitenlandse Zaken heeft de krachtlijnen van dit wetsontwerp in de commissie voor Buitenlandse Betrekkingen toegelicht. Op 27 oktober 2021 heeft mevrouw Wilmès het avenant voorgesteld. Daarmee werd de 24 dagenregel ingevoerd, waardoor een grensarbeider belastbaar kan blijven in zijn gebruikelijke werkstaat, zelfs indien hij een deel van zijn beroepswerkzaamheden uitoefent in een andere staat gedurende maximaal 24 dagen per jaar.

Het betreft een afwijking van het principe van de fysieke aanwezigheid dat in het model van overeenkomst van de OESO wordt aanbevolen en volgens hetwelk de inkomsten uit niet-zelfstandige beroepen belast mogen worden in de staat waar de beroepswerkzaamheid wordt uitgeoefend.

Met de pandemie is telewerken gemeengoed geworden. Veel werknemers, onder wie grensarbeiders, overschrijden de 24 dagen uit het avenant. Met name de Belgische grensarbeiders die in het Groothertogdom werken en gedurende 34 dagen in België zullen kunnen telewerken terwijl ze in Luxemburg belastbaar blijven, kijken reikhalzend uit naar de inwerkingtreding van een nieuwe avenant, waarmee

L'urgence, sur la base de l'article 51, a été demandée et approuvée lors de la séance plénière du 15 décembre dernier. En effet, il convenait que cet avenant puisse entrer en vigueur le plus rapidement possible.

Lors de la discussion de ce projet, plusieurs collègues sont intervenus, M. Arens, pour Les Engagés, a tout d'abord salué le projet de loi qui fera une différence significative pour un grand nombre de travailleurs frontaliers dans sa province. M. Verduyckt, pour Vooruit, a salué l'accord qu'il estime toutefois limité au regard de la résolution adoptée à l'unanimité sur le sujet, qui réclamait une telle mesure pour l'ensemble des pays frontaliers. Il regrette donc que l'accord se limite au Grand-Duché de Luxembourg et espère qu'il pourra bientôt être élargi à d'autres pays. Il rappelle également que la résolution réclamait 48 jours et non pas 34. Mme Van Hoof, pour le cd&v, a aussi plaidé pour qu'un tel accord puisse être réalisé avec la France, les Pays-Bas et l'Allemagne.

En réponse à ces interventions, la ministre a fait référence aux initiatives de l'OCDE à cet égard. Elle a pris acte des préoccupations des membres et s'est engagée à les relayer au ministre des Finances. Elle a enfin précisé qu'il était important d'éviter un fouillis de mesures bilatérales et qu'il fallait donc travailler à une uniformisation.

Une fois la discussion clôturée, la commission a procédé au vote. Les articles 1 et 2 ont été successivement adoptés à l'unanimité. L'ensemble du projet de loi a été adopté par vote nominatif à l'unanimité. Ont ainsi voté pour le texte: pour la N-VA, Yngvild Ingels; pour Ecolo-Groen, Laurence Hennuy et Simon Moutquin; pour le PS, Chanelle Bonaventure, André Flahaut et Éric Thiébaut; pour le MR, Christophe Bombled et Michel De Maegd; pour le cd&v, Els Van Hoof; pour l'Open Vld, Tim Vandenput et pour Vooruit, Kris Verduyckt. Je vous remercie.

de regel tot 34 dagen uitgebreid wordt.

Zodra het in werking treedt, zal het avenant met terugwerkende kracht van toepassing zijn op de belastbare tijdperken die aanvangen op 1 januari 2022. De urgentie werd aangenomen tijdens de plenaire vergadering van 15 december, omdat dit avenant zo spoedig mogelijk in werking moest treden.

De heer Arens verwelkomde dit wetsontwerp, dat een groot verschil zal maken voor veel grensarbeiders in zijn provincie. De heer Verduyckt (Vooruit) juichte de overeenkomst toe, maar betreurt dat ze beperkt blijft tot het Groothertogdom en hoopt dat ze spoedig tot andere landen zal worden uitgebreid. Hij herinnert er ook aan dat in de resolutie sprake is van 48 en niet van 34 dagen.

Mevrouw Van Hoof (cd&v) pleitte voor de uitbreiding van een dergelijke overeenkomst tot Frankrijk, Nederland en Duitsland. De minister verwees naar de initiatieven van de OESO in dat verband en heeft beloofd de wensen van de leden aan de minister van Financiën door te geven. Volgens haar moet er een wirwar van bilaterale maatregelen voorkomen worden en moet er uniformiteit zijn.

De artikelen 1 en 2, alsook het wetsontwerp in zijn geheel, werden eenparig aangenomen.

La présidente: Monsieur De Maegd, je vous remercie pour ce rapport oral.

La parole est à M. Piedboeuf.

12.02 Benoît Piedboeuf (MR): Madame la présidente, c'est un dossier dont on a déjà parlé quelquefois et dont il est heureux de voir qu'il aboutit avant le 31 décembre, comme s'y étaient engagés le ministre des Finances et la ministre des Relations extérieures, parce que cela concerne énormément de travailleurs frontaliers, une cinquantaine de milliers, qui travaillent au Grand-Duché de Luxembourg.

On en revient toujours à la même chose, aux discussions que nous avons eues hier notamment par rapport à la pression fiscale. Il est clair que certains travailleurs choisissent aussi le Grand-Duché de Luxem-

12.02 Benoît Piedboeuf (MR): Zoals de regering beloofd had, is dit dossier rond vóór 31 december. Circa 50.000 grenswerkers werken in Luxemburg en sommigen van hen kiezen voor dat land, omdat het nettoloon er een stuk hoger is. Ze zullen de mogelijkheid krijgen om meer dagen te telewerken of buiten het Groothertogdom te werken: 34 dagen in plaats van 24. Er was

bourg parce que, même si le brut est le même, leur revenu net est nettement supérieur. Il est donc important que certains travailleurs puissent augmenter leur nombre de jours de télétravail ou de travail hors des frontières du Grand-Duché de Luxembourg parce que certains responsables d'entreprises doivent changer de pays à certains moments.

C'est une avancée. Nous passons de 24 à 34 jours. Il y avait eu un accord de principe entre Xavier Bettel et Charles Michel pour passer à 48 jours. Cet accord existait aussi entre Pierre Gramegna et Johan Van Overtveldt. Quand on était ensemble au gouvernement, on avait essayé de passer les 48 jours. On n'y est pas encore. On a voté une résolution à l'unanimité, hormis le PTB, si je me rappelle bien, par rapport aux 48 jours pour Belgique-Luxembourg mais aussi Pays-Bas, France, Allemagne. Il y a aussi une volonté au niveau de l'OCDE. Le ministre des Finances y travaille. On espère arriver à un nombre plus élevé de jours mais ceci est déjà une très bonne avancée. Je suis très content et je sais que mon collègue Arens qui habite juste à côté du Grand-Duché de Luxembourg l'est aussi car ce sont des dossiers sur lesquels on travaille ensemble depuis longtemps. C'est une bonne nouvelle. Il faut qu'on continue.

Évidemment, la solution idéale serait de conclure des conventions avec tous les pays voisins de façon à avoir une situation équilibrée. Je comprends donc les remarques d'autres collègues car beaucoup de nos compatriotes néerlandophones travaillent aux Pays-Bas et inversement. On avance pas à pas. Ici, cela avait été réalisé en 2021. Le gouvernement grand-ducal a évidemment ratifié presque tout de suite la convention. Il fallait que la Belgique s'y mette aussi. Le précédent accord avait mis six ans avant d'être ratifié. Heureusement, il était applicable. Maintenant, on avait signalé, avec le ministre des Finances, à de nombreuses reprises que, de toute façon, les 34 jours, puisqu'il y avait un accord international, étaient d'application et que les travailleurs pouvaient en profiter. Il y avait quand même beaucoup de réticence chez les employeurs, notamment les banquiers qui n'aiment pas beaucoup le télétravail pour des raisons de sécurité informatique.

Soit, le fait de voter ce texte demain permet de rétroagir en effet au 1er janvier. C'est important car il y avait eu une exonération du 1er janvier au 30 juin en raison des conditions covid. Mais cela ne concerne pas uniquement les personnes qui travaillent en Belgique au lieu de travailler au Grand-Duché de Luxembourg. Je disais que cela concerne aussi des chefs d'entreprise qui, eux, doivent se rendre, par exemple, en Angleterre, en France, etc.

Or, la notion de nombre de jours de télétravail en dehors du Grand-Duché de Luxembourg concerne aussi ces déplacements-là, d'où l'importance de la rétroactivité au 1er janvier. Je pense vous avoir manifesté mon enthousiasme et je me réjouis que nous adoptions ce texte, d'autant plus qu'il a été voté à l'unanimité en commission. Je ne doute pas que ce sera encore le cas aujourd'hui en séance plénière puisque l'urgence aussi a été votée à l'unanimité.

La **présidente**: Je vous remercie pour votre enthousiasme, monsieur Piedboeuf.

12.03 Kris Verduyckt (Vooruit): Collega's, afgelopen maandag hebben we dit akkoord in de commissie goedgekeurd, met alle sympathie voor de collega's uit de provincie Luxemburg. Het akkoord is een goede zaak, in de eerste plaats voor alle grensarbeiders van de provincie

een principeakkoord tussen de premiers voor een verhoging naar 48 dagen. We hebben een resolutie goedgekeurd om werk te maken van dat aantal, ook voor Frankrijk, Nederland en Duitsland. De OESO is er voorstander van en de minister van Financiën werkt eraan. We hopen wel nog meer te bereiken, maar dit is al een stap in de goede richting.

Een overeenkomst met alle buurlanden zou de ideale oplossing zijn om een evenwichtige situatie te creëren. Veel van onze Nederlandstalige landgenoten werken in Nederland. De in 2021 gesloten overeenkomst met Luxemburg werd door het Groothertogdom geratificeerd. Het duurde zes jaar voor het vorige akkoord geratificeerd werd, maar het was van toepassing. De minister van Financiën heeft er herhaaldelijk op gewezen dat de werknemers de 34 dagen konden gebruiken, maar de werkgevers in de banksector staan daar weigerachtig tegenover om cyberveiligheidsredenen.

Met de goedkeuring van de tekst wordt er terugwerkende kracht verleend op 1 januari.

Die retroactiviteit is belangrijk, want het aantal telewerkdagen buiten het grondgebied van het Groothertogdom Luxemburg betreft ook de buitenlandse verplaatsingen van de bedrijfsleiders.

Ik ben blij dat deze tekst Kamerbreed gesteund wordt.

12.03 Kris Verduyckt (Vooruit): Cet accord est une bonne chose, en premier lieu pour tous les travailleurs frontaliers de notre province

Luxemburg die in het Groothertogdom werken. Wij zullen dat uiteraard steunen. Ik zou mij daartoe kunnen beperken en aandringen om vooruit te gaan met de agenda. Ik wil echter van dit akkoord en dit moment gebruikmaken om erop te wijzen dat vandaag nog heel wat burgers in een buurland werken.

U zult het mij wel vergeven dat ik het hier even opneem voor alle grensarbeiders in mijn regio. Dat is een grensregio waar heel wat grote bedrijven te vinden zijn, die vooral heel veel productiewerk aanbieden. Daar zijn wel wat jobs te vinden. Mensen die in mijn regio worden geboren en daar heel graag willen blijven wonen, maar die een creatieve of hoogtechnologische job zoeken, worden evenwel verplicht om wat verder te kijken. We hebben het geluk om net over de grens een heel grote, mooie Nederlandse stad te hebben: Eindhoven, de *brainport* van Nederland, met heel wat hoogtechnologische, innovatieve bedrijven. Het probleem is natuurlijk dat die mensen daarvoor de landsgrens moeten oversteken. Daarbij lopen ze aan tegen deze belastingregels die er onder andere voor zorgen dat thuiswerk een probleem wordt. 24 dagen thuiswerk per jaar is vandaag de regel. Collega's, dat is niet eens een halve dag per week. Dat is niet meer van deze tijd. Wij verplichten in 2022 dus duizenden en duizenden mensen om elke dag de auto te nemen en de grens over te steken. Over grensoverschrijdend openbaar vervoer zal ik het niet hebben, want daar valt niets over te zeggen. Wij sturen de mensen de auto in, wat slecht is voor het milieu en voor de mobiliteit in die regio.

Met corona veranderde echter de wereld. We leerden allemaal het thuiswerken en telewerken kennen. Ook wij hebben dat een hele tijd moeten doen. We leerden ook dat dit een enorm verschil maakt voor de work-lifebalance. Bedrijven stelden zelfs vast dat dit geen impact had op hun rendement.

De politiek constateerde eveneens dat de wereld was veranderd en dat de regels moesten worden aangepast. Dat gaan we doen. In dit Parlement werd een resolutie bijna unaniem goedgekeurd om een structurele oplossing uit te werken met de buurlanden voor thuiswerkende grensarbeiders en om het aantal toegelaten dagen van thuisarbeid op 48 te brengen, zelfs meer dan hier wordt goedgekeurd.

Vandaag bespreken we hier een akkoord met Luxemburg, maar waar blijft dat akkoord met Frankrijk, Duitsland en Nederland? Die vraag heb ik maandag in de commissie aan minister Lahbib gesteld en zij heeft mij toen gezegd dat we momenteel binnen de OESO aan het bekijken zijn of we een uniforme aanpak moeten uitwerken voor al die landen en dat we er geen lappendeken van mogen maken.

Ik vind dat een heel teleurstellend antwoord. Dan zouden we in principe moeten zeggen dat we dit akkoord vandaag niet goedkeuren, wat ik absoluut niet wil. Wat hebben die thuiswerkende grensarbeiders die in Nederland werken aan een uniforme aanpak met Frankrijk en andere landen? Zij hebben tijdens de coronapandemie van thuis uit gewerkt. We hadden beloofd dat we na corona de regels zouden aanpassen. We zijn intussen zes maanden verder. De resolutie is goedgekeurd in mei, maar nog steeds hebben we geen enkele oplossing voor die mensen. Er is zelfs geen enkel vooruitzicht. Er zijn vandaag al grensarbeiders die om die reden ontslag hebben genomen en een andere toekomst hebben gezocht. Dat is toch niet wat wij willen.

de Luxemburg qui travaillent au Grand-Duché de Luxembourg. Nous allons évidemment soutenir ce projet de loi.

Aujourd'hui, notre pays compte encore de nombreux citoyens qui travaillent dans un pays voisin. Dans ma région, par exemple, les personnes recherchant un emploi qui requiert de la créativité ou une expertise en matière de technologie de pointe sont souvent obligées de regarder au-delà des frontières, et de déplacer leur champ de recherche sur Eindhoven, par exemple. Cependant, lorsqu'ils franchissent la frontière nationale, ils se heurtent à ces règles fiscales qui ont, entre autres, comme conséquence que le télétravail devient problématique. De cette manière, nous obligeons des milliers de personnes à prendre la voiture tous les jours, car les transports publics transfrontaliers sont inexistants.

La crise du coronavirus nous a tous appris à travailler à domicile et à pratiquer le télétravail. Les entreprises ont constaté que cela n'avait aucun impact sur leurs résultats. Les responsables politiques étaient disposés à modifier les règles à cet égard. Au Parlement, une résolution a été adoptée à la quasi-unanimité, dans laquelle il est demandé d'élaborer avec les pays voisins une solution structurelle pour les travailleurs frontaliers travaillant à domicile et de porter à 48 le nombre de jours de travail à domicile autorisés. Un accord avec le Luxembourg est déjà sur la table aujourd'hui, mais où en sont les accords avec la France, l'Allemagne et les Pays-Bas? Le ministre se réfère à l'OCDE, qui souhaite élaborer une approche uniforme, mais je trouve cela décevant. Six mois plus tard, il n'y a toujours pas de solution en vue. Pour mon groupe, c'est simple: il convient de conclure rapidement avec ces pays un accord visant une approche réaliste du mode de travail que les citoyens veulent adopter aujourd'hui, sans les pénaliser fiscalement pour autant.

Het gaat om akkoorden die we moeten sluiten met onze buurlanden en niet met verre landen. We kennen die landen heel goed en we zitten er heel vaak mee samen. Voor Vooruit is het heel simpel. Het kan toch niet onmogelijk zijn om met die landen een akkoord te sluiten over een realistische aanpak van hoe mensen vandaag hun job willen invullen, zonder dat we hen daarvoor fiscaal straffen.

Ik heb hier even het woord genomen om aan de regering, en dat is vandaag mevrouw Bertrand, te zeggen dat ik hoop dat ze mijn boodschap heeft gehoord en om nog eens aan haar collega's Lahbib en Van Peeghem te vragen om vaart te maken. Heel veel mensen aan de grenzen van ons land rekenen daarvoor op de regering.

12.04 Josy Arens (Les Engagés): Madame la ministre, enfin, le gouvernement soumet au Parlement le projet de loi d'assentiment à l'avenant de la convention belgo-luxembourgeoise signée il y a près de 16 mois! Cela ne fait que 480 jours par rapport aux 2 044 jours nécessaires à la Chambre des représentants pour approuver le projet de loi concernant les 24 jours de télétravail. Ces 24 jours de télétravail avaient été initiés en 2014 à quelques mois des élections par le ministre des Finances de l'époque qui n'est pas parmi nous pour le moment: Koen Geens.

Cela fait 16 mois que les contribuables frontaliers vivent dans l'inquiétude et le stress ne sachant pas si l'administration fiscale, qui se montre particulièrement tatillonne à leur égard, leur reconnaîtra le droit au télétravail élargi.

Voilà de très longs mois qu'au nom des Engagés, j'invite le gouvernement à déposer ce projet de loi d'assentiment. Celui-ci est, en effet, indispensable pour que les droits reconnus par l'avenant deviennent réalité.

Madame la ministre, vous le savez aussi bien que moi: l'article 167, § 2, de la Constitution précise que les traités n'ont d'effet qu'après avoir reçu l'assentiment de la Chambre des représentants. Tant que le présent projet n'est pas voté, les jours de télétravail supplémentaires n'existent pas et il est vrai que les propos rassurants tenus par certains relèvent du souhait, de l'espoir, mais pas du droit.

Comme l'un de mes collègues l'a dit: certains employeurs ont refusé les 34 jours, tout simplement parce que la loi n'avait pas l'assentiment de la Chambre des représentants. Il est aussi vrai que c'était surtout le secteur bancaire qui était visé par ce refus. Il est aussi vrai que nous avons dû demander la rétroactivité au Conseil d'État. J'ai lu et relu l'avis de ce dernier concernant la rétroactivité. Le gouvernement a répliqué: "Je suis heureux que nous puissions poursuivre ainsi."

Certes, si le gouvernement avait agi plus rapidement, l'effet rétroactif n'aurait pas été nécessaire et les contribuables frontaliers n'auraient pas vécu le stress et l'inquiétude que cette lenteur leur a imposés.

Ils peuvent enfin être soulagés, tout en gardant à l'esprit qu'une série d'entre eux aurait facilement pu travailler 34 jours en télétravail en Belgique, mais qu'ils n'ont pas pu le faire. En effet, nous n'avons pas donné l'assentiment à cette loi.

Nous soutiendrons donc ce projet de loi, que nous appelions de tous

12.04 Josy Arens (Les Engagés): De regering dient eindelijk het wetsontwerp houdende instemming met het Avenant bij de Overeenkomst tussen het Koninkrijk België en het Groothertogdom Luxemburg in. Dat avoent werd bijna 16 maanden geleden ondertekend! De belastingplichtige grensarbeiders vroegen zich ongerust af of de belastingadministratie, die bijzonder streng voor hen is, hun het recht op uitgebreid telewerk zou toekennen. Sommige werkgevers weigerden de 34 dagen telewerk toe te kennen omdat de Kamer van volksvertegenwoordigers nog niet met de wet ingestemd had. We hebben de Raad van State om terugwerkende kracht moeten vragen, wat niet nodig geweest zou zijn indien de regering snel gehandeld had. Dit zou de grensarbeiders ook veel stress bespaard hebben.

Ze kunnen eindelijk opgelucht ademen, ondanks het feit dat sommigen bij ontstentenis van onze goedkeuring geen 34 dagen getelewerkt hebben, terwijl dat wel mogelijk geweest zou zijn.

We zullen dit wetsontwerp, waaraan er in al onze grensgebieden behoefte is, steunen. In 2019 werd er met het Groothertogdom een akkoord gesloten over 48 dagen, dat in het Benelux-parlement besproken werd. De terugval tot 34 dagen is dus een aanzienlijke verslechtering. Niettemin blijven we positief, omdat de stemming vóór 31 december plaatsvindt. Ik dring er bij de staatssecretaris op aan dat ze bij de ministers van Financiën en Buitenlandse Zaken het nodige doet om

nos vœux. Comme les collègues du Nord du pays ont aussi insisté sur ce point, il est vrai que c'est nécessaire à toutes les frontières – hollandaise, française, allemande, luxembourgeoise. Chers collègues du Nord, nous avons déjà, avec le Grand-Duché en son temps, un accord entre les deux premiers ministres Charles Michel et Xavier Bettel sur 48 jours. Aussi, lorsque j'ai vu que nous étions retombés à 34 jours, j'ai estimé que c'était un net recul par rapport à l'accord de mai 2019. Celui-ci avait même été discuté au Parlement Benelux.

Mais aujourd'hui, soyons positifs! Le vote s'effectuera, madame la secrétaire d'État, avant le 31 décembre de cette année. J'insiste auprès de vous pour que vous fassiez le nécessaire auprès du ministre des Finances et de la ministre des Relations extérieures pour que nous puissions peut-être créer, au niveau du Parlement, un groupe de travail qui étudie plus en profondeur toute cette problématique afin que nous puissions encore, ensemble, aller de l'avant avant la fin de la législature.

12.05 Staatssecretaris **Alexia Bertrand**: Mijnheer Verduyckt, ik heb uw boodschap goed gehoord, net als mijn collega van Buitenlandse Zaken in de commissie. Ik vrees dat, als u teleurgesteld was met haar antwoord, u waarschijnlijk ook met mijn antwoord een beetje teleurgesteld zult zijn.

Het verloopt stap voor stap. Zoals werd opgemerkt tijdens de bespreking in de commissie, wordt er op internationaal niveau ingezet op een uniforme aanpak tussen de landen die dit bespreken op het niveau van de OESO. Het is immers van groot belang dat hier een werkbaar instrument wordt ingediend en dat er geen lappendeken ontstaat van bilaterale maatregelen.

De bevoegde Belgische administratie zet volop in op ondersteuning van dit onderwerp. Dat wordt ook besproken op het niveau van de Benelux. Daar wordt technisch werk geleverd om een duurzame oplossing te bieden.

Wij nemen uw bezorgdheden mee om hierin zo spoedig mogelijk op te treden.

Monsieur Arens, je vous remercie pour votre soutien. J'ai bien entendu votre proposition d'un groupe de travail que je relaierai à ma collègue. Je comprends que vous souhaitez aller plus loin mais une fois de plus, comme vous le savez, c'est au ministre des Finances qu'il faut s'adresser au premier chef.

een werkgroep op te richten en vóór het einde van deze regeerperiode verdergaande initiatieven te nemen.

12.05 **Alexia Bertrand**, secrétaire d'État: J'ai entendu le message de M. Verduyckt. On avance étape par étape. Au niveau international, on vise une approche uniforme au sein des pays de l'OCDE. Nous devons disposer d'un instrument fonctionnel, et certainement pas d'un patchwork de mesures bilatérales. Au sein du Benelux, nous réalisons le travail technique pour parvenir à une solution durable. Nous agissons aussi rapidement que possible.

Bedankt voor uw steun, mijnheer Arens. Ik zal uw voorstel om een werkgroep op te richten doorgeven aan mijn collega. Voor verdere stappen moet u zich richten tot de minister van Financiën.

La **présidente**: Quelqu'un demande-t-il encore la parole? (*Non*)
Vraagt nog iemand het woord? (*Nee*)

La discussion générale est close.
De algemene bespreking is gesloten.

Discussion des articles **Bespreking van de artikelen**

Nous passons à la discussion des articles. Le texte adopté par la commission sert de base à la discussion. (Rgt 85, 4) **(3055/1)**

Wij vatten de bespreking van de artikelen aan. De door de commissie aangenomen tekst geldt als basis voor de bespreking. (Rgt 85, 4) **(3055/1)**

Le projet de loi compte 2 articles.
Het wetsontwerp telt 2 artikelen.

Aucun amendement n'a été déposé.
Er werden geen amendementen ingediend.

Les articles 1 et 2 sont adoptés article par article.
De artikelen 1 en 2 worden artikel per artikel aangenomen.

La discussion des articles est close. Le vote sur l'ensemble aura lieu ultérieurement.
De bespreking van de artikelen is gesloten. De stemming over het geheel zal later plaatsvinden.

13 Proposition de loi modifiant la loi du 21 mars 1991 portant réforme de certaines entreprises publiques économiques en vue de protéger le principe de neutralité dans le chef des membres du personnel (2936/1-2)

13 Wetsvoorstel tot wijziging van de wet van 21 maart 1991 betreffende de hervorming van sommige economische overheidsbedrijven, ter bescherming van het neutraliteitsbeginsel in hoofde van personeelsleden (2936/1-2)

Proposition déposée par:
Voorstel ingediend door:
Frank Troosters, Pieter De Spiegeleer, Nathalie Dewulf, Tom Van Grieken.

La commission de la Mobilité, des Entreprises publiques et des Institutions fédérales propose de rejeter cette proposition de loi. **(2936/2)**
De commissie voor Mobiliteit, Overheidsbedrijven en Federale Instellingen stelt voor dit wetsvoorstel te verwerpen. **(2936/2)**

Conformément à l'article 88 du Règlement, l'assemblée plénière se prononcera sur cette proposition de rejet après avoir entendu le rapporteur et, éventuellement, les auteurs.
Overeenkomstig artikel 88 van het Reglement spreekt de plenaire vergadering zich uit over dit voorstel tot verwerping, na de rapporteur en eventueel de indieners te hebben gehoord.

Mevrouw Verhaert, rapporteur, verwijst naar het schriftelijk verslag. Mme Verhaert, rapporteur, renvoie au rapport écrit.

13.01 Frank Troosters (VB): Mevrouw de voorzitter, collega's, hoe het begrip neutraliteit geïnterpreteerd moet worden, is niet altijd even duidelijk. In de overheidssector moeten personeelsleden het neutraliteitsprincipe in acht nemen. Dat geldt ook voor de medewerkers van economische overheidsbedrijven. Toch moet regelmatig vastgesteld worden dat het respecteren van de neutraliteit door het overheidspersoneel niet altijd een feit is. Veelal wordt daarbij verwezen naar leidinggevenden op afdelingsniveau die niet altijd over de moed, de kennis of de competenties beschikken om de naleving van de neutraliteit te eisen.

Om de in de regelgeving nog bestaande openingen, interpretatiemogelijkheden en vaagheden weg te werken, hebben wij een wetsvoorstel ingediend dat bepaalt dat alle personeelsleden van economische overheidsbedrijven de exclusieve neutraliteit in acht moeten nemen, wat zich onder meer veruitwendigt in een verbod op het dragen van uiterlijke kenmerken van een niet-confessionele of religieuze levensbeschouwing, of van een voorkeur voor een gemeenschap of een politieke partij. Jammer dat die duidelijke aflijning, die voor eeuwig en altijd de problemen uit de wereld kon helpen, niet op de steun van de andere partijen heeft kunnen rekenen.

13.01 Frank Troosters (VB): Bien que le personnel des services publics doive respecter le principe de neutralité, ce n'est pas toujours et partout le cas. Pour lever le flou existant, nous avons introduit une proposition de loi stipulant que tous les membres du personnel des entreprises publiques économiques doivent observer la neutralité et qu'il leur est interdit de porter des signes extérieurs d'appartenance religieuse, philosophique ou politique. Il est regrettable que cette délimitation claire n'ait pas reçu l'approbation des autres partis.

La **présidente**: Plus personne ne peut prendre la parole.
Geen andere spreker mag het woord nemen.

Le vote sur la proposition de rejet de cette proposition de loi aura lieu ultérieurement.
De stemming over het voorstel tot verwerping van dit wetsvoorstel zal later plaatsvinden.

Budgets et comptes de la Chambre et des institutions financées par une dotation **Begrotingen en rekeningen van de Kamer en van de dotatiegerechtigde instellingen**

14 **Chambre des représentants et financement des partis politiques – Ajustement budgétaire 2022 – Budget 2023 (3049/1-2)**

14 **Kamer van volksvertegenwoordigers en financiering van de politieke partijen – Begrotingsaanpassing 2022 – Begroting 2023 (3049/1-2)**

Discussion **Bespreking**

La discussion est ouverte.
De bespreking is geopend.

Les rapporteurs, MM. Van der Donckt, Leysen et Vermeersch, renvoient au rapport écrit.

De heren Van der Donckt, Leysen en Vermeersch, rapporteurs, verwijzen naar het schriftelijk verslag.

14.01 **Sofie Merckx** (PVDA-PTB): Madame la présidente, suis-je la seule à prendre la parole?

La **présidente**: Oui, mais vous n'êtes pas obligée de prendre la parole. (*Hilarité*)

14.02 **Sofie Merckx** (PVDA-PTB): Mevrouw de voorzitter, collega's, we stemmen vandaag over de begroting van de Kamer en de financiering van de politieke partijen. Die financiering betreft het federale deel van de dotaties, de fractietoelagen, de forfaitaire toelagen van de parlementsleden en de lonen van de parlementsleden.

Terwijl de bevolking het ongeloofelijk moeilijk heeft door de energie- en de koopkrachtcrisis, riep de premier in oktober zelf op tot politieke soberheid. Hij verminderde de ministerlonen met 8 % per maand, maar ze werden wel geïndexeerd. Ministers blijven in ons land dus tot 10.000 euro per maand verdienen. Eerste minister De Croo steekt daarmee de Nederlandse premier Rutte en de Franse president Macron de loef af. Hij is immers het derde bestbetaalde staatshoofd van Europa. Echt sober kunnen we dat natuurlijk niet noemen.

Eerste minister De Croo riep ook de Kamer op om het voorbeeld van de ministers te volgen. Ik ging er dus van uit dat het salaris van de parlementsleden misschien ook met 8 % zou verminderen, maar dat is niet het geval. Voor de eigen voordelen ligt het toch allemaal wat moeilijker. De PVDA stelde voor om de lonen van de parlementsleden te halveren. Sommigen noemen dat in dit Parlement een *race to the bottom*. Een parlementslid verklaarde ook: "Binnenkort moeten we nog betalen om naar het Parlement te komen." Vertel dat maar eens aan de mensen op straat. De helft van ons huidige salaris zou nog altijd neerkomen op ruim 3.000 euro per maand. Dat is geen *race to the bottom*. De PVDA neemt op dat vlak een uniek standpunt in. Misschien ben ik daarom de enige die het woord neemt.

14.02 **Sofie Merckx** (PVDA-PTB): En octobre, le premier ministre a encore appelé à la sobriété politique et a réduit les salaires des ministres de 8 % par mois, bien qu'ils soient encore indexés. Le premier ministre occupe toujours la troisième position sur la liste des chefs d'État les mieux payés d'Europe. Cela n'est pas vraiment un signe de sobriété.

Le premier ministre a également appelé la Chambre à suivre l'exemple des ministres. J'estimais dès lors que la rémunération des parlementaires serait également réduite de 8 % – et nous avons déposé une proposition de loi prévoyant une réduction de moitié – mais apparemment, ils ont plus de mal à l'accepter lorsqu'il s'agit de leurs propres avantages. Certains parlementaires évoquent même un nivellement par le bas. Allez expliquer cela aux petites gens.

De partijdotaties liggen in ons land zeer hoog. Ons land geeft per kiezer vier keer zoveel uit als Nederland en twee keer zoveel als Duitsland. De begrotingsnotificaties vermelden dat de federale dotaties moeten worden bevroren. Zelfs dat hebben jullie niet gedaan en ligt niet voor in dit Parlement. Uiteindelijk hebben jullie gewoon het cijfer genomen van voor die bevroering en hebben jullie dat ingeschreven, wat neerkomt – ook rekening houdend met een gedeeltelijke indexering – op een verhoging van de partijdotaties met 1 miljoen euro, als men het bedrag tussen 2022 en 2023 vergelijkt. Die begrotingsnotificatie werd dus niet gevolgd. De fractietoelage zal ook gewoon geïndexeerd worden. Ook hier pleiten we voor een halvering van de dotaties, dat staat al sinds 2014 op alle niveaus in ons programma.

Beste collega's, als men niet leeft zoals men denkt, dan gaat men denken zoals men leeft. Die zin heeft een kameraad van mij ooit gezegd en ik vind die erg belangrijk. Er is wel degelijk een link tussen de bubbel van de Wetstraat of die van de parlementen in het algemeen en de beslissingen die er genomen worden. Wanneer men 6.000 of 10.000 euro per maand verdient, dan weegt een energiefactuur van 900 euro niet. Daarom maken wij er bij de PVDA ook een punt van om te blijven leven met een gewoon werknemersloon. Dat doen we in het federaal Parlement, maar ook in het Vlaams, Waals en Europees Parlement. Dat is in het licht van de schandalen die de laatste weken weer aan de oppervlakte zijn gekomen een echte fierheid. De mensen moeten kunnen rekenen op politici die het volk dienen en niet zichzelf.

14.03 Barbara Pas (VB): Ik wil even de insinuaties van collega Merckx weerleggen. Het is niet omdat we over dit debat nu niets willen zeggen, ook al was collega Vermeersch ingeschreven, dat er geen enkele partij zou zijn behalve de PVDA die de partijdonaties drastisch wil aanpakken.

We hebben het knip- en plakfilmpje van collega De Vuyst al gezien. Hij poogt leugens te verspreiden dat wij enkel voor de halvering van de partijdonaties zouden zijn in dit huis, en niet in Vlaanderen. Dat is een leugen, maar met knip- en plakwerk op sociale media kun je veel. Veel succes met uw filmpje, collega De Vuyst, maar de mensen weten wel beter.

Collega Vermeersch heeft u gisteren geantwoord dat we op dit niveau in een ideaal scenario de partijdonaties zouden willen afschaffen. In de commissie, en in de plenaire, hebben we amendementen ingediend om die partijdonaties te halveren. Door de communisten worden we er vaak van beschuldigd dat we voorstellen zouden kopiëren. We hebben echter al lang geleden een voorstel ingediend om ze te halveren, en dat gaat veel verder dan het voorstel van de PVDA. Bij ons wordt de bijdrage voor de Senaat volledig afgeschaft. Dat heeft de PVDA over het hoofd gezien.

Schiet uw pijlen dus niet af op de verkeerde. Wij willen die partijdonaties drastisch aanpakken. Deze legislatuur hebben we daarvoor al 6 of 7 voorstellen en amendementen ingediend. Helaas moet ik vaststellen dat de regeringspartijen die systematisch wegstemmen. Ze zullen morgen nog eens de kans krijgen om die zaak drastisch aan te pakken.

Het zijn de politieke systemen die boven hun stand leven. Het is niet op de mensen dat moet worden bespaard. Dat hebben we al meermaals

Les dotations des partis sont également très élevées dans notre pays. Notre pays dépense quatre fois plus par électeur que les Pays-Bas et deux fois plus que l'Allemagne. Les notifications budgétaires indiquent que les dotations fédérales doivent être gelées, mais même ce point-là ne figure pas sur la table. À terme, les dotations des partis seront même augmentées d'un million d'euros par rapport à 2022. La dotation des groupes politiques sera également indexée.

Il faut vivre comme on pense, sinon tôt ou tard on finit par penser comme on a vécu. C'est pourquoi nous mettons un point d'honneur à continuer à vivre avec un salaire de travailleur lambda. Les citoyens doivent pouvoir compter sur des responsables politiques qui servent le peuple et non eux-mêmes.

14.03 Barbara Pas (VB): Ce n'est pas parce que nous ne disons rien maintenant qu'aucun parti en dehors du PTB ne veut s'attaquer de manière drastique aux dotations des partis. Dans sa vidéo copiée-collée, M. De Vuyst tente de répandre le mensonge selon lequel nous ne sommes favorables à la réduction de moitié des dotations des partis que dans cette Assemblée et pas en Flandre.

M. Vermeersch a répondu hier que dans un scénario idéal, nous voulions supprimer les dotations au niveau fédéral. En commission et en plénière, nous avons déposé des amendements visant à réduire de moitié les dotations. Il y a longtemps déjà que nous avons soumis une proposition en ce sens. Nous allons plus loin que le PTB car nous voulons également supprimer la dotation du Sénat. Nos amendements sont systématiquement rejetés. Le PTB vise la mauvaise cible. Nous pensons que les économies ne doivent pas toucher les citoyens mais les systèmes politiques. Nous soutiendrons les amendements du

aangeklaagd. U mag zoveel insinueren als u wilt. We zullen uw amendementen zeker steunen. Ik reken ook op de omgekeerde steun, maar ik stel vast dat dat niet altijd, en zeker niet in het Vlaams Parlement, het geval is.

PTB. L'inverse n'est pas toujours le cas.

14.04 Sofie Merckx (PVDA-PTB): Voor de duidelijkheid, ik heb gezegd dat wij een uniek standpunt hebben over het salaris dat onze mandatarissen verdienen. U hebt ook in het debat over de SOTU duidelijk gezegd dat u geen voorstander bent van een halvering van het salaris van de parlementsleden. Het is gisteren nog eens gezegd en het staat ook in uw programma. U wilt een vermindering met 10 %, dat is dus nog een dikke 5.000 euro. Ik denk dat we daar toch een ander standpunt hebben.

14.04 Sofie Merckx (PVDA-PTB): Le Vlaams Belang plaide effectivement pour une réduction de 10 % de l'indemnité des parlementaires. Dans ce cas, ils bénéficieraient toujours d'une indemnité de plus de 5 000 euros. Nous proposons une réduction de moitié.

14.05 Steven De Vuyst (PVDA-PTB): Mevrouw Pas, aangezien u mij genoemd hebt en u mij ook hebt verweten een leugenaar te zijn, wil ik toch even reageren.

14.05 Steven De Vuyst (PVDA-PTB): Cette proposition figure dans notre programme électoral depuis 2014, à tous les niveaux. Récemment, au Parlement flamand, nous avons proposé de réduire les rémunérations de moitié et le Vlaams Belang a voté contre.

Mevrouw Pas, we hebben dat sinds 2014 opgenomen in ons verkiezingsprogramma. We hebben als eerste partij het voorstel voor een halvering van alle partijdotaties op alle niveaus ingediend. Onlangs hebben wij ook in het Vlaams Parlement een voorstel ingediend om daar eveneens de dotaties te halveren, maar uw partij heeft tegengestemd. Dat is het enige wat ik daaraan wil toevoegen.

La **présidente**: Quelqu'un demande-t-il encore la parole? (*Non*)
Vraagt nog iemand het woord? (*Nee*)

La discussion est close.
De bespreking is gesloten.

* * * * *

Amendements déposés:

Ingediende amendementen:

Tableau p. 43/Tabel blz. 43

• 1 – Wim Van der Donckt (3049/2)

• 4 – Wouter Vermeersch (3049/2)

Tableau p. 47/Tabel blz. 47

• 5 – Wouter Vermeersch (3049/2)

• 6 – Wouter Vermeersch (3049/2)

• 2 – Wim Van der Donckt (3049/2)

• 3 – Wim Van der Donckt (3049/2)

* * * * *

Réservés: les amendements.

Aangehouden: de amendementen.

Le vote sur les amendements réservés, l'ajustement budgétaire 2022 et le budget 2023 de la Chambre des représentants et du financement des partis politiques aura lieu ultérieurement.

De stemming over de aangehouden amendementen, de begrotingsaanpassing 2022 en de begroting 2023 van de Kamer van volksvertegenwoordigers en van de financiering van de politieke partijen zal later plaatsvinden.

15 Cour des comptes, Cour constitutionnelle, Conseil supérieur de la Justice, Comité permanent de contrôle des services de police, Comité permanent de contrôle des services de renseignement et de sécurité, Médiateurs fédéraux, Autorité de protection des données, Commissions de nomination pour le notariat, Commission BIM, Organe de contrôle de l'information policière, Commission fédérale de déontologie, Conseil central de surveillance pénitentiaire, Institut fédéral des droits humains – Comptes

2021 – Ajustements budgétaires 2022 – Budget 2023 (3050/1-3)

15 Rekenhof, Grondwettelijk hof, Hoge Raad voor de Justitie, Vast comité van toezicht op de politiediensten, Vast comité van toezicht op de inlichtingen- en veiligheidsdiensten, Federale ombudsmannen, Gegevensbeschermingsautoriteit, Benoemingscommissies voor het notariaat, BIM-Commissie, Controleorgaan op de politionele informatie, Federale Deontologische Commissie, Centrale Toezichtsraad voor het Gevangeniswezen, Mensenrechteninstituut – Rekeningen 2021 – Begrotingsaanpassingen 2022 – Begroting 2023 (3050/1-3)

Discussion**Bespreking**

La discussion est ouverte.

De bespreking is geopend.

15.01 **André Flahaut**, rapporteur: Madame la présidente, avant de renvoyer au rapport écrit, je souhaite rappeler que dans notre Parlement, il y a effectivement une commission de la Comptabilité, présidée par vous-même, qui a fait avec l'ensemble des membres de cette Assemblée, tous partis confondus, majorité et opposition, l'examen de toutes les dotations. Elle a fait un travail au plus près pour utiliser au mieux les deniers publics, non pas dans le sens de rationaliser pour rationaliser mais bien d'optimiser au maximum ces moyens et de faire en sorte que tous les personnels soient effectivement pris en considération dans leur bien-être au travail. C'était à souligner car le travail qui a été fait est remarquable.

Nous allons également poursuivre ce travail puisqu'il a été décidé d'approfondir les recherches de synergies. Un projet était sur la table mais il était trop élaboré à notre sens. Nous avons préféré privilégier le pragmatisme pour pouvoir avancer de façon concrète des propositions durables dans l'intérêt de tous.

La **présidente**: Merci, monsieur Flahaut.

Je me joins à vous pour remercier tous les services qui ont défilé en auditions lors de ces séances de commission ainsi que les services de la Chambre qui assurent le suivi de toutes les demandes en termes budgétaires, ce qui n'est pas chose aisée parfois.

Quelqu'un demande-t-il encore la parole? (*Non*)

Vraagt nog iemand het woord? (*Nee*)

La discussion est close.

De bespreking is gesloten.

Aucun amendement n'a été déposé.

Er werden geen amendementen ingediend.

Le vote sur les comptes 2021, les ajustements budgétaires 2022 et le budget 2023 aura lieu ultérieurement. De stemming over de rekeningen 2021, de begrotingsaanpassingen 2022 en de begroting 2023 zal later plaatsvinden.

Chers collègues, ceci clôture notre séance du jour.

Nous nous donnons rendez-vous demain, après cette longue séance de près de 30 heures. Je vous remercie pour votre implication dans nos

15.01 **André Flahaut**, rapporteur: Voor ik naar het schriftelijk verslag verwijs, wil ik onderstrepen dat er in ons Parlement een door u voorgezeten commissie voor de Comptabiliteit bestaat, die samen met alle leden van deze Assemblée, over de grenzen van partijen en van meerderheid en oppositie heen, alle dotaties tegen het licht gehouden heeft. Deze commissie heeft uitstekend werk geleverd met het oog gericht op de optimale aanwending van de middelen. We zullen dat werk voortzetten, aangezien er beslist werd de zoektocht naar synergieën te verdiepen.

De **voorzitter**: Ook ik wens alle diensten te bedanken die aan de vergaderingen van de commissie voor de Comptabiliteit deelgenomen hebben. Tevens dank ik de diensten van de Kamer die de follow-up van die werkzaamheden verzekeren.

Hiermee komt er een einde aan deze lange vergadering die bijna 30 uur geduurd heeft. Ik denk dat we zouden kunnen nadenken over een

travaux. Je pense que nous pourrions réfléchir à une méthode d'organisation qui nous permette peut-être de concentrer les expressions, ce qui vous éviterait d'avoir à passer la nuit sur ces bancs. Mais cela prouve également que le débat est vif et démocratique en notre Assemblée, et que toutes les expressions sont admises.

15.02 **Sofie Merckx** (PVDA-PTB): À l'heure de la clôture des débats, j'aimerais adresser un mot de remerciement au personnel pour sa présence pendant ces séances. (*Applaudissements*)

organisatie van onze werkzaamheden met een beknopter en kernachtiger debat zodat we hier niet de hele nacht hoeven door te brengen.

15.02 **Sofie Merckx** (PVDA-PTB): Bij het sluiten van de debatten zou ik een woord van dank willen richten aan het personeel voor zijn aanwezigheid gedurende deze vergaderingen. (*Applaus op alle banken*)

La **présidente**: Bien entendu. La session n'est pas encore terminée. Nous nous retrouverons demain, à 14 h 15, pour la séance des questions orales et les votes. Ce sera la dernière séance avant les congés.

La séance est levée. Prochaine séance le jeudi 22 décembre 2022 à 14 h 15.

De vergadering wordt gesloten. Volgende vergadering donderdag 22 december 2022 om 14.15 uur.

La séance est levée à 17 h 14.

De vergadering wordt gesloten om 17.14 uur.

Ce compte rendu n'a pas d'annexe.

Dit verslag heeft geen bijlage.